

รายงานการพิจารณาศึกษา

เรื่อง

การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ของ

**คณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ
วุฒิสภา**

สำนักกรรมการ ๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เอกสารวิชาการฉบับที่ ๕๙

รายงานการพิจารณาศึกษา

เรื่อง

การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ของ

คณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

เอกสารวิชาการฉบับที่ ๕๙

(สำเนา)
บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา

ที่ สว ๐๐๑๐.๑๐/ (ร ๒๔)

วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

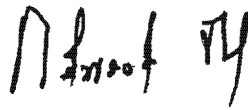
ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๒ ได้พิจารณาตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา และมีมติตั้งคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๒๑) โดยมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาขอหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการบริหารจัดการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญและนโยบายของรัฐบาลในด้านงบประมาณ ติดตามและประเมินผลการรับ การใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปีขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปัจจุบันคณะกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายกล้าณรงค์ จันทิก	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายกิตติ วะสีนนท์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก พิสิทธิ์ สิทธิสาร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายปิยพันธุ์ นิมมานเหมินท์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายยุทธนา ทัพเจริญ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. นายสัญญาชัย จุลมนต์	เลขาธิการคณะกรรมการ
๗. นายกษิตศ อ้าวคุณ	โฆษกคณะกรรมการ
๘. พลเอก อีรเดช มีเพียร	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. พลเอก นพดล อินทปัญญา	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. นายประมนต์ สุธีวงศ์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๑. นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๒. พลเอก จีรพงศ์ วรรณรัตน์	
๑๓. นายเฉลา พวงมาลัย	
๑๔. พลเอก เทพพงศ์ ทิพยจันทร์	
๑๕. พลเรือเอก พระจุนด์ ตามประทีป	
๑๖. พลเรือเอก สมประสงค์ นิลสมัย	
๑๗. พันตำรวจเอก จรุงวิทย์ ภูมมา	

อนึ่ง ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๗/๒๕๖๕ วันจันทร์ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ มีมติตั้ง
พันตำรวจเอก จรุงวิทย์ ภุมมา สมาชิกวุฒิสภา เป็นกรรมการในคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระ
ตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา แทนตำแหน่งที่ว่าง ตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๐๓

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการ
เลือกตั้ง เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษารายงานดังกล่าวต่อที่ประชุมวุฒิสภา
ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๘

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และนำเสนอรายงานของคณะกรรมการต่อที่ประชุม
วุฒิสภาต่อไป

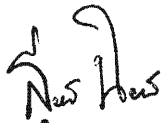
(นายก้านรงค์ จันทิก)

ประธานคณะกรรมการ

กิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

วุฒิสภา

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวสุวพร นิสัทพ์)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ

กิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

วุฒิสภา

(นางธัญญา ศรีสุพรรณ)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ

กิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๒

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๙๔ - ๕

โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๙๕

ธิดารัตน์ พิมพ์

สุวพร ทาน

คณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

วุฒิสภา

นายก้านรงค์ จันทิก

ประธานคณะกรรมการ

นายกิตติ วะสีนนท์

รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง

พลเอก พิสิทธิ์ สิทธิสาร

รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง

นายปิยพันธุ์ นิมมานเหมินท์

รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม

นายยุทธนา ทัพเจริญ

รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่

นายกษิติศ อาชวคุณ

โฆษกคณะกรรมการ

นายสัญญาชัย จุลมนต์

เลขานุการคณะกรรมการ

พลเอก ธีรเดช มีเพียร
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

พลเอก นพดล อินทปัญญา
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายประมนต์ สุธีวงศ์
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

พลเอก จีรพงศ์ วรรณรัตน์
กรรมการ

นายเฉลา พวงมาลัย
กรรมการ

พลเอก เทพพงศ์ ทิพยจันทร์
กรรมการ

พลเรือเอก พะจุนธุ์ ตามประทีป
กรรมการ

พลเรือเอก สมประสงค์ นิลสมัย
กรรมการ

พันตำรวจเอก จรุงวิทย์ ภูมมา
กรรมการ

นางสาวสุพร นิลทัพ
ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ

นางธัญญา ศรีสุพรรณ
ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ

หน้าว่าง

คณะอนุกรรมการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๑
มีหน้าที่รับผิดชอบคณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายกิตติ วะสีนนท์

ประธานคณะอนุกรรมการ

นายกชิติศ อาชวคุณ

รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง

นายเจลา พวงมาลัย

รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง

พันตำรวจเอก จรุงวิทย์ กุมมา

รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สาม

นายบุญเกื้อ สมนึก

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

รองศาสตราจารย์เชษฐ โทณะวณิก
อนุกรรมการ

นางชลรส นงค์ภา
อนุกรรมการ

พันตำรวจตรี ธีรัฐวัฒน์ เสี่ยมศักดิ์
อนุกรรมการ

นายนิพนธ์ นราพิทักษ์กุล
อนุกรรมการ

นางพรรษา บุญรัตน์
อนุกรรมการ

นายอัศวิทธิ์ สุมาวงศ์
อนุกรรมการ

นายวิชวุฒ ตาปสนันท์
อนุกรรมการและเลขานุการ

นางสาวพัชรี ทองอ่อน
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง
ของคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ
วุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๗/๒๕๖๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๒ ได้พิจารณาและมีมติตั้งคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๒๑) โดยมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกระทู้ถามกิจการ พิจารณาขอโทษเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการบริหารจัดการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญและนโยบายของรัฐบาล ในด้านงบประมาณ ติดตามและประเมินผลการรับ การใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปีขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาเรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาดังกล่าวต่อวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๙ ดังนี้

๑. การดำเนินงาน

๑.๑ คณะกรรมการได้มีการเลือกตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑.๑ นายกล้าณรงค์ จันทิก	เป็นประธานคณะกรรมการ
๑.๑.๒ นายกิตติ วะสีนนท์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ
คนที่หนึ่ง
๑.๑.๓ พลเอก พิสิทธิ์ สิทธิสาร	เป็นรองประธานคณะกรรมการ
คนที่สอง
๑.๑.๔ นายปิยพันธุ์ นิมมานเหมินท์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ
คนที่สาม
๑.๑.๕ นายยุทธนา หัพเจริญ	เป็นรองประธานคณะกรรมการ
คนที่สี่
๑.๑.๖ นายกษิตศ อักษรคุณ	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
๑.๑.๗ นายสัญญาชัย จุลมนต์	เป็นเลขานุการคณะกรรมการ

๑.๑.๘ พลเอก ชีรเดช มีเพียร	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑.๑.๙ พลเอก นพดล อินทปัญญา	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑.๑.๑๐ นายประมนต์ สุธีวงศ์	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑.๑.๑๑ นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑.๑.๑๒ พลเอก จีรพงศ์ วรรณรัตน์	
๑.๑.๑๓ นายเฉลา พวงมาลัย	
๑.๑.๑๔ พลเอก เทพพงศ์ ทิพยจันทร์	
๑.๑.๑๕ พลเรือเอก พระจุนด์ ตามประทีป	
๑.๑.๑๖ พลเรือเอก สมประสงค์ นิลสมัย	
๑.๑.๑๗ พันตำรวจเอก จรุงวิทย์ ภุมมา	

๑.๒ คณะกรรมการได้มีมติแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๗ ดังนี้

๑.๒.๑ นางสาวสุพร นิลทัพ	ผู้บังคับบัญชา
กลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ ๓
๑.๒.๒ นางธัญญา ศรีสุพรรณ	นิติกรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานคณะกรรมการวิสามัญ ๓

๑.๓ คณะกรรมการได้มีมติมอบหมายคณะอนุกรรมการองค์อิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๑ มีหน้าที่รับผิดชอบ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งคณะอนุกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑.๓.๑ นายกิตติ วะสีนนท์	เป็นประธานคณะอนุกรรมการ
๑.๓.๒ นายกษิติศ อาชวคุณ	เป็นรองประธาน
คณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑.๓.๓ นายเฉลา พวงมาลัย	เป็นรองประธาน
คณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๑.๓.๔ พันตำรวจเอก จรุงวิทย์ ภุมมา	เป็นรองประธาน
คณะอนุกรรมการ คนที่สาม
๑.๓.๕ นายบุญเกื้อ สมนึก	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑.๓.๖ รองศาสตราจารย์เชษฐา โทณะวณิก	เป็นอนุกรรมการ

๑.๓.๗	นางชลรส นงค์ภา	เป็นอนุกรรมการ
๑.๓.๘	พันตำรวจเอก ณัฐวัฒน์ เสี่ยงมศักดิ์	เป็นอนุกรรมการ
๑.๓.๙	นายนิพนธ์ นราพิทักษ์กุล	เป็นอนุกรรมการ
๑.๓.๑๐	นางพรรษา บุญรัตน์	เป็นอนุกรรมการ
๑.๓.๑๑	นายอัศวินวิทย์ สุมาวงศ์	เป็นอนุกรรมการ
๑.๓.๑๒	นายวิษณุ ตาปสนันท์	เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ
๑.๓.๑๓	นางสาวพัชรี ทองอ่อน	เป็นอนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

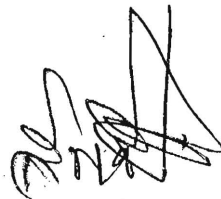
๒. วิธีพิจารณาศึกษา

วิธีพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ คือ การประชุม การเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม การเดินทางศึกษาดูงาน และการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยรายละเอียดปรากฏในบทที่ ๓ วิธีการพิจารณาศึกษา

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยคณะกรรมการได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๑ ดำเนินการพิจารณาศึกษา ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๕ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๕ ได้พิจารณารายงานของคณะอนุกรรมการด้วยความละเอียดรอบคอบแล้ว และได้มีมติให้ความเห็นชอบกับรายงานดังกล่าว โดยถือเป็นรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ

จากการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมาธิการจึงขอเสนอรายงาน
การพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการ โดยมีรายละเอียดตามรายงานท้ายนี้ เพื่อให้วุฒิสภา
ได้พิจารณา หากวุฒิสภาให้ความเห็นชอบด้วยกับผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการ
ขอให้โปรดแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการการเลือกตั้ง และสำนักงานคณะกรรมการ
การเลือกตั้ง เพื่อพิจารณาและดำเนินการตามแต่จะเห็นสมควรต่อไป ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์
ของประเทศชาติและประชาชนสืบไป

(นายস্যชัย จุลมนต์)

เลขานุการคณะกรรมาธิการ
กิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ
วุฒิสภา

บทสรุปผู้บริหาร

ด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งขึ้น เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละจังหวัดในช่วงเวลาที่มีการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง โดยทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง การกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ ผู้ตรวจการเลือกตั้งเกิดขึ้นจากแนวคิดของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ที่ยกเลิกคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีอยู่เดิม ด้วยเหตุผลว่าเป็นกลไกที่ยังไม่มีความเป็นกลาง จึงกำหนดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งเพื่อทำหน้าที่แทนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

โดยที่ผ่านมา ผู้ตรวจการเลือกตั้งได้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง และการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แต่ผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยปรากฏผลงานด้านการตรวจจับการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

จากที่กล่าวมาข้างต้นคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีการพิจารณาศึกษา เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมา กระบวนการแต่งตั้ง และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง และรับทราบประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง อันจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการดำเนินการให้ปราศจากปัญหาและอุปสรรคต่อไป โดยการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมร่วมกับผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้แทนผู้ตรวจการเลือกตั้ง การศึกษาดูงานเพื่อประชุมหารือร่วมกับผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดต่าง ๆ รวมทั้งศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑. ข้อสังเกตของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

จากการพิจารณาศึกษาได้ค้นพบประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมีข้อสังเกตดังต่อไปนี้

๑) หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ผู้ตรวจการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง และการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็น

เหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ซึ่งเป็นหน้าที่และอำนาจที่ค่อนข้างจำกัด ทำให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งไม่ค่อยมีบทบาทเมื่อมีการจัดการเลือกตั้ง รวมถึงการสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

๒) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

เนื่องจากมิได้มีการกำหนดเรื่องคุณสมบัติของผู้ตรวจการเลือกตั้งว่าจะต้องเป็นผู้มีความรู้ด้านกฎหมาย หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้ง อันจะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน จึงอาจเป็นผลให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งไม่มีความเข้าใจหน้าที่และอำนาจ ภารกิจต่าง ๆ ของผู้ตรวจการเลือกตั้งเพียงพอ แม้ว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะจัดอบรมก่อนการปฏิบัติหน้าที่แล้วก็ตาม

๓) โอกาสในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ผู้ตรวจการเลือกตั้งจะปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อเมื่อได้รับแต่งตั้งเป็น “ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด” เท่านั้น โดยการคัดเลือกใช้วิธีการจับสลากตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นผู้ตรวจการเลือกตั้งจึงไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ครบทุกคนในการจัดการเลือกตั้งแต่ละครั้ง และวิธีการคัดเลือกดังกล่าวอาจไม่ได้บุคคลที่มีความเหมาะสมที่สุดมาปฏิบัติหน้าที่ ส่วนผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้ปฏิบัติหน้าที่โดยเฉพาะผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีได้มีภูมิลำเนาในพื้นที่ที่แต่งตั้งอาจไม่มีเวลาเพียงพอในการเตรียมความพร้อม ประกอบกับผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีจำนวนไม่มาก และระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ คือเฉพาะช่วงที่มีการจัดการเลือกตั้งเท่านั้น จึงอาจกลายเป็นข้อจำกัดในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพได้

๔) ผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งที่ผ่านมา

ที่ผ่านมาผู้ตรวจการเลือกตั้งได้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง และการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แต่ผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งส่วนใหญ่ยังคงเป็นลักษณะการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง แต่ยังไม่ค่อยปรากฏผลงานด้านการตรวจจับการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง

๕) การปฏิบัติงานร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

การปฏิบัติงานระหว่างผู้ตรวจการเลือกตั้งกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่ได้เป็นลักษณะการทำงานร่วมกัน จึงนำมาสู่การขาดความสัมพันธ์ที่ดีและความร่วมมือระหว่างกัน นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะต้องให้ความช่วยเหลือผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีได้มีภูมิลำเนาในพื้นที่ที่แต่งตั้ง ซึ่งอาจเป็นการเพิ่มภาระให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมากยิ่งขึ้น

๖) ความคุ้มค่าด้านงบประมาณ

แม้ว่าผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะได้รับคำตอบเฉพาะช่วงที่มีการจัดการเลือกตั้ง แต่เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกลับพบว่าใช้งบประมาณมากกว่า ประกอบกับการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งที่ผ่านมาส่วนใหญ่ยังไม่มีประสิทธิภาพที่เพียงพอ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงจะต้องใช้งบประมาณในการจัดอบรม การจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

๗) ปัญหาเชิงโครงสร้างของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งที่ผ่านมายังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอเกิดจากปัญหาเชิงโครงสร้างของผู้ตรวจการเลือกตั้งที่ไม่อำนวยให้การปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งสามารถช่วยเหลือหรือแบ่งเบาภารกิจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ในการควบคุมดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมได้ และแม้ว่าผู้ตรวจการเลือกตั้งจะเป็นกลไกใหม่เพื่อแก้ปัญหาความไม่เป็นกลางของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แต่กลับยังไม่มีผลประโยชน์ที่แน่ชัดว่าสามารถแก้ไขปัญหาความไม่เป็นกลางได้หรือไม่ อีกทั้งยังพบปัญหาอื่น ๆ ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

๒. ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

ด้วยปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างในการกำหนดกลุ่มบุคคลขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อสนับสนุนและแบ่งเบาภารกิจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะกรรมการจึงมีข้อเสนอแนะ ๒ ประการ ดังนี้

๑) แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พ.ศ. ๒๕๖๐

โดยยกเลิกผู้ตรวจการเลือกตั้ง และให้นำคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด มาดำเนินการแทน พร้อมทั้งกำหนดหน้าที่และอำนาจให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และไม่ซ้ำซ้อนกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เน้นการส่งเสริมและการสนับสนุนการปฏิบัติงานให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยเพิ่มเติมหน้าที่และอำนาจด้านการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง และการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ซึ่งเป็นหน้าที่และอำนาจเดิมของผู้ตรวจการเลือกตั้ง รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมประเด็นที่เคยเป็นปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น

(๑) การกำหนดคุณสมบัติของกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ควรเพิ่มเติมลักษณะต้องห้ามของกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยกำหนดมิให้บุคคลที่เป็นข้าราชการประจำเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อให้กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มเวลาและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(๒) การสรรหาคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ควรกำหนดให้การสรรหาบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ในกรณีที่ยังมีจำนวนไม่ครบตามที่กฎหมายกำหนด จะต้องมิได้มาจากการทาบทามบุคคลของคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วพิจารณาแต่งตั้ง แต่ควรมาจากการเปิดรับสมัครหรืออย่างน้อยควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบข้อมูลรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าวด้วย

(๓) การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องคัดค้านการเลือกตั้ง

ไม่ควรกำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้เกี่ยวข้องกับการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องคัดค้านการเลือกตั้ง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาความไม่เป็นกลางในการวินิจฉัยคดี

๒) เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งระหว่างที่ยังไม่มีการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ดังนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ ในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งอาจช่วยลดปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง เช่น การสรรหาผู้ช่วยปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ค่าตอบแทนของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

(๒) จัดอบรมหรือจัดโครงการเพื่อสนับสนุนการทำงานของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดควรจัดอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งอย่างต่อเนื่อง โดยมีการทดสอบเพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

(๓) การบริหารจัดการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดควรอำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานสำหรับผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งให้แก่ประชาชน เพื่อเป็นการส่งเสริมการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งอีกทางหนึ่ง

สารบัญ

	หน้า
คณะกรรมการธิการ.....	(๑)
คณะอนุกรรมการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๑.....	(๔)
รายงานการพิจารณาศึกษา.....	(๖)
บทสรุปผู้บริหาร.....	ก
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ข
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ความเป็นมาของการพิจารณาศึกษา.....	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์.....	๓
๑.๓ ขอบเขตของการพิจารณา.....	๓
๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๓
๑.๕ กรอบการพิจารณา.....	๔
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง.....	๕
๒.๑ ผู้ตรวจการเลือกตั้ง.....	๕
๒.๑.๑ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง.....	๕
๒.๑.๒ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง.....	๑๙
๒.๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด.....	๓๐
๒.๒.๑ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง.....	๓๐
๒.๒.๒ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง.....	๓๓
๒.๓ เปรียบเทียบผู้ตรวจการเลือกตั้ง.....	
กับคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด.....	๔๕
บทที่ ๓ วิธีการพิจารณาศึกษา.....	๖๓
๓.๑ กรรมการธิการและบุคคลที่เกี่ยวข้อง.....	๖๓
๓.๒ คณะอนุกรรมการธิการและบุคคลที่เกี่ยวข้อง.....	๖๔
๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๗๐

บทที่ ๔ ผลการศึกษารายงาน.....	๗๕
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๗๕
๔.๑.๑ การประชุมคณะอนุกรรมการ.....	๗๕
๔.๑.๒ ผลการศึกษาดูงาน.....	๘๖
๔.๑.๓ รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ.....	๙๓
๔.๒ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง.....	๙๗
๔.๓ แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง.....	๑๐๐
บทที่ ๕ สรุปผล ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกต.....	๑๐๓
๕.๑ สรุปผลและข้อสังเกต.....	๑๐๓
๕.๑.๑ สรุปผล.....	๑๐๓
๕.๑.๒ ข้อสังเกต.....	๑๐๗
๕.๒ ข้อเสนอแนะ.....	๑๑๑
บรรณานุกรม.....	๑๑๕
ภาคผนวก.....	๑๑๗

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่ละจังหวัดตามเขตเลือกตั้ง	๘
ตารางที่ ๒ การแบ่งกลุ่มจังหวัดผู้ตรวจการเลือกตั้ง	๑๐
ตารางที่ ๓ อัตราค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ และค่าตอบแทนของบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด และผู้ช่วยปฏิบัติงาน	๑๕
ตารางที่ ๔ แสดงช่วงเวลาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด	๑๗
ตารางที่ ๕ อัตราค่าตอบแทนและอัตราเบี้ยประชุมของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด	๔๔
ตารางที่ ๖ เปรียบเทียบผู้ตรวจการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ กับคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐	๔๕
ตารางที่ ๗ สรุปผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด	๕๗
ตารางที่ ๘ แสดงค่าใช้จ่ายการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕	๖๐
ตารางที่ ๙ แสดงจำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยจำแนกออกเป็น ๒ กลุ่ม	๗๘

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาของการพิจารณาศึกษา

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๙ ได้บัญญัติให้วุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการธิการสามัญ เพื่อกระทำกิจกรรม พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ และรายงานให้สภาทราบตามระยะเวลาที่สภากำหนด โดยให้คณะกรรมการธิการมีอำนาจเรียกเอกสาร จากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาอยู่นั้นได้ แต่การเรียกเช่นว่านั้นมีให้ใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ปฏิบัติตามหน้าที่และใช้อำนาจในกระบวนการวิธีพิจารณาพิพากษาอรรถคดีหรือการบริหารงานบุคคลของแต่ละศาล และมีให้ใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยตรงในแต่ละองค์กรตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี ประกอบกับมาตรา ๒๗๐ ได้บัญญัติให้วุฒิสภาชุดปัจจุบันมีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

ทั้งนี้ ในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๗/๒๕๖๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๒ ได้พิจารณาตั้งคณะกรรมการธิการสามัญประจำวุฒิสภา แล้วมีมติตั้งคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๒๑) โดยมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการบริหารจัดการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญและนโยบายของรัฐบาลในด้านงบประมาณ ติดตามและประเมินผลการรับ การใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปีขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และในคราวประชุมคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ครั้งที่ ๕ วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๒ ที่ประชุมคณะกรรมการได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๑ เพื่อรับผิดชอบการดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ขึ้น ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาศึกษา ติดตามและตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พิจารณาศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับ

การดำเนินการบริหารจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการ รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการแล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการ และดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ด้วยคณะอนุกรรมการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๑ ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการกิจการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ ให้พิจารณาศึกษารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การถอดบทเรียนการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบกับคณะกรรมการได้ลงพื้นที่ศึกษาดูงานเพื่อรับทราบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องจากผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต่าง ๆ ทำให้ได้รับทราบว่าปัญหาและอุปสรรคประการหนึ่งในกระบวนการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ คือ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ทั้งนี้ ผู้ตรวจการเลือกตั้งเกิดขึ้นจากแนวคิดของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ที่ยกเลิกคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีอยู่เดิม และเคยใช้เป็นกลไกในการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง^๑ ซึ่งบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ ด้วยเหตุผลว่าเป็นกลไกที่ไม่ได้ผล ไม่มีความเป็นกลางตกอยู่ในอิทธิพลของนักการเมืองในพื้นที่ ผู้ตรวจการเลือกตั้งจึงเป็นกลไกใหม่ เพื่อทำหน้าที่แทนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งขึ้น เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละจังหวัดในช่วงที่มีการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง โดยทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง และการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย แล้วรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป โดยที่ผ่านมาผู้ตรวจการเลือกตั้งได้ปฏิบัติหน้าที่แล้วในการจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ การเลือกตั้ง

^๑ กานต์ วรรณธร. (๒๕๖๓). ผู้ตรวจการเลือกตั้ง: บทเรียนจากการทำหน้าที่ตรวจสอบการเลือกตั้ง. วารสารสถาบันพระปกเกล้า, ๑๘ (๒), ๔๐ - ๔๕.

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง และการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งพบว่ามีประเด็นปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดหลายประการ

ดังนั้น เพื่อให้ทราบประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการจึงได้พิจารณาศึกษาความเป็นมา กระบวนการแต่งตั้ง และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง อันจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการดำเนินการให้ปราศจากปัญหาและอุปสรรคต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมา กระบวนการแต่งตั้ง และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

๑.๒.๒ เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

๑.๒.๓ เพื่อทราบประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง อันจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการดำเนินการให้ปราศจากปัญหาและอุปสรรคต่อไป

๑.๓ ขอบเขตของการพิจารณา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งใช้ข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ โดยทำการศึกษาเอกสารและงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง การเดินทางศึกษาดูงาน การประชุมหารือ การเชิญบุคคลเข้าร่วมประชุม เพื่อให้ได้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอ รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์ ข้อมูล กฎหมาย แนวคิด ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐

๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๔.๑ ได้รับทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมา กระบวนการแต่งตั้ง และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

๑.๔.๒ ได้รับทราบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

๑.๔.๓ ได้รับทราบประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง อันจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการดำเนินการให้ปราศจากปัญหาและอุปสรรคต่อไป

๑.๕ กรอบการพิจารณา

คณะกรรมการการได้วางกรอบการพิจารณาศึกษาไว้เฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ อันประกอบด้วยการจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง และการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ประกอบด้วย การเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี การเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสาร และงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาศึกษา เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ได้นำเสนอเป็น ๓ หัวข้อ ดังนี้

๒.๑ ผู้ตรวจการเลือกตั้ง

๒.๑.๑ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

๑) ความเป็นมาของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีสถานะเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีหน้าที่หลักในการควบคุมและจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติ และได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด มีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกและการออกเสียงประชามติที่กระทำภายในจังหวัดนั้น เสนอแนะการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งที่ใช้วิธีการแบ่งเขตเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวบรวมและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ เสนอแนะต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาแต่งตั้งบุคคลผู้มีหน้าที่และอำนาจที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นกำหนดไว้ และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ

ทั้งนี้ เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับได้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ แทน โดยปรับแก้ไขเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แต่ยังคงให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอยู่เช่นเดิม^๑

^๑ ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนนา. (๒๕๖๑). ผู้ตรวจการเลือกตั้งคือใคร ทำหน้าที่อะไร?. Hot Issue, กรกฎาคม, ๑.

อย่างไรก็ดี เมื่อได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้มีการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งขึ้นใหม่ โดยปรับปรุงแก้ไขในหลายประเด็น รวมถึงการยกเลิกคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด^๒ และให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งขึ้นแทน^๓ เนื่องจากการดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ผ่านมามีข้อครหาเกี่ยวกับการเชื่อมโยงกับฝ่ายการเมือง จึงอาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

๒) หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ บัญญัติหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการเลือกตั้งไว้ว่า ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกสมาชิกวุฒิสภาแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งขึ้น เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละจังหวัด ในระหว่างเวลาที่มีการดำเนินการเลือกตั้ง ดังนี้

“ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง และการกระทำ ความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุทำให้ การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย”

ทั้งนี้ ให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อดำเนินการตามหน้าที่ และอำนาจต่อไป ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งมีอำนาจ แจ้งเตือนให้ปฏิบัติให้ถูกต้องได้ ถ้าไม่มีการดำเนินการแก้ไขให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทราบโดยเร็ว และกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีหน้าที่สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งด้วย นอกจากนี้ คณะกรรมการ การเลือกตั้งจะมอบหมายให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่เหมาะสมก็ได้

๓) การแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ในการแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้ง คณะกรรมการคัดเลือกผู้ตรวจการเลือกตั้ง ในแต่ละจังหวัดและกรุงเทพมหานคร จะดำเนินการคัดเลือกบุคคลซึ่งมีภูมิลำเนาในแต่ละจังหวัด จังหวัดละ ๘ คน เพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้ง ทำหน้าที่ควบคุม กำกับ ดูแลการเลือกตั้ง โดยให้ จัดทำเป็นบัญชีรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งไว้ ซึ่งบัญชีดังกล่าวมีระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งแต่งตั้ง

^๒ มาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐

^๓ มาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐

ทั้งนี้ ได้มีประกาศสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ของแต่ละจังหวัด เรื่อง การรับสมัครบุคคลเข้ารับการศึกษาเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยเปิดรับสมัครพร้อมกันทั้งประเทศระหว่างวันที่ ๑๓ - ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ผู้สมัครมีชื่ออยู่ในทะเบียนในจังหวัดที่สมัครติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน จากนั้นผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะตรวจสอบและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครและเสนอต่อคณะกรรมการคัดเลือกของจังหวัด เพื่อพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครให้เหลือ ๑๖ คน และให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือก พร้อมทั้งใบสมัครของผู้สมัครที่ผ่านการคัดเลือกส่งให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งภายใน ๕ วันนับแต่วันที่พิจารณาคัดเลือกแล้วเสร็จ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาคัดเลือกเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งจังหวัดละ ๘ คน

โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศรายชื่อผู้ได้รับการเลือกเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้ง^๔ ตามที่ได้มีการดำเนินการรับสมัครและพิจารณาคัดเลือกผู้ตรวจการเลือกตั้งจังหวัดละ ๘ คน ซึ่งมีผู้ตรวจการเลือกตั้งขึ้นบัญชีรายชื่อรวมทั้งสิ้น ๖๑๖ คน เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบหรือส่งเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามหรือพฤติกรรมของผู้ได้รับการคัดเลือกมายังผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภายใน ๑๕ วันนับแต่วันประกาศรายชื่อ เพื่อทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงและเสนอต่อคณะกรรมการเลือกตั้งภายใน ๑๐ วันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง โดยข้อมูลดังกล่าวคณะกรรมการการเลือกตั้งจะนำไปประกอบการพิจารณาแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้ง และมีคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง การแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งจำนวน ๗๗ จังหวัด^๕ ต่อไป ซึ่งบัญชีรายชื่อดังกล่าวมีระยะเวลา ๕ ปีนับแต่วันที่คณะกรรมการเลือกตั้งมีคำสั่งแต่งตั้ง

๔) ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(๑) จำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๙ บัญญัติให้ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกสมาชิกวุฒิสภาแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้ง เป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยกำหนดให้มีจำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด จังหวัดละไม่น้อยกว่า ๕ คน แต่ไม่เกิน ๘ คน ซึ่งระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๒๔ กำหนดให้ใช้จำนวนเขตเลือกตั้งเป็นเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

^๔ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง รายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้ง ประกาศ ณ วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

^๕ คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๖๔/๒๕๖๑ เรื่อง การแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้ง สั่ง ณ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑

(๑.๑) จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้งไม่เกิน ๕ เขตเลือกตั้ง ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ๕ คน

(๑.๒) จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้ง ๖ ถึง ๘ เขตเลือกตั้ง ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ๖ คน

(๑.๓) จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้ง ๙ ถึง ๑๑ เขตเลือกตั้ง ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ๗ คน

(๑.๔) จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้งตั้งแต่ ๑๒ เขตเลือกตั้งขึ้นไป ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ๘ คน

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่ละจังหวัดตามเขตเลือกตั้ง

ลำดับ	เขตเลือกตั้ง	ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด	จังหวัด
๑	๑ - ๕ เขต	๕ คน	พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง กาญจนบุรี ชัยนาท นครปฐม เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สุพรรณบุรี อุทัยธานี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ตราด นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง สระแก้ว ตรัง นราธิวาส ปัตตานี พัทลุง ยะลา สตูล กระบี่ ชุมพร ประจวบคีรีขันธ์ พังงา ภูเก็ต ระนอง นครพนม บึงกาฬ เลย หนองคาย หนองบัวลำภู กาฬสินธุ์ มหาสารคาม น่าน มุกดาหาร ยโสธร อำนาจเจริญ พะเยา แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง กำแพงเพชร อุดรดิตถ์ ลำพูน พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย ตาก
๒	๖ - ๘ เขต	๖ คน	นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ ชลบุรี สงขลา นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี สกลนคร อุดรธานี ชัยภูมิ บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สุรินทร์ เชียงราย นครสวรรค์
๓	๙ - ๑๑ เขต	๗ คน	ขอนแก่น อุบลราชธานี เชียงใหม่
๔	๑๒ เขตขึ้นไป	๘ คน	กรุงเทพมหานคร นครราชสีมา

ที่มา: คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๒

(๒) การดำเนินการแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(๒.๑) ประเภทผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๐ บัญญัติให้ในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง กรรมการการเลือกตั้ง

จะต้องจับสลากรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งจากบัญชีรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้ง เพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

(๒.๑.๑) ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่แต่งตั้ง จำนวน ๒ คน

(๒.๑.๒) ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มิได้มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่แต่งตั้งให้ครบตามจำนวนที่กำหนดสำหรับจังหวัดนั้น

(๒.๒) ขั้นตอนการจับสลากเพื่อแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด^๖

(๒.๒.๑) ให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย เตรียมการจับสลากโดยจัดให้มีสลากซึ่งปรากฏชื่อ นามสกุล จังหวัด จากบัญชีรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้ง ใส่ในภาชนะแยกเป็นรายจังหวัดแล้วจัดภาชนะเป็นกลุ่มจังหวัด ซึ่งแบ่งออกเป็น ๑๐ กลุ่มจังหวัด

(๒.๒.๒) จับสลากรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้ง เพื่อแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้ง โดยเรียงลำดับตามตัวอักษรของชื่อจังหวัดที่จะแต่งตั้งในแต่ละกลุ่มจังหวัด จังหวัดละ ๒ รายชื่อจนครบทุกจังหวัด

(๒.๒.๓) จับสลากรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้ง เพื่อแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มิได้มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้ง โดยนำสลากรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งที่เหลือจากการจับสลากผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดประเภทแรกของแต่ละจังหวัดเทใส่ในภาชนะรวมของแต่ละกลุ่มจังหวัด แล้วดำเนินการจับสลากรายชื่อเรียงลำดับตามตัวอักษรของชื่อจังหวัดที่จะแต่งตั้งจากภาชนะรวมของแต่ละกลุ่มจังหวัดจนได้รายชื่อครบตามจำนวนที่กำหนดสำหรับจังหวัดนั้น

กรณีจับสลากได้รายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดเดียวกับจังหวัดที่ดำเนินการจับสลากอยู่ให้นำรายชื่อนั้นไปพักไว้นอกภาชนะรวมเป็นการชั่วคราวเมื่อดำเนินการจับสลากได้รายชื่อครบตามจำนวนที่กำหนดสำหรับจังหวัดนั้นแล้วให้นำรายชื่อที่พักไว้ใส่กลับในภาชนะรวมเพื่อดำเนินการจับสลากในจังหวัดถัดไปจนได้รายชื่อครบทุกจังหวัด

(๒.๒.๔) เมื่อได้รายชื่อผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดครบทุกจังหวัดแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

^๖ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๒๗ - ๓๐

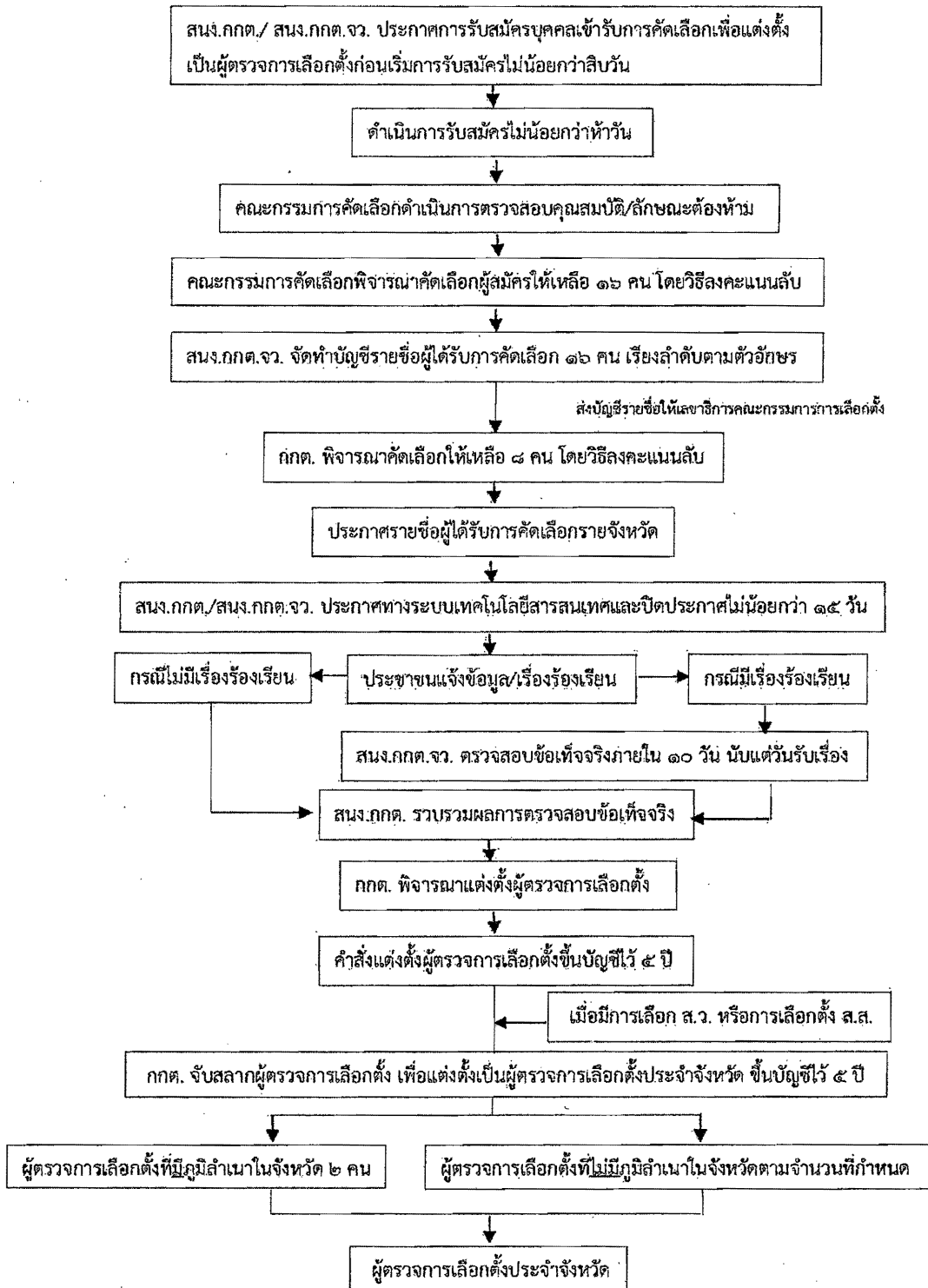
กรณีที่มีการเลือกตั้งเพิ่มเติม หรือการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง หรือมีการออกเสียงประชามติ หรือมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการการเลือกตั้งจะสั่งให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งไปปฏิบัติหน้าที่ตามกำหนดเวลาที่เห็นสมควรก็ได้

ตารางที่ ๒ การแบ่งกลุ่มจังหวัดผู้ตรวจการเลือกตั้ง

กลุ่มที่	จังหวัด
๑	กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สิงห์บุรี อ่างทอง ลพบุรี สระบุรี
๒	เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม นครปฐม กาญจนบุรี สุพรรณบุรี ชัยนาท อุทัยธานี
๓	ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว
๔	ตรัง พัทลุง สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส
๕	ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา ภูเก็ต
๖	ขอนแก่น อุดรธานี หนองบัวลำภู เลยสกลนคร นครพนม หนองคาย บึงกาฬ
๗	นครราชสีมา ชัยภูมิ กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด บุรีรัมย์
๘	สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ยโสธร มุกดาหาร
๙	เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน แพร่ น่าน
๑๐	นครสวรรค์ กำแพงเพชร ตาก พิจิตร เพชรบูรณ์ พิษณุโลก สุโขทัย อุตรดิตถ์

ที่มา: ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑

แผนผังที่ ๑ กระบวนการแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ที่มา: รายงานผลการปฏิบัติงานการเลือกสมาชิกวุฒิสภากรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยผู้ตรวจการเลือกตั้ง
ประจำกรุงเทพมหานคร หน้า ๑๓

๕) หน้าที่และอำนาจผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด^๗

(๑) ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่ของรัฐ และมีอำนาจแจ้งเตือนให้ปฏิบัติให้ถูกต้องได้ ถ้าไม่มีการดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องให้รายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้งทราบโดยเร็ว

(๒) ตรวจสอบการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(๓) เข้าไปในที่เลือกตั้ง หรือสถานที่นับคะแนนเลือกตั้ง

(๔) ปฏิบัติงานอื่นตามระเบียบ คำสั่ง ประกาศ และมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งและตามที่ได้รับมอบหมาย

๖) การรายงานการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด^๘

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดจัดทำรายงานการปฏิบัติงาน ดังนี้

๖.๑) รายงานการปฏิบัติงานประจำวัน

ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ให้จัดทำรายงานการปฏิบัติงานประจำวัน ส่งให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทุกสิ้นเดือนเพื่อรวบรวมรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ และใช้เป็นข้อมูลประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

๖.๒) รายงานการประชุม

ให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดประชุมร่วมกันเพื่อปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนข้อมูลเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละ ๒ ครั้ง โดยให้จัดทำเป็นรายงานการประชุม และจัดส่งให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดภายใน ๓ วัน นับแต่เสร็จสิ้นการประชุมเพื่อรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบต่อไป

๗) ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่^๙

ด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ บัญญัติให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่เฉพาะช่วงระหว่างเวลาที่มีการดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกสมาชิกวุฒิสภาแต่ละครั้ง รวมถึงกรณีที่มี

^๗ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓๑

^๘ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓๓ - ๓๔

^๙ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓๖

การเลือกตั้งเพิ่มเติม การเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง การออกเสียงประชามติ หรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓๖ กำหนดให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่คำสั่งแต่งตั้ง ซึ่งต้องไม่ช้ากว่า ๑๐ วันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งหรือการเลือกมีผลใช้บังคับ แต่ต้องไม่เร็วกว่า ๓๐ วันก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งมีผลใช้บังคับจนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๕ ของเขตเลือกตั้งทั้งหมดหรือวันประกาศผลการเลือกสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี

ในจังหวัดที่มีความจำเป็นจะต้องมีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด เนื่องจากการเลือกตั้งยังไม่เสร็จสิ้น คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมีคำสั่งให้ขยายระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ได้อีกไม่เกิน ๖๐ วัน

๘) การพ้นจากตำแหน่ง^{๑๐}

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่แล้ว ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมาย

(๓) คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำ จังหวัดผู้ใดขาดความสุจริต ขาดความเที่ยงธรรมมีความประพฤติเสื่อมเสีย ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม หรือขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ละทิ้งหน้าที่ หรือไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ หรือกระทำการขัดต่อระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๙) ผู้ช่วยปฏิบัติงาน (ข้อ ๓)^{๑๑}

ให้อำนาจการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสรรหา และแต่งตั้งผู้ช่วยปฏิบัติงาน เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานแก่ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่ละคนมีผู้ช่วยปฏิบัติงานได้หนึ่งคน มีระยะเวลาการปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง และพ้นจากตำแหน่งพร้อมกับผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

^{๑๐} ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓๗

^{๑๑} ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

ในการสรรหาและแต่งตั้งผู้ช่วยปฏิบัติงานตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๔๐ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๔๑ มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายในพื้นที่จังหวัดและสามารถใช้ภาษาท้องถิ่นในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี รวมทั้งควรมีความรู้เบื้องต้นในเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และพรรคการเมืองให้มีจำนวนเพียงพอที่จะแต่งตั้งโดยจัดทำเป็นบัญชีรายชื่อไว้เพื่อเสนอให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาคัดเลือก

เมื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดคัดเลือกผู้ช่วยปฏิบัติงานแล้ว ให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยปฏิบัติงานต่อไป

๑๐) คำตอบแทน

อัตราค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ และค่าตอบแทนของบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด และผู้ช่วยปฏิบัติงาน เป็นไปตามแนบท้ายระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

ตารางที่ ๓ อัตราค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ และค่าตอบแทน ของบุคคล
ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด และผู้ช่วยปฏิบัติงาน

๑. อัตราค่าตอบแทน			
ลำดับ	ตำแหน่ง	อัตราค่าตอบแทนรายเดือน	หมายเหตุ
๑	ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด	๕๐,๐๐๐ บาท	กรณีปฏิบัติงานไม่ครบ ๑ เดือน หรือ ๓๐ วัน ให้คิดค่าตอบแทนเป็นรายวัน เฉพาะในเดือนที่ปฏิบัติงานไม่ครบเดือน
๒	ผู้ช่วยปฏิบัติงาน	๑๕,๐๐๐ บาท	
๒. อัตราค่าตอบแทนสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เสี่ยงภัย ของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด และผู้ช่วยปฏิบัติงาน			
ลำดับ	จังหวัด	อัตราค่าตอบแทนรายเดือน	หมายเหตุ
๑	สงขลา	๓,๗๕๐ บาท	กรณีปฏิบัติงานไม่ครบ ๑ เดือน หรือ ๓๐ วัน ให้คิดค่าตอบแทนเป็นรายวัน เฉพาะในเดือนที่ปฏิบัติงานไม่ครบเดือน
๒	ยะลา ปัตตานี นราธิวาส	๕,๐๐๐ บาท	
๓. ค่าเบี้ยเลี้ยง			
ลำดับ	ตำแหน่ง	อัตราที่เบิกได้	หมายเหตุ
๑	ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด	ค่าเบี้ยเลี้ยงให้เบิกในลักษณะ เหมาจ่าย ในอัตรารวันละ ๔๐๐ บาท	ค่าเบี้ยเลี้ยง เบิกจ่ายตาม จำนวนวันที่ปฏิบัติงานจริง
๒	ผู้ช่วยปฏิบัติงาน	ค่าเบี้ยเลี้ยงให้เบิกในลักษณะ เหมาจ่าย ในอัตรารวันละ ๒๕๐ บาท	

ที่มา: ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

๑๑) การประเมินผล^{๑๒}

คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งหรือหลายคณะ หรืออาจมอบหมายให้สถาบันการศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดเมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติหน้าที่ และรายงานผลการประเมินให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาต่อไป โดยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนดำเนินการประเมิน

ทั้งนี้ สำนักผู้ตรวจการ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับมอบหมายให้เป็นส่วนงานรับผิดชอบการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้ง สำหรับกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดผู้ใดไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานให้คัดชื่อนั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้ง

๑๒) การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

นับตั้งแต่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งเรื่อง การแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้ง ณ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ ผู้ตรวจการเลือกตั้งได้ปฏิบัติหน้าที่ในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ดังนี้

- ๑) การเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑
- ๒) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒
- ๓) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง
- ๔) การเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- ๕) การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี
- ๖) การเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

^{๑๒} ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๐

ตารางที่ ๔ แสดงช่วงเวลาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	วันประกาศให้มี การเลือก / เลือกตั้ง	วันประกาศแต่งตั้ง ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำ จังหวัด	จำนวน	วันเลือก / เลือกตั้ง	ช่วงเวลาการปฏิบัติหน้าที่
การเลือกสมาชิกวุฒิสภา					
๑. การเลือก สว. พ.ศ. ๒๕๖๑	๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑	๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑	๔๑๓ คน	<u>ระดับอำเภอ</u> ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๑ <u>ระดับจังหวัด</u> ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ <u>ระดับประเทศ</u> ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๑	๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ถึง ๒ มกราคม ๒๕๖๒
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป					
๒. การเลือกตั้ง สส. เป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒	๒๓ มกราคม ๒๕๖๒	๒ มกราคม ๒๕๖๒	๔๑๓ คน	๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒	๓ มกราคม ๒๕๖๒ ถึง ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง					
๓. การเลือกตั้ง สส. นครปฐม เขตเลือกตั้งที่ ๕ แทนตำแหน่งที่ว่าง	๒๘ กันยายน ๒๕๖๒	๒๘ กันยายน ๒๕๖๒	๕ คน	๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒	๒๘ กันยายน ๒๕๖๒ ถึง ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒
๔. การเลือกตั้ง สส. ขอนแก่น เขตเลือกตั้งที่ ๗ แทนตำแหน่งที่ว่าง	๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒	๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒	๗ คน	๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๒	๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ถึง ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๒
๕. การเลือกตั้ง สส. กำแพงเพชร เขตเลือกตั้งที่ ๒ แทนตำแหน่งที่ว่าง	๒๓ มกราคม ๒๕๖๓	๒๗ มกราคม ๒๕๖๓	๕ คน	๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓	๒๗ มกราคม ๒๕๖๓ ถึง ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓
๖. การเลือกตั้ง สส. ลำปาง เขตเลือกตั้งที่ ๔ แทนตำแหน่งที่ว่าง	๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓	๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓	๕ คน	๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๓	๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ถึง ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๓

ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	วันประกาศให้มีการเลือก / เลือกตั้ง	วันประกาศแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด	จำนวน	วันเลือก / เลือกตั้ง	ช่วงเวลาการปฏิบัติหน้าที่
๗. การเลือกตั้ง สส. สมุทรปราการ เขตเลือกตั้งที่ ๕ แทนตำแหน่งที่ว่าง	๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓	๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๓	๖ คน	๙ สิงหาคม ๒๕๖๓	๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ถึง ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๓
๘. การเลือกตั้ง สส. นครศรีธรรมราช เขตเลือกตั้งที่ ๓ แทนตำแหน่งที่ว่าง	๓๑ มกราคม ๒๕๖๔	๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔	๖ คน	๗ มีนาคม ๒๕๖๔	๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ถึง ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๔
๙. การเลือกตั้ง สส. ชุมพร เขตเลือกตั้งที่ ๑ แทนตำแหน่งที่ว่าง	๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๔	๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๔	๕ คน	๑๖ มกราคม ๒๕๖๕	๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๔ ถึง ๑๙ มกราคม ๒๕๖๕
๑๐. การเลือกตั้ง สส. สงขลา เขตเลือกตั้งที่ ๖ แทนตำแหน่งที่ว่าง	๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๔	๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๔	๖ คน	๑๖ มกราคม ๒๕๖๕	๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๔ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๕
๑๑. การเลือกตั้ง สส. กรุงเทพมหานคร เขตเลือกตั้งที่ ๙ แทนตำแหน่งที่ว่าง	๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๔	๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๔	๘ คน	๓๐ มกราคม ๒๕๖๕	๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๔ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕
การเลือกตั้งสมาชิกท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น					
๑๒. การเลือกตั้งสมาชิก อบจ. และนายก อบจ.	๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๓	๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓	๔๐๕ คน	๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๓	๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓
๑๓. การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี	๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔	๑ มีนาคม ๒๕๖๔	๔๐๕ คน	๒๘ มีนาคม ๒๕๖๔	๑ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔
๑๔. การเลือกตั้งสมาชิก อบต. และนายก อบต.	๑ ตุลาคม ๒๕๖๔	๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๔	๔๐๕ คน	๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๔	๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๔ ถึง ๑ ธันวาคม ๒๕๖๔

ที่มา สำนักผู้ตรวจการ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๒.๑.๒ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๒๘ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกสมาชิกวุฒิสภาแต่ละครั้งให้คณะกรรมการจัดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละจังหวัดในระหว่างเวลาที่มีการดำเนินการเลือกตั้ง เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง และการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายแล้วรายงานให้คณะกรรมการหรือกรรมการทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งมีอำนาจแจ้งเตือนให้ปฏิบัติให้ถูกต้องได้ ถ้าไม่มีการดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องให้รายงานให้คณะกรรมการหรือกรรมการทราบโดยเร็ว ในการนี้ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีหน้าที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งด้วย

คณะกรรมการจะมอบหมายให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับสมควรก็ได้แต่จะมอบอำนาจของคณะกรรมการหรือกรรมการที่มีตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมิได้

ระหว่างเวลาที่มีการดำเนินการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง หมายความว่าถึงเวลาตั้งแต่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งจนถึงวันที่มีการประกาศผลการเลือกตั้งหรือภายหลังจากนั้นอีกไม่เกินหกสิบวันตามที่คณะกรรมการกำหนด

วิธีการรายงานตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งต้องกำหนดให้สามารถรายงานได้โดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งเพิ่มเติมหรือการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง หรือมีการออกเสียงประชามติ หรือมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการจะสั่งให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งไปปฏิบัติหน้าที่ตามกำหนดเวลาที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ในการแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๓๐

มาตรา ๒๙ ให้คณะกรรมการดำเนินการคัดเลือกบุคคลซึ่งมีภูมิลำเนาในแต่ละจังหวัด จังหวัดละไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินแปดคน เพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งตามจำนวน

ที่เพียงพอแก่การปฏิบัติหน้าที่ครบทุกจังหวัด โดยจัดทำเป็นบัญชีรายชื่อขึ้นไว้ บัญชีรายชื่อดังกล่าวให้ใช้ได้เป็นเวลาตามที่คณะกรรมการกำหนดแต่ต้องไม่เกินห้าปี

เมื่อคัดเลือกบุคคลตามวรรคหนึ่งแล้ว ก่อนดำเนินการแต่งตั้ง ให้คณะกรรมการประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกให้ประชาชนทราบเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน และให้นำข้อมูลที่ได้รับจากประชาชนมาประกอบการพิจารณาแต่งตั้งด้วย

จังหวัดใดไม่อาจแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีภูมิลำเนาในจังหวัดครบตามจำนวนตามวรรคหนึ่งไม่ว่าด้วยเหตุใดคณะกรรมการจะไม่แต่งตั้งผู้มีภูมิลำเนาจากจังหวัดนั้นเลยหรือจะแต่งตั้งน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นคณะกรรมการจะแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีภูมิลำเนาจากจังหวัดอื่นแทนให้ครบจำนวนก็ได้

ผู้ตรวจการเลือกตั้งต้องไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐ ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดในเวลาห้าปีที่ผ่านมาก่อนการแต่งตั้ง เป็นบุคคลซึ่งเชื่อได้ว่ามีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีความประพฤติเสื่อมเสีย และต้องมีคุณสมบัติอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนดและไม่มีลักษณะต้องห้ามที่กำหนดไว้สำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งต้องไม่เป็นผู้มีบุพการี คู่สมรส หรือบุตรเป็นหรือสมัครรับเลือกตั้งหรือรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้ง ต้องยืนยันในใบสมัครว่ามีความพร้อมที่จะไปปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดใด ๆ ที่ได้รับมอบหมายหรือได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๓๐

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสมัคร การคัดเลือก การประเมินผลการปฏิบัติงานและการพ้นจากตำแหน่งของผู้ตรวจการเลือกตั้งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

ไม่ว่าในเวลาใด ๆ ถ้าคณะกรรมการมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ตรวจการเลือกตั้งผู้ใดขาดความสุจริต ขาดความเที่ยงธรรม มีความประพฤติเสื่อมเสีย ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม หรือขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ละทิ้งหน้าที่หรือไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ให้คณะกรรมการมีมติให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งและคัดออกจากบัญชีรายชื่อทันที

มาตรา ๓๐ เมื่อมีกรณีผู้ตรวจการเลือกตั้งจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้คณะกรรมการดำเนินการแต่งตั้งบุคคลจากบัญชีรายชื่อตามมาตรา ๒๙ มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน แต่ไม่เกินแปดคนโดยคำนึงถึงพื้นที่ของจังหวัดหรือพื้นที่ที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ เพื่อแต่งตั้งให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดทุกจังหวัด

ให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่ได้นับแต่วันที่มีคำสั่งแต่งตั้ง แม้จะยังมีจำนวนไม่ครบตามวรรคหนึ่งก็ตาม

การแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่ละจังหวัดตามวรรคหนึ่ง ให้แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งกรรมการที่คณะกรรมการมอบหมาย จับสลากจาก

(๑) รายชื่อตามบัญชีรายชื่อตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดที่จะแต่งตั้งจำนวนสองคน

(๒) รายชื่อตามบัญชีรายชื่อตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ที่มีได้มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้งให้ครบตามจำนวนที่กำหนดสำหรับจังหวัดนั้น

ในกรณีที่ไม้อาจแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดตาม (๑) ได้ ไม่ว่าจะด้วยเหตุใดคณะกรรมการจะแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดตาม (๒) แทนผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดตาม (๑) ก็ได้

ให้คณะกรรมการดำเนินการแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จไม่ช้ากว่าสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งมีผลใช้บังคับ แต่ต้องไม่เร็วกว่าสามสิบวันก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งมีผลใช้บังคับ

เมื่อพ้นเวลาระหว่างเวลาที่มีการดำเนินการเลือกตั้งตามมาตรา ๒๘ แล้ว ให้คำสั่งแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งเป็นอันสิ้นผล เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดใดยังมีความจำเป็นจะต้องดำเนินการต่อไป คณะกรรมการจะประกาศให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามเวลาที่กำหนดก็ได้

มาตรา ๓๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งมีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าที่พัก ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายหรือการสงเคราะห์อื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

๒) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาศึกษา เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ดังนี้

๒.๑) คณะกรรมการคัดเลือกผู้ตรวจการเลือกตั้ง

(๑) คณะกรรมการคัดเลือกในแต่ละจังหวัดยกเว้นกรุงเทพมหานคร

ข้อ ๕ ในการดำเนินการคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้ง ให้มีคณะกรรมการคัดเลือกในแต่ละจังหวัดยกเว้นกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

(๑.๑) ประธานกรรมการ

- ผู้ว่าราชการจังหวัด

(๑.๒) กรรมการ

- อัยการจังหวัด เลือกกันเองหนึ่งคน
- ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดหรือผู้แทนที่มีชั้นยศตั้งแต่

พันตำรวจเอกขึ้นไป

- ประธานสภาทนายความจังหวัด (กรณีจังหวัดที่มีประธานสภาทนายความจังหวัดมากกว่าหนึ่งคนให้เลือกกันเองหนึ่งคน)

- ผู้มีอำนาจทำการแทนขององค์กรเอกชนที่ได้รับการรับรองจากผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง เลือกกันเองหนึ่งคน

- ผู้แทนระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลของจังหวัด

นั้น เลือกกันเองหนึ่งคน

- ประธานหอการค้าจังหวัด ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด ประธานชมรมธนาคารพาณิชย์จังหวัด เลือกกันเองหนึ่งคน

(๑.๓) กรรมการและเลขานุการ

- ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ

จังหวัด

(๑.๔) ผู้ช่วยเลขานุการ

- พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ

จังหวัดที่ได้รับมอบหมายจำนวนสองคน

(๒) คณะกรรมการคัดเลือกในกรุงเทพมหานคร

ข้อ ๖ ในกรุงเทพมหานคร ให้มีคณะกรรมการคัดเลือก ประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้

(๒.๑) ประธานกรรมการ

- ปลัดกรุงเทพมหานคร

(๒.๒) กรรมการ

- ผู้แทนอัยการสูงสุด
- ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลหรือผู้แทนที่มีชั้นยศตั้งแต่

พลตำรวจตรีขึ้นไป

- นายกสภาทนายความหรือผู้แทน
- ผู้มีอำนาจทำการแทนขององค์กรเอกชนที่ได้รับการรับรองจากผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง เลือกกันเองหนึ่งคน
- ผู้แทนระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลของกรุงเทพมหานคร เลือกกันเองหนึ่งคน
- ผู้แทนหอการค้าไทย ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หรือผู้แทนสมาคมนักข่าวไทย เลือกกันเองหนึ่งคน

(๒.๓) กรรมการและเลขานุการ

- ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร

(๒.๔) ผู้ช่วยเลขานุการ

- พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานครที่ได้รับมอบหมายจำนวนสองคน

๒.๒) จำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ข้อ ๘ เพื่อประโยชน์ในการควบคุม กำกับ ดูแลการเลือกตั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการคัดเลือกบุคคลซึ่งมีภูมิลำเนาในแต่ละจังหวัด จังหวัดละแปดคน เพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้ง

๒.๓) การรับสมัคร

ข้อ ๙ ก่อนครบอายุบัญชีไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน หรือเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควร ให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศรับสมัครบุคคลเข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยให้ประกาศก่อนเริ่มการรับสมัครไม่น้อยกว่าสิบวัน และให้มีระยะเวลารับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

ข้อ ๑๓ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรวจสอบเอกสารการสมัคร และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้ง เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการคัดเลือกภายในห้าวันนับแต่วันปิดรับสมัคร

กรณีที่มีผู้สมัครไม่ครบจำนวนสิบหกคนให้ประกาศขยายระยะเวลาการรับสมัครออกไปอีกสามวัน หากยังมีผู้สมัครไม่ครบจำนวนสิบหกคนให้ถือว่าผู้สมัครเท่าที่มีอยู่

๒.๔) การคัดเลือกผู้สมัคร

ข้อ ๑๔ เมื่อคณะกรรมการคัดเลือกได้รับบัญชีรายชื่อผู้สมัคร ให้ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้ามประวัติและพฤติกรรมของผู้สมัครแต่ละรายให้แล้วเสร็จภายในสิบวัน โดยอาจขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งข้อมูลเอกสารหลักฐานมาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้

ข้อ ๑๕ ภายในสามวันนับแต่วันตรวจสอบคุณสมบัติ ให้คณะกรรมการคัดเลือกพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครให้เหลือจำนวนสิบหกคน โดยวิธีลงคะแนนลับ

ข้อ ๑๖ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือกพร้อมทั้งใบสมัคร ส่งให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในห้าวันนับแต่วันพิจารณาคัดเลือกแล้วเสร็จ

ข้อ ๑๗ เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับบัญชีรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือกจากผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดครบทุกจังหวัดแล้ว ให้เสนอบัญชีรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือกต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาคัดเลือกเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งจังหวัดละแปดคน

ข้อ ๒๐ เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ได้รับการคัดเลือกขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ได้รับการคัดเลือกนั้นเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยให้จัดทำเป็นบัญชีรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งไว้ โดยมีระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่คณะกรรมการเลือกตั้งมีคำสั่งแต่งตั้ง

๒.๕) การแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ข้อ ๒๓ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นการทั่วไปแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้ง เป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

๒.๖) จำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ข้อ ๒๔ ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด จังหวัดละไม่น้อยกว่าห้าคน แต่ไม่เกินแปดคนดังต่อไปนี้

(๑) จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้งไม่เกินห้าเขตเลือกตั้ง ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดห้าคน

(๒) จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้งหกถึงแปดเขตเลือกตั้ง ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดหกคน

(๓) จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้งเก้าถึงสิบเขตเลือกตั้ง ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดเจ็ดคน

(๔) จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้งตั้งแต่สิบสองเขตเลือกตั้งขึ้นไป ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดแปดคน

๒.๖) การดำเนินการแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ข้อ ๒๕ การดำเนินการแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ให้กรรมการการเลือกตั้งจับสลากรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งจากบัญชีรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้ง ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

(๑) ผู้ตรวจการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้งจำนวนสองคน

(๒) ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ไม่ได้มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้งให้ครบตามจำนวนที่กำหนดสำหรับจังหวัดนั้น

ข้อ ๒๖ ในการจับสลากเพื่อแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายเตรียมการจับสลากโดยจัดให้มีสลากซึ่งปรากฏชื่อ นามสกุล จังหวัด จากบัญชีรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งใส่ในภาชนะแยกเป็นรายจังหวัดแล้วจัดภาชนะเป็นกลุ่มจังหวัด ตามบัญชีแนบท้าย

ข้อ ๒๗ ในการจับสลากเพื่อแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้งตามข้อ ๒๕ (๑) ให้จับสลากรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งเรียงลำดับตามตัวอักษรของชื่อจังหวัดที่จะแต่งตั้งในแต่ละกลุ่มจังหวัด จังหวัดละสองรายชื่อจนครบทุกจังหวัด

ข้อ ๒๘ ในการจับสลากเพื่อแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ไม่ได้มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้งตามข้อ ๒๕ (๒) ให้นำสลากรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งที่เหลือจากการจับสลากตามข้อ ๒๗ ของแต่ละจังหวัดเทใส่ในภาชนะรวมของแต่ละกลุ่มจังหวัด และให้ดำเนินการจับสลากรายชื่อเรียงลำดับ ตามตัวอักษรของชื่อจังหวัดที่จะแต่งตั้งจากภาชนะรวมของแต่ละกลุ่มจังหวัดจนได้รายชื่อครบตามจำนวนที่กำหนดสำหรับจังหวัดนั้น กรณีจับสลากได้รายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดเดียวกับจังหวัดที่ดำเนินการจับสลากอยู่ ให้นำรายชื่อนั้นไปพักไว้นอกภาชนะรวมเป็นการชั่วคราวเมื่อดำเนินการจับสลากได้รายชื่อครบตามจำนวนที่กำหนดสำหรับจังหวัดนั้นแล้ว ให้นำรายชื่อที่พักไว้ใส่กลับในภาชนะรวมเพื่อดำเนินการจับสลากในจังหวัดถัดไปจนได้รายชื่อครบทุกจังหวัด

ข้อ ๒๙ เมื่อได้รายชื่อผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดครบทุกจังหวัดแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ข้อ ๓๐ ในกรณีที่มีการเลือกตั้งเพิ่มเติม หรือการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง หรือมีการออกเสียงประชามติ หรือมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการการเลือกตั้งจะสั่งให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งไปปฏิบัติหน้าที่ตามกำหนดเวลาที่เห็นสมควรก็ได้

๒.๗) หน้าที่และอำนาจผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดหน้าที่และอำนาจผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ดังนี้

ข้อ ๓๑ ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีหน้าที่และอำนาจในจังหวัดที่ได้รับการแต่งตั้งดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่ของรัฐ และมีอำนาจแจ้งเตือนให้ปฏิบัติให้ถูกต้องได้ ถ้าไม่มีการดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องให้รายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้งทราบโดยเร็ว

(๒) ตรวจสอบการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(๓) เข้าไปในที่เลือกตั้ง หรือสถานที่นับคะแนนเลือกตั้ง

(๔) ปฏิบัติงานอื่นตามระเบียบ คำสั่ง ประกาศ และมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งและตามที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๓๒ เมื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดพบการกระทำที่เป็นความผิดกฎหมายที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือการกระทำหรืองดเว้นการกระทำใดอันอาจเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมหรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือกรณีเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง หรือพบเห็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยผู้ใดกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือกระทำการใดอันเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมหรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้รายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้งทราบทันทีเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป โดยให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดแจ้งให้อำนาจการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบด้วย และให้อำนาจการ

การเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาเหตุ หากเห็นว่าเป็นกรณีตามข้อ ๓๑ (๑) หรือ (๒) ให้ดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน การไต่สวนและการวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป

๒.๘) การประชุมหรือการอบรม

ข้อ ๒๒ เมื่อได้มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งแล้ว ให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งมารายงานตัวเพื่อเข้ารับฟังการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับบทบาท อำนาจ หน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ได้รับมอบหมายตามวันและสถานที่ที่กำหนด เว้นแต่มีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจมารายงานตัวได้ ให้ชี้แจงเหตุจำเป็นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือบุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย

ข้อ ๓๘ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจัดให้มีการประชุมผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อชี้แจงข้อมูลที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้แก่ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดก่อนการปฏิบัติหน้าที่

ข้อ ๓๙ ให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดประชุมร่วมกันเพื่อปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนข้อมูลเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละสองครั้ง โดยให้จัดทำเป็นรายงานการประชุม และจัดส่งให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดภายในสามวัน นับแต่เสร็จสิ้นการประชุมเพื่อรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบต่อไป

๒.๙) ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่

ข้อ ๓๖ ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่มิคำสั่งแต่งตั้ง ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งหรือการเลือกตั้งมีผลใช้บังคับ แต่ต้องไม่เร็วกว่าสามสิบวันก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งมีผลใช้บังคับจนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของเขตเลือกตั้งทั้งหมดหรือวันประกาศผลการเลือกสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี

ในจังหวัดที่มีความจำเป็นจะต้องมีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด เนื่องจากการเลือกตั้งยังไม่เสร็จสิ้น คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมีคำสั่งให้ขยายระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่งได้อีกไม่เกินหกสิบวัน

๒.๑๐) การพ้นจากตำแหน่ง

ข้อ ๓๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่แล้ว ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมาย

(๓) คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดผู้ใดขาดความสุจริต ขาดความเที่ยงธรรมมีความประพฤติเสื่อมเสีย ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม หรือขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ละทิ้งหน้าที่ หรือไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ หรือกระทำการขัดต่อระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๒.๑๑) ผู้ช่วยปฏิบัติงาน

(๒.๑๑.๑) การสรรหา

ข้อ ๗^๑ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสรรหาและแต่งตั้งผู้ช่วยปฏิบัติงาน เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานแก่ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่ละคนมีผู้ช่วยปฏิบัติงานได้หนึ่งคน มีระยะเวลาการปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง และพ้นจากตำแหน่งพร้อมกับผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ในการสรรหาและแต่งตั้งผู้ช่วยปฏิบัติงานตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๔๐ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๔๑ มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายในพื้นที่จังหวัดและสามารถใช้ภาษาท้องถิ่นในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี รวมทั้งควรมีความรู้เบื้องต้นในเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และพรรคการเมืองให้มีจำนวนเพียงพอที่จะแต่งตั้งโดยจัดทำเป็นบัญชีรายชื่อไว้เพื่อเสนอให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาคัดเลือก

เมื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดคัดเลือกผู้ช่วยปฏิบัติงานแล้ว ให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยปฏิบัติงานต่อไป

(๒.๑๑.๒) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม

ข้อ ๔๐ ผู้ช่วยปฏิบัติงาน ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันแต่งตั้ง
- (๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่จะปฏิบัติหน้าที่ติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน นับถึงวันที่ได้รับการแต่งตั้ง
- (๔) มีความพร้อมที่จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (๕) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี

^๑ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

(๖) มีความเป็นกลางทางการเมือง

(๗) มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีความประพฤติเสื่อมเสีย

ข้อ ๔๑ ผู้ช่วยปฏิบัติงาน ต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๒) เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของ
หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

(๓) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดในเวลาห้าปีที่ผ่านมาก่อนการ

แต่งตั้ง

(๔) ดิถยาเสพติดให้โทษ

(๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๖) อยู่ระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้ว

หรือไม่

(๗) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๘) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการ
ชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๙) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริต

ในการเลือกตั้ง

(๑๐) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๑) มีบุพการี คู่สมรส หรือบุตรเป็นหรือสมัครรับเลือกตั้งหรือรับ
เลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

๑๒) ค่าตอบแทน

ตารางบัญชีอัตราค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ และ
ค่าตอบแทนของบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด และผู้ช่วยปฏิบัติงาน
แบบทำยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

๑๓) การประเมินผลข้อ ๓๓

ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ให้จัดทำรายงาน
การปฏิบัติงานประจำวัน ส่งให้อำนาจการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทุกสิ้น
เดือนเพื่อรวบรวมรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ และใช้เป็นข้อมูลประกอบการ
ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ข้อ ๑๐^๒ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งหรือหลายคณะตามความเหมาะสม หรืออาจมอบหมายให้สถาบันการศึกษาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควรเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดเมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติหน้าที่ และรายงานผลการประเมินให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาต่อไป

หลักเกณฑ์และวิธีการในการประเมินให้เสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนดำเนินการประเมิน

ให้สำนักผู้ตรวจการเป็นส่วนงานรับผิดชอบการประเมินผลตามวรรคหนึ่ง กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดผู้ใดไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานให้คัดชื่อผู้นั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้ง

๒.๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

๒.๒.๑ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

๑) ความเป็นมา หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด^๓
 คณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดขึ้นขึ้นเป็นครั้งแรกตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ให้เป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นแล้วแต่กรณี รวมทั้งการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และคณะกรรมการการเลือกตั้งยังมีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ภายในจังหวัดนั้น ๆ มีหน้าที่และอำนาจ เช่น รับผิดชอบในการอำนวยความสะดวกเลือกตั้งและออกเสียงประชามติที่กระทำภายในจังหวัดนั้น เสนอแนะการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวบรวมและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ เสนอแนะต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาแต่งตั้งบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง สนับสนุนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาหรือออกเสียงประชามติตามที่กฎหมายบัญญัติ

^๒ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

^๓ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๑๔

๒) การสรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด^๔

๒.๑) จำนวนกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่ละจังหวัด มีจำนวน ๕ คน ประกอบด้วยประธานกรรมการ ๑ คน และกรรมการ ๔ คน ซึ่งสรรหาและแต่งตั้งจากผู้มีภูมิลำเนาในจังหวัดนั้นเป็นหลัก โดยคำนึงถึงความหลากหลายของอาชีพ การมีส่วนร่วมของสตรี และความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอดเวลาด้วย

๒.๒) คณะกรรมการสรรหา

คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แบ่งออกเป็น

๒.๒.๑) คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด อัยการจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานประจำศาล อธิการบดีสถาบันอุดมศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้แทนสหภาพนายควม ประธานหอการค้าจังหวัด ผู้แทนองค์กรเอกชน หัวหน้าสำนักงานของสื่อมวลชน และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

๒.๒.๒) คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร

ประกอบด้วย อัยการสูงสุด ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบการทุจริตแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้บัญชาการศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการกองทัพไทย ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนสมาคมของสื่อมวลชน ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร

๒.๓) ขั้นตอนการสรรหา

๒.๓.๑) การรับสมัครกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้กระทำในกรณีครบวาระการดำรงตำแหน่ง โดยให้มีการประกาศรับสมัครจากบุคคลทั่วไปก่อนวันครบวาระไม่น้อยกว่า ๖๐ วันและให้มีวันรับสมัครไม่น้อยกว่า ๕ วัน โดยให้ผู้สมัครยื่นใบสมัครตามแบบ กกต.จว. ๑ พร้อมด้วยหลักฐานด้วยตนเอง ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกำหนด

๒.๓.๒) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรวจสอบหลักฐานของผู้สมัครให้แล้วเสร็จภายใน ๕ วันนับแต่วันปิดการรับสมัคร แล้วให้จัดทำบัญชีรายชื่อตามลำดับที่สมัครพร้อมทั้งข้อมูลรายละเอียดในส่วนที่เกี่ยวข้องของผู้สมัครแต่ละคน รวมทั้งเอกสารหลักฐานทั้งหมดเสนอต่อคณะกรรมการสรรหา ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

^๔ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

จะต้องส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครให้แก่สื่อมวลชนในจังหวัดดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

๒.๓.๓) คณะกรรมการสรรหาตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามรวมทั้งประวัติและพฤติกรรมของผู้สมัคร แล้วพิจารณาคัดเลือกให้เหลือ ๑๕ คน โดยวิธีลงคะแนนลับ

๒.๓.๔) ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทำบัญชีรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกจำนวน ๑๕ คน รวมทั้งรวบรวมบัญชีรายชื่อผู้ที่ไม่ได้รับการคัดเลือก เอกสารหลักฐาน และรายงานการประชุมของคณะกรรมการสรรหา เสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายใน ๕ วันนับแต่วันที่คณะกรรมการสรรหาดำเนินการคัดเลือก

๒.๓.๕) กรณีผู้สมัครไม่ครบจำนวนที่กฎหมายกำหนด ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศขยายเวลาการรับสมัครออกไปอีกสามวัน ทั้งนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจหาบุคคลที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม แล้วพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรืออาจให้มีการประกาศขยายเวลาการรับสมัครออกไปอีกก็ได้

๒.๓.๖) เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับบัญชีรายชื่อผู้สมัครทั้งที่ได้รับการคัดเลือกและไม่ได้รับการคัดเลือกแล้ว ให้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบประวัติและความประพฤติของผู้สมัครด้วย เพื่อดำเนินการตรวจสอบประวัติและพฤติกรรมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตและความไม่เป็นกลางทางการเมือง พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

๒.๓.๗) การพิจารณาแต่งตั้งบุคคล หากคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่เห็นชอบกับบุคคลตามบัญชีรายชื่อที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเสนอหรือไม่อาจแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้ครบตามจำนวนที่กำหนดได้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการหาบุคคล เพื่อพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้ครบตามจำนวนที่กำหนด

กรณีที่กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหาบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม หรือคัดเลือกบุคคลจากบัญชีรายชื่อผู้ที่ไม่ได้รับการคัดเลือกตามที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเสนอ เพื่อพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแทนตำแหน่งที่ว่างต่อไป

๒.๔) การพ้นจากตำแหน่ง

๒.๔.๑) เมื่อพ้นจากวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี

๒.๔.๒) ตาย

๒.๔.๓) ลาออก

๒.๔.๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม หรือมีความประพฤติ
 ส่อไปทางทุจริตต่อหน้าที่ ขัดต่อระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือ
 จริยธรรมของกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

๒.๔.๖) คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้พ้นจากตำแหน่งกรณีไม่ผ่าน
 เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานประจำปีหรือเมื่อเห็นสมควรโดยคะแนนเสียงเอกฉันท์ และได้มีการ
 ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว

๒.๒.๒ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง
 พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ
 การเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะอนุกรรมการ บุคคล คณะ
 บุคคล หรือผู้แทนองค์การเอกชน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายได้

หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่ง ค่าตอบแทน และการ
 สงเคราะห์อื่นรวมทั้งวิธีปฏิบัติงานและการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคคลตามวรรคหนึ่งให้
 เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามมาตรา ๑๔ ให้มี
 จำนวนจังหวัดละห้าคน ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งจากผู้มีความเป็นกลางทางการเมืองมี
 ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๖ ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๗
 และได้รับการสรรหาตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามวรรคหนึ่งให้สรรหาและแต่งตั้งจาก
 ผู้มีภูมิลำเนาในจังหวัดนั้นเป็นหลัก โดยให้คำนึงถึงความหลากหลายของอาชีพ การมีส่วนร่วมของ
 สตรี และความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอดเวลาด้วย

กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปี และให้ดำรง
 ตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

มาตรา ๑๖ กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้
 สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่สมัครหรือวันที่ให้ความยินยอมใน
 การเสนอชื่อ

(๓) คุณสมบัติอื่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด
 มาตรา ๑๗ กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม
 ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิก
 สภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๒) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในพรรคการเมืองในระยะ
 ห้าปีก่อนดำรงตำแหน่ง

(๓) เป็นผู้พิพากษา ตุลาการ ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการป้องกันและ
 ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(๔) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๕) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๖) วิกจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๗) ตัดยาเสพติดให้โทษ

(๘) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือเสียสิทธิเนื่องจากไม่ไปใช้สิทธิ
 เลือกตั้ง

(๙) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๑๐) เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันที่สมัคร
 หรือวันที่ให้ความยินยอมในการเสนอชื่อ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิด
 ลหุโทษ

(๑๑) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือ
 รัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๑๒) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน
 เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๑๓) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเนื่องจากจใจไม่ยื่น
 บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนด หรือจใจยื่นบัญชีแสดง
 รายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่
 ควรแจ้งให้ทราบ

(๑๔) เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๗๔ ของ
 รัฐธรรมนูญ

(๑๕) ลักษณะต้องห้ามอื่นที่อาจมีผลทำให้กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่มีความเป็นกลาง หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

มาตรา ๑๘ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคนหรือพรรคการเมืองซึ่งมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดผู้ใดขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๖ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๗ อาจยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งได้ ทั้งนี้หลักเกณฑ์และวิธีการให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

เมื่อได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง ในการนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจสั่งยุติเรื่องหรือสั่งให้กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดผู้นั้นระงับการปฏิบัติหน้าที่ไว้พลางก่อนเป็นเวลาตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด หรือให้พ้นจากตำแหน่งได้

มาตรา ๑๙ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมอบหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) อำนวยการการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ รวมทั้งสนับสนุนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ที่กระทำภายในจังหวัดนั้น

(๒) เสนอแนะการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๓) รวบรวมและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ

(๔) เสนอแนะต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาแต่งตั้งบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การสนับสนุนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา หรือการออกเสียงประชามติ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๕) แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลให้ช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

(๖) ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การออกเสียงประชามติ การสนับสนุนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา กำกับดูแลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขต คณะกรรมการการเลือกตั้งท้องถิ่น และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด กำกับดูแลการดำเนินงานของพรรคการเมืองหรือสาขาพรรคการเมือง

(๗) ส่งเสริมและสนับสนุนหรือประสานงานกับหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือสนับสนุนองค์การเอกชน ในการให้การศึกษาแก่ประชาชน เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

(๘) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธี ปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

๒) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๒

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ จังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๒ ออกโดยอาศัยอำนาจตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีบทบัญญัติที่ เกี่ยวข้องกับการพิจารณาศึกษา เรื่อง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ดังนี้

๒.๑) จำนวน วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง

ข้อ ๙ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีจำนวนห้าคน ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอื่นอีกสี่คน

ข้อ ๑๐ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีวาระการดำรง ตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งและให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระ เดียว

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดซึ่งพ้นจากตำแหน่ง ตามวาระต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดซึ่ง ได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง เพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระ ให้แต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแทน ตำแหน่งที่ว่างนั้น เว้นแต่ระยะเวลาในวาระที่เหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน คณะกรรมการ การเลือกตั้งจะไม่แต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้ หรือเว้นแต่ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะพิจารณาเป็นอย่างอื่น และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่า วาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ข้อ ๑๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง เมื่อได้สืบสวนสอบสวนหรือตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่าขาดคุณสมบัติตามข้อ ๑๒ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๑๓ หรือมีความประพฤติส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่หรือกระทำการขัดต่อระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือจริยธรรมของกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือละเลยต่อหน้าที่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้หรือมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่หรือแก่องค์กรโดยรวม

(๔) คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้พ้นจากตำแหน่งกรณีไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานประจำปีตามข้อ ๓๒ หรือเมื่อเห็นสมควรโดยคะแนนเสียงเอกฉันท์ และได้มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว

กรณีการพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ย่อมไม่กระทบถึงการกระทำใด ๆ ที่กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดผู้นั้นได้กระทำไปในหน้าที่ รวมทั้งการได้รับค่าตอบแทนก่อนวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติหรือคำสั่งแล้วแต่กรณี

๒.๒) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

นอกจากคุณสมบัติตามมาตรา ๑๖ และลักษณะต้องห้ามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้ว คณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดต้องมีคุณสมบัติอื่นและต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

๒.๒.๑) ข้อ ๑๑ คุณสมบัติ

- (๑) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป
- (๒) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่หรือรับราชการอยู่ภายในเขตจังหวัด
- (๓) มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอดเวลา

๒.๒.๒) ข้อ ๑๒ ลักษณะต้องห้าม

- (๑) ดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษา กรรมการ หรือเจ้าหน้าที่ตำแหน่งใดของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองท้องถิ่น
- (๒) เข้าร่วมกิจกรรมหรือไปทัศนศึกษาดูงานหรือได้รับสิทธิประโยชน์อื่นใด โดยใช้งบประมาณหรือเงินของพรรคการเมือง หรือกลุ่มการเมืองทั้งระดับชาติและท้องถิ่น

(๓) ไม่มีความเป็นกลางโดยช่วยเหลือหรือสนับสนุนพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้ที่แสดงตนว่าจะสมัครรับเลือกตั้งทั้งระดับชาติและท้องถิ่น โดยมีขอบด้วยอำนาจหน้าที่

๒.๓) หน้าที่และอำนาจ

ข้อ ๑๔ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบงานเกี่ยวกับนโยบายและงานอื่นตามที่กฎหมายกำหนดไว้ภายในเขตจังหวัดของตนดังต่อไปนี้

(๑) อำนาจการการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติที่กระทำภายในจังหวัดนั้น

(๒) เสนอแนะการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งที่ใช้วิธีการแบ่งเขตเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๓) รวบรวมและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๔) เสนอแนะต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาแต่งตั้งบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ

(๕) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติงานประจำปีรวมทั้งแผนหรือโครงการเกี่ยวกับการดำเนินการเลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(๖) ปฏิบัติงานอื่นตามระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ และมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายหรือมีคำสั่ง

(๗) กำกับดูแลการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ดังนี้

(ก) สั่งให้ชี้แจงข้อเท็จจริงหรือเรียกรายงาน เอกสาร หรือสถิติใด ๆ มาตรวจสอบ

(ข) แนะนำ ตักเตือน หรือให้ปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อการเลือกตั้ง

(ค) สั่งยับยั้งหรือระงับการกระทำที่เห็นว่าอาจเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศและคำสั่งหรือมติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

การกำกับดูแลตาม (๗) ให้กระทำในลักษณะเป็นองค์ประชุม และใช้มติเสียงข้างมากและหากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีมติให้ดำเนินการกรณีใดกรณีหนึ่งแล้วให้รับรายงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อทราบหรือพิจารณาโดยเร็ว

ในกรณีที่ไม่มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่งได้ หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวอาจทำให้เกิดความเสียหายหรือความไม่สุจริตและเที่ยงธรรมได้ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมอบหมายให้บุคคลอื่นปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวก็ได้

๒.๔) การสรรหาและการแต่งตั้ง

๒.๔.๑) วิธีการสรรหา

ข้อ ๑๘ การสรรหากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้ดำเนินการสรรหาโดยวิธีประกาศรับสมัคร

การรับสมัครกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้กระทำในกรณีครบวาระการดำรงตำแหน่งโดยให้มีการประกาศรับสมัครจากบุคคลทั่วไปก่อนวันครบวาระไม่น้อยกว่าหกสิบวันและให้มีวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน โดยให้ยื่นใบสมัครตามแบบ กกต.จว. ๑ ทำयरเบียบนี้พร้อมด้วยหลักฐานด้วยตนเอง ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกำหนด

บุคคลที่มีสิทธิสมัครและได้รับการพิจารณาแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต้องมีคุณสมบัติตามข้อ ๑๒ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๑๓ มีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ รวมทั้งต้องมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ตลอดจนความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอดเวลา

ข้อ ๑๙ คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งจังหวัดในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด

(๒) อัยการจังหวัดที่มีอยู่ในจังหวัดซึ่งเลือกกันเองเหลือหนึ่งคน

(๓) ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดหรือหัวหน้าหน่วยทหารที่มีชั้นยศตั้งแต่พลตรีขึ้นไปที่มีที่ตั้งอยู่ในจังหวัดซึ่งเลือกกันเองเหลือหนึ่งคน

(๔) ผู้อำนวยการสำนักงานประจำศาลที่มีอยู่ในจังหวัดซึ่งเลือกกันเองเหลือหนึ่งคน

(๕) อธิการบดีสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีอยู่ในจังหวัดซึ่งเลือกกันเองเหลือหนึ่งคน

(๖) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดซึ่งเลือกกันเองเหลือหนึ่งคน

(๗) ผู้แทนสภาทนายความที่มีอยู่ในจังหวัดนั้นซึ่งเลือกกันเอง
เหลือหนึ่งคน

(๘) ประธานหอการค้าจังหวัด นายกสมาคมหรือประธานมูลนิธิ
ที่มีอยู่ในจังหวัดซึ่งเลือกกันเองเหลือหนึ่งคน

(๙) ผู้แทนองค์การเอกชนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือ
คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับรองที่มีอยู่ในจังหวัดซึ่งเลือกกันเองเหลือหนึ่งคน

(๑๐) หัวหน้าสำนักงานของสื่อมวลชนทั้งวิทยุ โทรทัศน์และ
หนังสือพิมพ์ที่มีอยู่ในจังหวัดซึ่งเลือกกันเองเหลือหนึ่งคน

(๑๑) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ข้อ ๒๐ คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งจังหวัด
กรุงเทพมหานคร

(๑) อัยการสูงสุด

(๒) ปลัดกระทรวงมหาดไทย

(๓) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

(๔) ปลัดกรุงเทพมหานคร

(๕) ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

(๖) ผู้อำนวยการสำนักข่าวกรองแห่งชาติ

(๗) เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

แห่งชาติ

(๘) เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

(๙) ผู้บัญชาการศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการ

กองทัพไทย

(๑๐) ผู้แทนองค์การเอกชนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับรอง
ในกรุงเทพมหานครซึ่งเลือกกันเองเหลือหนึ่งคน

(๑๑) ผู้แทนสมาคมของสื่อมวลชนทั้งวิทยุ โทรทัศน์
และหนังสือพิมพ์ในกรุงเทพมหานครซึ่งเลือกกันเองเหลือหนึ่งคน

(๑๒) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร

ข้อ ๒๒ ให้คณะกรรมการสรรหาตามข้อ ๑๙ และข้อ ๒๐
มีหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติลักษณะต้องห้ามรวมทั้งประวัติและพฤติกรรมของผู้สมัครเข้ารับการ

แต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แล้วพิจารณาคัดเลือกให้เหลือจำนวนสิบห้าคน โดยวิธีลงคะแนนลับ

ข้อ ๒๓ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรวจสอบหลักฐานของผู้สมัครให้แล้วเสร็จภายในห้าวันนับแต่วันปิดการรับสมัคร แล้วให้จัดทำบัญชีรายชื่อตามลำดับที่สมัครพร้อมทั้งข้อมูลรายละเอียดในส่วนที่เกี่ยวข้องของผู้สมัครแต่ละคน รวมทั้งเอกสารหลักฐานทั้งหมดเสนอต่อคณะกรรมการสรรหา

เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม ประวัติและพฤติกรรมของผู้สมัครให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครให้แก่สื่อมวลชนในจังหวัดดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบโดยแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับประวัติและพฤติกรรม รวมทั้งความไม่เป็นกลางทางการเมืองของผู้สมัครให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบทางเว็บไซต์หรือตู้ไปรษณีย์ภายในระยะเวลาที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกำหนด

คณะกรรมการสรรหาอาจเปิดโอกาสให้ผู้สมัครได้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติและพฤติกรรม หรือแสดงวิสัยทัศน์ในการเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดภายในระยะเวลาที่กำหนดด้วยก็ได้

ข้อ ๒๔ ภายในสิบวันนับแต่วันที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ได้ดำเนินการตามข้อ ๒๓ ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม ประวัติและพฤติกรรมของผู้สมัครแต่ละราย และอาจขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งข้อมูลเอกสารหลักฐานมาให้เพื่อประกอบการพิจารณาตรวจสอบด้วยก็ได้ แล้วประชุมพิจารณาคัดเลือกให้เหลือจำนวนสิบห้าคนโดยวิธีลงคะแนนลับ

ในการลงคะแนนลับตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการสรรหาคนหนึ่ง มีสิทธิลงคะแนนได้ไม่เกินจำนวนสิบห้าคน และให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงมาจนครบจำนวนสิบห้าคน เป็นผู้ได้รับการเสนอชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามข้อ ๘

ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ที่ได้รับเลือกเกินจำนวนสิบห้าคนให้ดำเนินการลงคะแนนลับอีกครั้งหนึ่งเฉพาะผู้ที่ได้รับคะแนนเท่ากันนั้น โดยให้กรรมการสรรหาคนหนึ่งมีสิทธิลงคะแนนได้เท่าจำนวนที่ยังขาดอยู่

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสามแล้ว ยังมีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันอีกอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับคัดเลือกเกินจำนวน ให้ประธานกรรมการสรรหาดำเนินการจัดให้มีการจับสลากสำหรับผู้ที่ได้รับคะแนนเท่ากันนั้น

ข้อ ๒๕ ภายในห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการสรรหาได้ดำเนินการตามข้อ ๒๔ แล้วเสร็จ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกจำนวนสิบห้าคนตามลำดับอักษร รวมทั้งบัญชีรายชื่อผู้ที่ไม่ได้รับการคัดเลือกที่เหลืออยู่ทั้งหมดโดยให้แยกเป็นคนละส่วน พร้อมทั้งข้อมูลรายละเอียดประวัติและพฤติการณ์ของผู้สมัครแต่ละคน เอกสารหลักฐานเท่าที่มีอยู่และรายงานการประชุมของคณะกรรมการสรรหาแล้วเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

กรณีที่มีผู้สมัครเข้ารับการแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่ครบจำนวนที่จะพึงมีตามข้อ ๙ และเมื่อครบกำหนดเวลาการรับสมัครตามข้อ ๑๘ พรรคสองแล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศขยายเวลาการรับสมัครออกไปอีกสามวัน

หากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้ประกาศขยายเวลาการรับสมัครตามวรรคสองแล้ว เมื่อครบกำหนดเวลายังมีผู้สมัครเข้ารับการแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่ครบจำนวนคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจหาบุคคลที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๑๒ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๑๓ เพิ่มเติม แล้วพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้ครบจำนวน หรืออาจให้มีการประกาศขยายเวลาการรับสมัครออกไปอีกก็ได้

ข้อ ๒๖ เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับบัญชีรายชื่อพร้อมทั้งข้อมูลรายละเอียดในส่วนที่เกี่ยวข้องของผู้สมัครแต่ละรายตามข้อ ๒๕ แล้ว ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการตรวจสอบประวัติและพฤติการณ์เกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตและความไม่เป็นกลางทางการเมืองของผู้สมัครทุกรายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเร็ว พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบโดยแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ทางเว็บไซต์หรือตู้ไปรษณีย์ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการตรวจสอบประวัติและความประพฤติของผู้สมัคร โดยให้นำประวัติและพฤติการณ์หรือข้อมูลตามวรรคหนึ่งมาประกอบการพิจารณาและเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ในการพิจารณาหากคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควร คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจพิจารณาคัดเลือกบุคคลจากบัญชีรายชื่อผู้ที่ไม่ได้รับการคัดเลือกตามที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเสนอมาตามข้อ ๒๕ วรรคหนึ่ง เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดก็ได้ แล้วแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศให้ประชาชนในจังหวัดทราบ

มติคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคสองให้เป็นที่สุด และในการพิจารณาคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจให้ผู้สมัครรายใดหรือทุกรายชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงวิสัยทัศน์เพิ่มเติมได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่เห็นชอบกับบุคคลตามบัญชีรายชื่อที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเสนอหรือไม่อาจแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้ครบตามจำนวนที่กำหนดได้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการทาบทามบุคคล ซึ่งมีคุณสมบัติตามข้อ ๑๒ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๑๓ เพื่อพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้ครบตามจำนวนที่กำหนด

๒.๔.๒) การแต่งตั้งบุคคล

ข้อ ๒๘ ในการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแต่งตั้งบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ การบริหาร นิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน การบัญชีหรือการตรวจสอบภายใน หรือเป็นสมาชิกองค์การเอกชนที่มีผลงานด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยหรือการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือมีประสบการณ์และเชี่ยวชาญด้านการบริหารหรือการจัดการเลือกตั้งหรือด้านการสืบสวนสอบสวน

ในการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามวรรคหนึ่งให้คำนึงถึงภูมิสำเนา ความหลากหลายของอาชีพ การมีส่วนร่วมของสตรี และความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอดเวลาด้วย

ข้อ ๒๙ ให้กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ได้รับแต่งตั้งประชุมและเลือกกันเองโดยใช้คะแนนเสียงข้างมากให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และรายงานผลให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาให้ความเห็นชอบและมีคำสั่งแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยเร็ว ทั้งนี้ ให้รวมถึงกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดในภายหลังด้วย

ในระหว่างที่ยังไม่มีคำสั่งแต่งตั้งประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ให้กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มาประชุมเลือกกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม และมีสิทธิได้เบี้ยประชุมเช่นเดียวกับประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ในกรณีที่มิเหตุไม่สามารถเลือกประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้ตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดคนใดคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

๒.๕) ค่าตอบแทน

ค่าตอบแทนของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๒

ตารางที่ ๕ อัตราค่าตอบแทนและอัตราเบี้ยประชุมของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ลำดับ	ตำแหน่ง	อัตราค่าตอบแทนรายเดือน	อัตราเบี้ยประชุม
๑	ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด	๒๕,๐๐๐ บาท	ครึ่งละ ๑,๒๐๐ บาท
๑	กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด	๒๓,๐๐๐ บาท	ครึ่งละ ๑,๐๐๐ บาท

ที่มา: ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๒

๒.๖) การประเมินผล

ข้อ ๓๒ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งหรือหลายคณะตามความเหมาะสมเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นประจำทุกปี โดยให้มีการประเมินผลตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดคนใด ได้รับคะแนนต่ำกว่าร้อยละหกสิบหรือเกณฑ์มาตรฐานตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจพิจารณาสั่งให้ปรับปรุงตัวหรือสั่งให้พ้นจากตำแหน่งได้ตามข้อ ๑๑ (๔) แล้วแต่กรณี

๒.๓ เปรียบเทียบผู้ตรวจการเลือกตั้งกับคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ตารางที่ ๒ เปรียบเทียบผู้ตรวจการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ กับคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐

ลำดับ	หัวข้อ	ผู้ตรวจการเลือกตั้ง	คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด
๑	หน้าที่และอำนาจ	<p>(มาตรา ๒๘ / ข้อ ๓๑)</p> <p>๑) ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่ของรัฐ และมีอำนาจแจ้งเตือนให้ปฏิบัติให้ถูกต้องได้ ถ้าไม่มีการดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องให้รายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้งทราบโดยเร็ว</p> <p>๒) ตรวจสอบการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย</p> <p>๓) เข้าไปในที่เลือกตั้ง หรือสถานที่นับคะแนนเลือกตั้ง</p> <p>๔) ปฏิบัติงานอื่นตามระเบียบ คำสั่ง ประกาศ และมติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และตามที่ได้รับมอบหมาย</p>	<p>(มาตรา ๑๙ / ข้อ ๑๔)</p> <p>๑) อำนวยการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ รวมทั้งสนับสนุนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ที่กระทำภายในจังหวัดนั้น</p> <p>๒) เสนอแนะการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง</p> <p>๓) รวบรวมและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ</p> <p>๔) เสนอแนะต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาแต่งตั้งบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การสนับสนุนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา หรือการออกเสียงประชามติ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>๕) แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลให้ช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด</p> <p>๖) ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การออกเสียงประชามติ การสนับสนุน การสรรหาสมาชิกวุฒิสภา กำกับดูแลการปฏิบัติงาน</p>

ลำดับ	หัวข้อ	ผู้ตรวจการเลือกตั้ง	คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด
			<p>ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตคณะกรรมการการเลือกตั้งท้องถิ่น และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด</p> <p>กำกับดูแลการดำเนินงานของพรรคการเมืองหรือสาขาพรรคการเมือง</p> <p>๓) ส่งเสริมและสนับสนุนหรือประสานงานกับหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือสนับสนุนองค์การเอกชน ในการให้การศึกษแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน</p> <p>๔) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด</p>
๒	การแต่งตั้ง	<p><u>ผู้ตรวจการเลือกตั้ง</u></p> <p>๑. ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศรับสมัครบุคคลเข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้ง และเสนอรายชื่อต่อคณะกรรมการคัดเลือกผู้ตรวจการเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด (ข้อ ๑๒ - ๑๓)</p> <p>๒. คณะกรรมการคัดเลือกพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครให้เหลือจำนวน ๑๖ คน เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาคัดเลือกเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งจังหวัดละ ๘ คน (ข้อ ๑๕, ๑๗)</p>	<p>- ให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จังหวัดละ ๕ คน โดยสรรหาและแต่งตั้งจากผู้มีภูมิลำเนาในจังหวัดนั้นเป็นหลัก โดยคำนึงถึงความหลากหลายของอาชีพ การมีส่วนร่วมของสตรี และความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอดเวลาด้วย (มาตรา ๑๕)</p> <p>- ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด มีจำนวน ๕ คน ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอื่นอีกสี่คน (ข้อ ๙)</p>

ลำดับ	หัวข้อ	ผู้ตรวจการเลือกตั้ง	คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด
		<p><u>ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด</u></p> <p>๑) จำนวน</p> <p>- กำหนดจำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่น้อยกว่า ๕ แต่ไม่เกิน ๘ คน ตามจำนวนที่เพียงพอแก่การปฏิบัติหน้าที่ (มาตรา ๒๙ / ข้อ ๒๔)</p> <p>- ใช้จำนวนเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดเป็นเกณฑ์กำหนดจำนวนของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ดังต่อไปนี้ (ข้อ ๒๔)</p> <p>(๑) จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้งไม่เกิน ๕ เขตเลือกตั้ง ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ๕ คน</p> <p>(๒) จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้ง ๖ - ๘ เขตเลือกตั้ง ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ๖ คน</p> <p>(๓) จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้ง ๙ - ๑๑ เขตเลือกตั้ง ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ๗ คน</p> <p>(๔) จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้งตั้งแต่ ๑๒ เขตเลือกตั้ง ขึ้นไป ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ๘ คน</p> <p>๒) การดำเนินการแต่งตั้ง</p> <p>- กรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจับสลากรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งจากบัญชีรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยให้มีจำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดในแต่ละจังหวัดตามจำนวนเขตเลือกตั้งที่กำหนดไว้</p>	

ลำดับ	หัวข้อ	ผู้ตรวจการเลือกตั้ง	คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด
		<p>- กำหนดสัดส่วนผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่ละจังหวัดตามภูมิสำเนา ดังนี้ (มาตรา ๓๐ / ข้อ ๒๕)</p> <p>(๑) ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีภูมิสำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้ง จำนวน ๒ คน</p> <p>(๒) ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ได้มีภูมิสำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้งให้ครบตามจำนวนที่กำหนดสำหรับจังหวัดนั้น</p>	
๓	คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้าม	<p>๑. คุณสมบัติ (ข้อ ๑๐)</p> <p>๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด</p> <p>๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๔๕ ปี แต่ไม่เกิน ๗๐ ปี นับถึงวันสมัคร</p> <p>๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน นับถึงวันสมัคร</p> <p>๔) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า</p> <p>๕) มีความเป็นกลางทางการเมือง</p> <p>๖) มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีความประพฤติเสื่อมเสีย</p> <p>๗) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๒. ลักษณะต้องห้าม (ข้อ ๑๑)</p> <p>๑) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ</p>	<p>๑. คุณสมบัติ (มาตรา ๑๖)</p> <p>๑) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี</p> <p>๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันสมัครหรือวันที่ให้ความยินยอมในการเสนอชื่อ</p> <p>๓) คุณสมบัติอื่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด (ข้อ ๑๒ เพิ่มเติมจาก พ.ร.ป. กกต. ๒๕๕๐)</p> <p>๑) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป</p> <p>๒) มีภูมิสำเนาหรือถิ่นที่อยู่หรือรับราชการอยู่ในเขตจังหวัด</p> <p>๓) มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอดเวลา</p> <p>๒. ลักษณะต้องห้าม (มาตรา ๑๗)</p>

ลำดับ	หัวข้อ	ผู้ตรวจการเลือกตั้ง	คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด
		<p>๒) เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าของหน้าที่ดินของรัฐ</p> <p>๓) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดในเวลา ๕ ปีที่ผ่านมา ก่อนการแต่งตั้ง</p> <p>๔) ตัดยาเสพติดให้โทษ</p> <p>๕) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต</p> <p>๖) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ</p> <p>๗) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช</p> <p>๘) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่</p> <p>๙) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ</p> <p>๑๐) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>๑๑) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล</p> <p>๑๒) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึง ๑๐ ปี นับถึงวันสมัคร เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p>	<p>๑) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น</p> <p>๒) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในพรรคการเมืองในระยะห้าปีก่อนดำรงตำแหน่ง</p> <p>๓) เป็นผู้พิพากษา ตุลาการ ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>๔) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช</p> <p>๕) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต</p> <p>๖) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ</p> <p>๗) ตัดยาเสพติดให้โทษ</p> <p>๘) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือเสียสิทธิเนื่องจากไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง</p> <p>๙) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล</p> <p>๑๐) เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันสมัคร หรือวันที่ให้ความยินยอมในการเสนอชื่อ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p> <p>๑๑) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ</p>

ลำดับ	หัวข้อ	ผู้ตรวจการเลือกตั้ง	คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด
		<p>๑๓) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริต หรือประพฤติมิชอบในวงราชการ</p> <p>๑๔) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้อง คำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษให้จำคุกเพราะกระทำความผิด ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>๑๕) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อ ตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงาน ในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ที่ กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตาม กฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็น เจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน</p> <p>๑๖) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการ ทุจริตในการเลือกตั้ง</p> <p>๑๗) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น</p>	<p>๑๒) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของ แผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ</p> <p>๑๓) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เนื่องจากจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและ เอกสารประกอบตามที่กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ</p> <p>๑๔) เคยถูกวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๗๔ ของรัฐธรรมนูญ</p> <p>๑๕) ลักษณะต้องห้ามอื่นที่อาจมีผลทำให้กรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัด ไม่มีความเป็นกลาง หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด</p> <p>(ข้อ ๑๓ เพิ่มเติมจาก พ.ร.ป. กต. ๒๕๕๐)</p> <p>๑) ดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษา กรรมการ หรือเจ้าหน้าที่ตำแหน่ง ใดของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองท้องถิ่น</p> <p>๒) เข้าร่วมกิจกรรมหรือไปทัศนศึกษาดูงานหรือได้รับสิทธิ ประโยชน์อื่นใด โดยใช้งบประมาณหรือเงินของพรรคการเมือง หรือกลุ่มการเมืองทั้งระดับชาติและท้องถิ่น</p> <p>๓) ไม่มีความเป็นกลางโดยช่วยเหลือหรือสนับสนุนพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้ที่แสดงตนว่าจะสมัครรับเลือกตั้งทั้ง ระดับชาติและท้องถิ่นโดยมิชอบด้วยอำนาจหน้าที่</p>

ลำดับ	หัวข้อ	ผู้ตรวจการเลือกตั้ง	คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด
		<p>๑๘) เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงยังไม่เกิน ๒ ปี</p> <p>๑๙) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ</p> <p>๒๐) อยู่ระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>๒๑) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา ๑๔๔ หรือ มาตรา ๒๓๕ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ</p> <p>๒๒) มีบุพการี คู่สมรส หรือบุตรเป็นหรือสมัครรับเลือกตั้งหรือรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น</p> <p>๒๓) เคยได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด แต่ได้ลาออกหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติให้พ้นจากตำแหน่ง</p>	
๔	ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่	<p><u>ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการเลือกตั้ง</u></p> <p>- บัญชีรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งให้มีระยะเวลา ๕ ปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งแต่งตั้ง (มาตรา ๒๙ / ข้อ ๒๐)</p> <p><u>ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด</u></p> <p>- เมื่อมีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกสมาชิกวุฒิสภา (มาตรา ๒๘ / ข้อ ๒๓)</p>	<p>- มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี และให้ดำรงตำแหน่งเพียงวาระเดียว (มาตรา ๑๕ / ข้อ ๑๐)</p> <p>*ปฏิบัติหน้าที่ตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง</p>

ลำดับ	หัวข้อ	ผู้ตรวจการเลือกตั้ง	คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด
		<p>- กรณีที่มีการเลือกตั้งเพิ่มเติม การเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง การออกเสียงประชามติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กกต.จะสั่งให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่ก็ได้ (มาตรา ๒๘ / ข้อ ๓๐)</p> <p>- ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่คำสั่งแต่งตั้ง ซึ่งต้องไม่ช้ากว่า ๑๐ วันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งหรือการเลือกมีผลใช้บังคับ แต่ต้องไม่เร็วกว่า ๓๐ วันก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งมีผลใช้บังคับจนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๕ ของเขตเลือกตั้งทั้งหมดหรือวันประกาศผลการเลือกสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี</p> <p>ในจังหวัดที่มีความจำเป็นจะต้องมีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดเนื่องจากการเลือกตั้งยังไม่เสร็จสิ้น คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมีคำสั่งให้ขยายระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่งได้อีกไม่เกิน ๖๐ วัน (มาตรา ๒๘ / ข้อ ๓๖)</p>	
๕	ผู้ช่วยปฏิบัติงาน	<p><u>การสรรหาและแต่งตั้ง</u> (ข้อ ๗ (ระเบียบ กกต. ฉบับ ๒) / เดิม ข้อ ๓๙)</p> <p>- ให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสรรหาและแต่งตั้งผู้ช่วยปฏิบัติงาน เพื่อสนับสนุนและ</p>	

ลำดับ	หัวข้อ	ผู้ตรวจการเลือกตั้ง	คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด
		<p>อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานแก่ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่ละคนมีผู้ช่วยปฏิบัติงานได้หนึ่งคน มีระยะเวลาการปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง และพ้นจากตำแหน่งพร้อมกับผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด - โดยจัดทำเป็นบัญชีรายชื่อไว้เพื่อเสนอให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาคัดเลือก เมื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดคัดเลือกผู้ช่วยปฏิบัติงานแล้ว ให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยปฏิบัติงานต่อไป <p>คุณสมบัติ (ข้อ ๔๐)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันแต่งตั้ง ๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่จะปฏิบัติหน้าที่ติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน นับถึงวันที่ได้รับการแต่งตั้ง ๔) มีความพร้อมที่จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๕) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี ๖) มีความเป็นกลางทางการเมือง ๗) มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีความประพฤติเสื่อมเสีย 	

ลำดับ	หัวข้อ	ผู้ตรวจการเลือกตั้ง	คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด
		<p><u>ลักษณะต้องห้าม</u> (ข้อ ๔๑)</p> <p>๑) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ</p> <p>๒) เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ</p> <p>๓) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดในเวลาห้าปีที่ผ่านมาก่อนการแต่งตั้ง</p> <p>๔) ดิตยาเสพติดให้โทษ</p> <p>๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช</p> <p>๖) อยู่ระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่</p> <p>๗) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ</p> <p>๘) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>๙) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง</p> <p>๑๐) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น</p> <p>๑๑) มีบุพการี คู่สมรส หรือบุตรเป็นหรือสมัครรับเลือกตั้งหรือรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น</p>	

ลำดับ	หัวข้อ	ผู้ตรวจการเลือกตั้ง	คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด
		นอกจากนี้ ต้องมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายในพื้นที่จังหวัดและสามารถใช้ภาษาท้องถิ่นในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี รวมทั้งควรมีความรู้เบื้องต้นในเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และพรรคการเมือง	
๖	ค่าตอบแทน	<p>๑) ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด เดือนละ ๕๐,๐๐๐ บาท / ผู้ช่วยปฏิบัติงานเดือนละ ๑๕,๐๐๐ บาท (กรณีปฏิบัติงานไม่ครบเดือนให้คิดค่าตอบแทนเป็นรายวันในเดือนนั้น)</p> <p>๒) ค่าตอบแทนพิเศษพื้นที่เสี่ยงภัย สงขลา ๓,๗๕๐ บาท / ยะลา ปัตตานี นราธิวาส ๕,๐๐๐ บาท (กรณีปฏิบัติงานไม่ครบเดือนให้คิดค่าตอบแทนเป็นรายวันในเดือนนั้น)</p>	<p>๑) ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เดือนละ ๒๕,๐๐๐ บาท</p> <p>๒) กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เดือนละ ๒๓,๐๐๐ บาท</p>
๗	การประเมินผลการปฏิบัติงาน	<p>ข้อ ๑๐ ระเบียบ กกต. ณ ๒ (เดิมข้อ ๔๘)</p> <p>๑) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง หรือหลายคณะตามความเหมาะสม หรืออาจมอบหมายให้สถาบัน การศึกษาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควรเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดเมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติหน้าที่ และรายงานผลการประเมินให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาต่อไป</p> <p>๒) หลักเกณฑ์และวิธีการในการประเมินให้เสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนดำเนินการประเมิน</p> <p>๓) ให้สำนักผู้ตรวจการเป็นส่วนงานรับผิดชอบการประเมินผล</p>	<p>ข้อ ๓๒</p> <p>ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง หรือหลายคณะตามความเหมาะสมเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นประจำทุกปี โดยให้มีการประเมินผลตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดในกรณี ที่กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดคนใด ได้รับคะแนนต่ำกว่าร้อยละหกสิบหรือเกณฑ์มาตรฐานตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจพิจารณาสั่งให้ปรับปรุงตัว หรือสั่งให้พ้นจากตำแหน่งได้ตามข้อ ๑๑ (๔) แล้วแต่กรณี</p>

ลำดับ	หัวข้อ	ผู้ตรวจการเลือกตั้ง	คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด
		๔) กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดผู้ใดไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานให้ตัดชื่อนั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้ง	

หมายเหตุ

๑. กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับผู้ตรวจการเลือกตั้ง ได้แก่

- ๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐
- ๒) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑
- ๓) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

๒. กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ได้แก่

- ๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐
- ๒) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๒

ตารางที่ ๗ สรุปผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ลำดับ	การปฏิบัติงาน	การแจ้งข้อมูลการปฏิบัติงานประจำวัน ^๑	รายงานผลการปฏิบัติงาน ^๒
๑	การเลือก สว. พ.ศ. ๒๕๖๑	จำนวน ๑๓,๗๔๐ ครั้ง (เฉลี่ยคนละ ๓๔ ครั้ง)	รายงานตามแบบ ผตล. จว. ๒/๑ จำนวน ๑๐ ฉบับ เรื่องการข้อเสียง คุณสมบัติผู้สมัคร และอื่น ๆ
๒	การเลือกตั้ง สส. เป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒	จำนวน ๒๐,๓๘๗ ครั้ง (เฉลี่ยคนละ ๔๘ ครั้ง)	รายงานตามแบบ ผตล. จว. ๑ จำนวน ๙ ฉบับ รายงานตามแบบ ผตล. จว. ๒ จำนวน ๓ ฉบับ รายงานตามแบบ ผตล. จว. ๒/๑ จำนวน ๑๖๖ ฉบับ เรื่องการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ สัญญาว่าจะให้ทรัพย์สิน ป้ายหาเสียงไม่ถูกต้อง และอื่น ๆ
๓	การเลือกตั้ง สส. นครปฐม เขตเลือกตั้งที่ ๕ แทนตำแหน่งที่ว่าง	จำนวน ๒๔๗ ครั้ง (เฉลี่ยคนละ ๕๙ ครั้ง)	รายงานตามแบบ ผตล. จว. ๒/๑ จำนวน ๗ ฉบับ เรื่องป้ายหาเสียงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด การแจกเงิน และอื่น ๆ
๔	การเลือกตั้ง สส. ขอนแก่น เขตเลือกตั้งที่ ๗ แทนตำแหน่งที่ว่าง	จำนวน ๔๔๒ ครั้ง (เฉลี่ยคนละ ๖๓ ครั้ง)	รายงานตามแบบ ผตล. จว. ๒/๑ จำนวน ๖ ฉบับ เรื่องการจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้กับตนเองหรือผู้สมัครอื่น และปิดป้ายหาเสียงไม่เป็นตามหลักเกณฑ์
๖	การเลือกตั้ง สส. กำแพงเพชร เขตเลือกตั้งที่ ๒ แทนตำแหน่งที่ว่าง	จำนวน ๒๗๕ ครั้ง (เฉลี่ยคนละ ๕๕ ครั้ง)	รายงานตามแบบ ผตล. จว. จำนวน ๑ ฉบับ เรื่องติดป้ายหาเสียงเอื้อประโยชน์ให้ผู้สมัครที่ประจำบ้านผู้ใหญ่บ้าน

^๑ การปฏิบัติงานประจำวันรายการกรรมการในการป้องปรามการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด
ที่แจ้งไปยังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

^๒ รายงานการประชุมของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ตามข้อ ๓๔ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑

รายงานตามแบบ ผตล.จว. ๑, ผตล. จว. ๒ ผตล. จว. ๒/๑ ผตล. ๓ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑
และรายงานจากผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดของสำนักงานการสืบสวนสอบสวน กลุ่มภารกิจงานสืบสวน ไตสวน วินิจฉัย และดำเนินคดีในศาล

ลำดับ	การปฏิบัติงาน	การแจ้งข้อมูลการปฏิบัติงานประจำวัน*	รายงานผลการปฏิบัติงาน*
๗	การเลือกตั้ง สส. ลำปาง เขตเลือกตั้งที่ ๔ แทนตำแหน่งที่ว่าง	จำนวน ๒๘๒ ครั้ง (เฉลี่ยคนละ ๕๖ ครั้ง)	รายงานตามแบบ ผตล.จว. ๒/๑ จำนวน ๑ ฉบับ เรื่องการแจกเงิน
๘	การเลือกตั้ง สส. สมุทรปราการ เขตเลือกตั้งที่ ๕ แทนตำแหน่งที่ว่าง	จำนวน ๓๒๑ ครั้ง (เฉลี่ยคนละ ๕๕ ครั้ง)	ไม่ปรากฏข้อมูล
๙	การเลือกตั้ง สส. นครศรีธรรมราช เขตเลือกตั้งที่ ๓ แทนตำแหน่งที่ว่าง	จำนวน ๑๑๓ ครั้ง (เฉลี่ยคนละ ๑๙ ครั้ง)	รายงานตามแบบ ผตล.จว. ๑ จำนวน ๒ ฉบับ เรื่องการแจ้งเตือนการปฏิบัติหน้าที่ รายงานตามแบบ ผตล.จว. ๒/๑ จำนวน ๒ ฉบับ การโฆษณาหาเสียงผ่านรายการวิทยุ และขายสุราในพื้นที่ที่มีการเลือกตั้ง
๑๐	การเลือกตั้ง สส. ชุมพร เขตเลือกตั้งที่ ๑ แทนตำแหน่งที่ว่าง	จำนวน ๔๗๙ ครั้ง (เฉลี่ยคนละ ๙๖ ครั้ง)	ไม่ปรากฏข้อมูล
๑๑	การเลือกตั้ง สส. สงขลา เขตเลือกตั้งที่ ๖ แทนตำแหน่งที่ว่าง	จำนวน ๑๙๘ ครั้ง (เฉลี่ยคนละ ๓๓ ครั้ง)	ไม่ปรากฏข้อมูล
๑๒	การเลือกตั้ง สส. กรุงเทพมหานคร เขตเลือกตั้งที่ ๙ แทนตำแหน่งที่ว่าง	จำนวน ๔๑๔ ครั้ง (เฉลี่ยคนละ ๕๒ ครั้ง)	ไม่ปรากฏข้อมูล
	การเลือกตั้งสมาชิก อบจ. และนายก อบจ.	จำนวน ๑๒๔,๙๕๒ ครั้ง (เฉลี่ยคนละ ๓๑๐ ครั้ง)	รายงานตามแบบ ผตล.จว. ๑ จำนวน ๑๕๒ ฉบับ เรื่องการปิดประกาศเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งไม่ถูกต้อง รายงานตามแบบ ผตล. จว. ๒ จำนวน ๔ ฉบับ เรื่องการจัดอบรม กปน. ไม่เป็นไปตามแผนจัดอบรม เจ้าหน้าที่ของรัฐวางตัวไม่เป็นกลาง รายงานตามแบบ ผตล. จว. ๒/๑ จำนวน ๑๙๓ ฉบับ เรื่องแผนป้ายหาเสียง แจกเงิน และสัญญาว่าจะให้

ลำดับ	การปฏิบัติงาน	การแจ้งข้อมูลการปฏิบัติงานประจำวัน ^๓	รายงานผลการปฏิบัติงาน ^๔
๑๓	การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี	จำนวน ๑๑๗,๔๓๕ ครั้ง (เฉลี่ยคนละ ๒๙๐ ครั้ง)	รายงานตามแบบ ผตล. จว. ๑ จำนวน ๒๒๓ ฉบับ เรื่องการปิดประกาศเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งไม่ถูกต้อง รายงานตามแบบ ผตล. จว. ๒ จำนวน ๕ ฉบับ เรื่องการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ รายงานตามแบบ ผตล. จว. ๒/๑ จำนวน ๔๒๒ ฉบับ เรื่องแผนป้ายการหาเสียง แจกเงิน และสัญญาว่าจะให้
๑๔	การเลือกตั้งสมาชิก อบต. และนายก อบต.	จำนวน ๔๑,๙๔๓ ครั้ง (เฉลี่ยคนละ ๑๐๔ ครั้ง)	รายงานตามแบบ ผตล. จว. ๑ จำนวน ๘๗ ฉบับ เรื่องปิดป้ายประกาศ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ การติดป้ายหาเสียง การจัดเก็บบัตร เลือกตั้งไม่ปลอดภัย รายงานตามแบบ ผตล. จว. ๒ จำนวน ๗ ฉบับ เรื่องการจัดอบรม กปน. ไม่เป็นไปตามแผนจัดอบรม การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ รายงานตามแบบ ผตล. จว. ๒/๑ จำนวน ๑๑๑ ฉบับ เรื่องการติดป้ายหาเสียง การฝ่าฝืน ม.๖๕ พรบ. การเลือกตั้งท้องถิ่น ๒๕๖๒ ผู้สมัครรับเลือกตั้งขาดคุณสมบัติ และอื่น ๆ

ที่มา: สำนักผู้ตรวจการ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ข้อมูล ณ เดือนเมษายน ๒๕๖๕)

ตารางที่ ๘ แสดงค่าใช้จ่ายการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

ลำดับ	ประเภทการเลือกตั้ง	ค่าใช้จ่ายการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณ				รวมค่าใช้จ่ายผู้ตรวจการเลือกตั้ง
		ปีงบประมาณ ๒๕๖๒	ปีงบประมาณ ๒๕๖๓	ปีงบประมาณ ๒๕๖๔	ปีงบประมาณ ๒๕๖๕	
๑	การเลือก สว. พ.ศ. ๒๕๖๑	๑๕๒,๘๐๘,๐๐๐				๑๕๒,๘๐๘,๐๐๐
๒	การเลือกตั้ง สส. เป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒	๓๕๑,๔๖๘,๐๐๐				๓๕๑,๔๖๘,๐๐๐
๓	การเลือกตั้ง สส. นครปฐม เขตเลือกตั้งที่ ๕ แทนตำแหน่งที่ว่าง		๒๙,๑๖๒,๐๐๐			๒๙,๑๖๒,๐๐๐
๔	การเลือกตั้ง สส. ขอนแก่น เขตเลือกตั้งที่ ๗ แทนตำแหน่งที่ว่าง					
๕	การเลือกตั้ง สส. กำแพงเพชร เขตเลือกตั้งที่ ๒ แทนตำแหน่งที่ว่าง					
๖	การเลือกตั้ง สส. ลำปาง เขตเลือกตั้งที่ ๔ แทนตำแหน่งที่ว่าง					
๗	การเลือกตั้ง สส. สมุทรปราการ เขตเลือกตั้งที่ ๕ แทนตำแหน่งที่ว่าง					
๘	การเลือกตั้ง สส. นครศรีธรรมราช เขตเลือกตั้งที่ ๓ แทนตำแหน่งที่ว่าง					
๙	การเลือกตั้งสมาชิก อบจ. และนายก อบจ.			๑๖๘,๑๑๒,๗๕๐		๑๖๘,๑๑๒,๗๕๐

ลำดับ	ประเภทการเลือกตั้ง	ค่าใช้จ่ายการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณ				รวมค่าใช้จ่าย ผู้ตรวจการเลือกตั้ง
		ปีงบประมาณ ๒๕๖๒	ปีงบประมาณ ๒๕๖๓	ปีงบประมาณ ๒๕๖๔	ปีงบประมาณ ๒๕๖๕	
๑๐	การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี					
๑๑	การเลือกตั้งสมาชิก อบต. และนายก อบต.				๑๕๒,๐๕๒,๘๐๐	๑๕๒,๐๕๒,๘๐๐
๑๒	การเลือกตั้ง สส. ชุมพร เขตเลือกตั้งที่ ๑ แทนตำแหน่งที่ว่าง					
๑๓	การเลือกตั้ง สส. สงขลา เขตเลือกตั้งที่ ๖ แทนตำแหน่งที่ว่าง					
๑๔	การเลือกตั้ง สส. กรุงเทพมหานคร เขตเลือกตั้งที่ ๙ แทนตำแหน่งที่ว่าง					
	รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น	๕๐๔,๒๗๖,๐๐๐	๒๙,๑๖๒,๐๐๐	๑๖๘,๑๑๒,๗๕๐	๑๕๒,๐๕๒,๘๐๐	<u>๘๕๓,๖๐๓,๕๕๐</u>

ที่มา: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ข้อมูล ณ เดือนเมษายน ๒๕๖๕)

ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามแผนการใช้จ่ายงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง คือ ๑๕๙,๑๑๒,๘๐๐ บาทต่อปี ซึ่งหากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ยังกำหนดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะใช้งบประมาณในการปฏิบัติงานตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นจำนวน ๖๓๖,๔๕๑,๒๐๐ บาท ในขณะที่ผู้ตรวจการเลือกตั้งใช้งบประมาณจำนวน ๘๕๓,๖๐๓,๕๕๐ บาท ซึ่งมากกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจำนวน ๒๑๗,๑๕๒,๓๕๐ บาท

หน้าว่าง

บทที่ ๓

วิธีการพิจารณาศึกษา

การพิจารณาศึกษา เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมาเกี่ยวกับกระบวนการแต่งตั้ง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการพิจารณาศึกษา คณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญ ได้กำหนดให้มีวิธีการดำเนินการพิจารณาศึกษา ดังนี้

๓.๑ กรรมการและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

การแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของ กรรมการมีดังนี้

๑) ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ ประกอบด้วย

- (๑) นางจิรพร มีหลิวสวัสดิ์
- (๒) นายชาญวิทย์ ไกรฤกษ์
- (๓) ศาสตราจารย์กิตติคุณไชยวัฒน์ คำชู
- (๔) พลเรือโท เทพรังสรรค์ ศิลปะบรรเลง
- (๕) พลตำรวจโท ณวัฒน์ ศรีหิรัญ
- (๖) พันเอกหญิง นัยนา วงศ์สายตา
- (๗) นายนิพนธ์ นราพิทักษ์กุล
- (๘) นางสาวนุชนาต เชี่ยวชาญ
- (๙) นางประภาศรี บุญวิเศษ
- (๑๐) นายประมาณ ณ พัทลุง
- (๑๑) หม่อมหลวงประสพชัย สายสนั่น
- (๑๒) นายปรีชา เลิศกมลมาศ
- (๑๓) ศาสตราจารย์ภักดี โพธิศิริ
- (๑๔) นายมนตรี ทรงประไพ
- (๑๕) นางสาวรุ่งรัตนา เจริญจิตต์
- (๑๖) พันเอก วรชัย ศรีฤทธิ์ชิงชัย
- (๑๗) นางสาววไลกร หังสวนัส
- (๑๘) ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์

- (๑๙) นายสันติ รุ่งสมัย
- (๒๐) นางสุรรัตน์ ศิริจันทร์สว่าง
- (๒๑) นายใส แส่นเหลียว
- (๒๒) นายอัศววิทย์ สุมาวงศ์

๒) ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ ประกอบด้วย

- (๑) นายโกศล วงศาไพบุลย์
- (๒) นางสาวนฤชา ศิริวัฒน์
- (๓) พันเอก ภิญโญ บุญทรงสันติกุล
- (๔) นายวิษณุ ตาปสนันท์
- (๕) นายวุฒิรักษ์ เดชะพงษ์พันธ์

๓.๒ คณะอนุกรรมการและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

๑) คณะอนุกรรมการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๑

ที่ประชุมคณะกรรมการกิจการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๑ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบ ด้านกิจการของคณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พิจารณาศึกษา เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง* โดยคณะอนุกรรมการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๑ ประกอบด้วย

(๑) นายกิตติ วะสีนนท์	ประธานคณะอนุกรรมการ
(๒) นายเกษิติก อาชวคุณ	รองประธานคณะอนุกรรมการ
คนที่หนึ่ง
(๓) นายเฉลา พวงมาลัย	รองประธานคณะอนุกรรมการ
คนที่สอง
(๔) พันตำรวจเอก จรุงวิทย์ ภุมมา	รองประธานคณะอนุกรรมการ
คนที่สาม
(๕) นายบุญเกื้อ สมนึก	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
(๖) รองศาสตราจารย์เจษฎ์ โทณะวณิก	อนุกรรมการ
(๗) นางชลรส นงค์ภา	อนุกรรมการ

* บันทึกการประชุมคณะกรรมการกิจการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ครั้งที่ ๓๘/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ หน้า ๑๑.

(๘) พันตำรวจตรี ณัฐวัฒน์ เสงี่ยมศักดิ์	อนุกรรมการ
(๙) นายนิพนธ์ นราพิทักษ์กุล	อนุกรรมการ
(๑๐) นางหรรษา บุญรัตน์	อนุกรรมการ
(๑๑) นายอัศววิทย์ สุมาวงศ์	อนุกรรมการ
(๑๒) นายวิษณุ ตาปสนันท์	อนุกรรมการและเลขานุการ
(๑๓) นางสาวพัชรี ทองอ่อน	อนุกรรมการ
	และผู้ช่วยเลขานุการ

๒) บุคคลที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการได้เชิญผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้แทนผู้ตรวจการเลือกตั้ง และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดแพร่ จังหวัดหนองคาย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสงขลา จังหวัดสกลนคร จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดแม่ฮ่องสอน เข้าร่วมประชุมหารือ แลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง และแสดงความคิดเห็น แบ่งออกเป็นดังนี้

๒.๑) บุคคลที่เข้าร่วมประชุมกับคณะอนุกรรมการ

๒.๑.๑) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

- (๑) นางสาวสุรณี ผลทวี ผู้ตรวจการ
- (๒) นายศักดิ์ สกุนโกศล ผู้อำนวยการฝ่ายแผนงาน
และบุคลากรการเลือกตั้ง

๒.๑.๒) ผู้แทนผู้ตรวจการเลือกตั้ง

- (๑) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย โสสุวรรณจินดา
ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำ
กรุงเทพมหานคร
ที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่แต่งตั้ง
- (๒) นายอภิศักดิ์ ธีระโกศล ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำ
กรุงเทพมหานครที่มีภูมิลำเนา
ในจังหวัดที่แต่งตั้ง
- (๓) นายสำราญ สุกถนอม ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด
สมุทรปราการ
ที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่แต่งตั้ง

(๔) พลโท ศานิต สร้างสมวงษ์

ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด
สมุทรปราการที่มีได้มีภูมิลำเนา
ในจังหวัดที่แต่งตั้ง

(๕) นายรังสรรค์ มหารมย์ ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด
นครปฐม

ที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่แต่งตั้ง

(๖) นางสาวศรีประภา เรืองแก้วมณี

ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด
นครปฐม
ที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่แต่งตั้ง

(๗) นายนิคม มากรุ่งแจ้ง ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด
นครปฐมที่มีได้มีภูมิลำเนา
ในจังหวัดที่แต่งตั้ง

๒.๒) บุคคลที่เข้าร่วมประชุมหารือในการเดินทางศึกษาดูงาน

(๑) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่

(๑.๑) การศึกษาดูงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓^๒

- นายเกรียงไกร พานดอกไม้

ผู้อำนวยการสำนักงาน
คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัดเชียงใหม่

(๑.๒) การศึกษาดูงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕^๓

(๑.๒.๑) นายนพดล สุธะ ผู้อำนวยการสำนักงาน

คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัดเชียงใหม่

^๒ รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือสรรหาตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา วันเสาร์ที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๒ ณ จังหวัดเชียงใหม่ หน้า ๒๕.

^๓ รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือสรรหาตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ระหว่างวันพุธที่ ๓ ถึงวันอาทิตย์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ณ จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน หน้า ๑๒.

(๑.๒.๒) นายทองเนตร คูใจ

รองผู้อำนวยการสำนักงาน
คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัดเชียงใหม่

(๒) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำพูน^๔

- นายนพดล สุษะ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการ
การเลือกตั้งประจำจังหวัดลำพูน

(๓) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

กาญจนบุรี^๕

(๓.๑) นายขวัญเพชร ถนอมขาม

ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการ
การเลือกตั้งประจำจังหวัดกาญจนบุรี

(๓.๒) นางสาววาสนา รังสี นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ

(๓.๓) นางสาวกิตติกานต์ พันธุ์มี

นักวิชาการเงินและบัญชีปฏิบัติการ

(๓.๔) นายธนภฤต สมองริช นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ

(๓.๕) นายพิทยา สิทธิวิไล ผู้ช่วยนักประชาสัมพันธ์

(๔) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแพร่^๖

(๔.๑) นายพิทักษ์ คำอุ่น ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการ
การเลือกตั้งประจำจังหวัดแพร่

(๔.๒) นายนิทัศน์ ประทักษ์ใจ

รองผู้อำนวยการสำนักงาน
คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ
จังหวัดแพร่

^๔ รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งอัครธรรมตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา วันอาทิตย์ที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๒ ณ จังหวัดลำพูน หน้า ๔.

^๕ รายงานการเดินทางศึกษาดูงานและการสัมมนา เรื่อง “บทบาท หน้าที่ อำนาจ และแผนดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งอัครธรรมตามรัฐธรรมนูญ” ระหว่างวันศุกร์ที่ ๗ ถึงวันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ณ จังหวัดกาญจนบุรี หน้า ๒๕.

^๖ รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งอัครธรรมตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา วันพฤหัสบดีที่ ๙ ถึงวันเสาร์ที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดแพร่ หน้า ๘.

- (๔.๓) นางรัชฎาพร ภิญโญ นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
- (๔.๔) นางกรรข กาวิล พนักงานการเลือกตั้งชำนาญการ
- (๔.๕) นายอาทิตย์ กีกัยง พนักงานสืบสวนและไต่สวน
ชำนาญการ
- (๔.๖) นางปาลิดา เทศกาล พนักงานการเลือกตั้งชำนาญการ
- (๕) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหนองคาย^๗
- (๕.๑) ว่าที่ร้อยตรี สัมพันธ์ แสงคำเลิศ
ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการ
การเลือกตั้งประจำจังหวัดหนองคาย
- (๕.๒) นายมนต์ชัย นาคมนต์ พนักงานสืบสวนและไต่สวน
- (๖) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุดรธานี^๘
- (๖.๑) นายกิตติคุณ ศิริโยธา ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการ
คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัดอุดรธานี
- (๖.๒) นางสาวบุษยมาศ กันหาเรียง
ผู้ช่วยปฏิบัติงานพรรคการเมือง
- (๗) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพชรบุรี^๙
- (๗.๑) นางสุทธดา คงเดชา ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการ
ประจำจังหวัดเพชรบุรี
- (๗.๒) นายทวีศักดิ์ นักเบทร์ พนักงานการเลือกตั้งชำนาญการ
- (๘) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา^{๑๐}
- (๘.๑) นายเสน่ห์ รังรงค์ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการ
การเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา

^๗ รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการอิกรการองครือสรระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ระหว่างวันพฤหัสบดีที่ ๖ ถึงวันเสาร์ที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดหนองคาย และจังหวัดอุดรธานี หน้า ๓.

^๘ รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการอิกรการองครือสรระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ระหว่างวันพฤหัสบดีที่ ๖ ถึงวันเสาร์ที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดหนองคาย และจังหวัดอุดรธานี หน้า ๖๔.

^๙ รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการอิกรการองครือสรระตามรัฐธรรมนูญ วันศุกร์ที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๓ ณ จังหวัดเพชรบุรี หน้า ๗.

^{๑๐} รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการอิกรการองครือสรระตามรัฐธรรมนูญ วันอาทิตย์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๓ ณ จังหวัดสงขลา หน้า ๓.

(๘.๒) นางสาวจิตติมา เรียวธรรมรัฐ

พนักงานการเลือกตั้งชำนาญการ

(๘.๓) นายอารอฝัน บิลเดิน พนักงานสืบสวนและไต่สวน

ชำนาญการ

(๙) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสกลนคร^{๑๑}

(๙.๑) นางสาวจุฑามาศ จันทิ

รองผู้อำนวยการสำนักงาน

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประจำจังหวัดสกลนคร

(๙.๒) นายจักรกฤษณ์ พิมพ์สิน

พนักงานสืบสวน

(๑๐) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมุกดาหาร^{๑๒}

(๑๐.๑) นางสาวพิมล โพนทราย

รองผู้อำนวยการสำนักงาน

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประจำจังหวัดมุกดาหาร

(๑๐.๒) นางณุดา ชาลีพุทธาพงศ์

พนักงานการเลือกตั้งชำนาญการ

(๑๑) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน^{๑๓}

(๑๑.๑) นายณัฐเศรษฐ์ ราชไชยา

ผู้อำนวยการสำนักงาน

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

^{๑๑} รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสกลนครและจังหวัดมุกดาหาร ภาคผนวก ๑. ถึงวันอาทิตย์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดสกลนคร และจังหวัดมุกดาหาร ภาคผนวก ๑.

^{๑๒} รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสกลนครและจังหวัดมุกดาหาร ภาคผนวก ๓. ถึงวันอาทิตย์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดสกลนคร และจังหวัดมุกดาหาร ภาคผนวก ๓.

^{๑๓} รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอน หน้า ๔๙.

(๑๑.๒) นายจักรกฤษ สนวนดอก

รองผู้อำนวยการสำนักงาน
คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

(๑๑.๓) นายวิษณุ ปิ่นใจ

พนักงานการเลือกตั้ง

๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดประชุมหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑) การประชุมของคณะกรรมการการเลือกตั้งอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๑ จำนวน ๑๕ ครั้ง ดังนี้

- (๑) ครั้งที่ ๕/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓
- (๒) ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓
- (๓) ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓
- (๔) ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓
- (๕) ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓
- (๖) ครั้งที่ ๑๘/๒๕๖๓ วันจันทร์ที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๓
- (๗) ครั้งที่ ๑๙/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๓
- (๘) ครั้งที่ ๒๒/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓
- (๙) ครั้งที่ ๒๔/๒๕๖๓ วันจันทร์ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓
- (๑๐) ครั้งที่ ๒๕/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓
- (๑๑) ครั้งที่ ๒๘/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓
- (๑๒) ครั้งที่ ๗/๒๕๖๕ วันจันทร์ที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๕
- (๑๓) ครั้งที่ ๘/๒๕๖๕ วันจันทร์ที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๕
- (๑๔) ครั้งที่ ๙/๒๕๖๕ วันจันทร์ที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕
- (๑๕) ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๕ วันจันทร์ที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๕

๒) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาดูงาน

คณะกรรมการจัดการกิจการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ได้เดินทางศึกษา
 ดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญในพื้นที่ และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการ
 พิจารณาศึกษาเรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ดังนี้

(๑) การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดเชียงใหม่

(๑.๑) ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

เมื่อวันเสาร์ที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๒ คณะกรรมการได้เดินทางศึกษา
 ดูงาน ณ จังหวัดเชียงใหม่ โดยเป็นการประชุมหารือระหว่างคณะกรรมการจัดการองค์การอิสระ
 ตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา และผู้แทนองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นการ
 ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจขององค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญระดับพื้นที่ตามหน้าที่และอำนาจ
 ของคณะกรรมการ

(๑.๒) ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

เมื่อวันพุธที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ คณะกรรมการได้เดินทางศึกษา
 ดูงาน ณ จังหวัดเชียงใหม่ โดยเป็นการประชุมหารือระหว่างคณะกรรมการจัดการองค์การอิสระ
 ตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา และผู้แทนองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นการ
 ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจขององค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญระดับพื้นที่ตามหน้าที่และอำนาจ
 ของคณะกรรมการ รวมทั้งติดตามความคืบหน้าการดำเนินงานขององค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ
 ระดับพื้นที่

(๒) การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดลำพูน

เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๒ คณะกรรมการได้เดินทางศึกษา
 ดูงาน ณ จังหวัดลำพูน โดยเป็นการประชุมหารือระหว่างคณะกรรมการจัดการองค์การอิสระ
 ตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา และผู้แทนองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นการ
 ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจขององค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญระดับพื้นที่ตามหน้าที่และอำนาจ
 ของคณะกรรมการ

(๓) การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดกาญจนบุรี

เมื่อวันศุกร์ที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ คณะกรรมการได้เดินทางศึกษาดูงาน
 ณ จังหวัดกาญจนบุรี โดยเป็นการประชุมหารือระหว่างคณะกรรมการจัดการองค์การอิสระ
 ตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา และผู้แทนองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง

(๔) การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดแพร่

เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓ คณะกรรมการได้เดินทางศึกษาดูงาน
 ณ จังหวัดแพร่ โดยเป็นการประชุมหารือระหว่างคณะกรรมการจัดการองค์การอิสระ

ตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา และผู้แทนองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประเด็นในการหารือร่วมกัน คือ การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญระดับพื้นที่ตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

(๕) การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดหนองคาย

เมื่อวันศุกร์ที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ คณะกรรมการได้เดินทางศึกษาดูงาน ณ จังหวัดหนองคาย โดยเป็นการประชุมหารือระหว่างคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ผู้แทนองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย ซึ่งประเด็นในการหารือร่วมกัน คือ การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญระดับพื้นที่ และมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ รวมทั้งการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติของจังหวัดหนองคาย

(๖) การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดอุดรธานี

เมื่อวันเสาร์ที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ คณะกรรมการได้เดินทางศึกษาดูงาน ณ จังหวัดอุดรธานี โดยเป็นการประชุมหารือระหว่างคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ผู้แทนองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ซึ่งประเด็นในการหารือร่วมกัน คือ การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญระดับพื้นที่ และมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ รวมทั้งการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติของจังหวัดอุดรธานี

(๗) การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดเพชรบุรี

เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๓ คณะกรรมการได้เดินทางศึกษาดูงาน ณ จังหวัดเพชรบุรี โดยเป็นการประชุมหารือระหว่างคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ผู้แทนองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งประเด็นในการหารือร่วมกัน คือ การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญระดับพื้นที่ และมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ รวมทั้งการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติของจังหวัดเพชรบุรี

(๘) การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดสงขลา

เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๓ คณะกรรมการได้เดินทางศึกษาดูงาน ณ จังหวัดสงขลา โดยเป็นการประชุมหารือระหว่างคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ผู้แทนองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ซึ่งประเด็นในการหารือร่วมกัน คือ การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญระดับพื้นที่ และมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ รวมทั้งการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติของจังหวัดสงขลา

(๙) การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดสกลนคร

เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ คณะกรรมการได้เดินทางศึกษาดูงาน ณ จังหวัดสกลนคร โดยเป็นการประชุมหารือระหว่างคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ผู้แทนองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร และปลัดเทศบาลนครสกลนคร ซึ่งประเด็นในการหารือร่วมกัน คือ การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญระดับพื้นที่ และมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ รวมทั้งการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติของจังหวัดสกลนคร

(๑๐) การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดมุกดาหาร

เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ คณะกรรมการได้เดินทางศึกษาดูงาน ณ จังหวัดมุกดาหาร โดยเป็นการประชุมหารือระหว่างคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ผู้แทนองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ รองผู้ว่าราชการจังหวัดมุกดาหาร รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร และรองนายกเทศมนตรีเมืองมุกดาหาร ซึ่งประเด็นในการหารือร่วมกัน คือ การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญระดับพื้นที่ และมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ รวมทั้งการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติของจังหวัดมุกดาหาร

(๑๑) การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เมื่อวันศุกร์ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ คณะกรรมการได้เดินทางศึกษาดูงาน ณ จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยเป็นการประชุมหารือระหว่างคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา และผู้แทนองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นการ ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญระดับพื้นที่ตามหน้าที่และอำนาจ ของคณะกรรมการ

๓) การศึกษารายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ

พิจารณาจากรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ เรื่อง การถอด บทเรียนการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑

๔) การศึกษาเอกสาร

คณะอนุกรรมการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๑ ได้ศึกษาข้อมูลเอกสาร เพื่อประกอบการพิจารณาศึกษา ดังนี้

(๑) รายงานผลการปฏิบัติงานการเลือกสมาชิกวุฒิสภา กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๖๑

(๒) รายงานผลการปฏิบัติงานการเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัด

สมุทรปราการ

(๓) รายงานสรุปผลโครงการวิจัยประเมินผลการจัดให้มีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒

(๔) บทความ ผู้ตรวจการเลือกตั้งคือใคร ทำหน้าที่อะไร? สำนักวิชาการ สำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(๕) บทความ ผู้ตรวจการเลือกตั้ง: บทเรียนจากการทำหน้าที่ตรวจสอบการเลือกตั้ง สถาบันพระปกเกล้า

บทที่ ๔

ผลการศึกษารายงาน

การพิจารณาศึกษาเรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ปรากฏผลการศึกษา ดังนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการประชุมคณะอนุกรรมการ การศึกษาดูงาน การศึกษารายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ และการศึกษาเอกสาร ผลการวิเคราะห์ สามารถสรุปได้ดังนี้

๔.๑.๑ การประชุมคณะอนุกรรมการ

จากการประชุมคณะอนุกรรมการได้มีการเชิญผู้แทนผู้ตรวจการเลือกตั้ง ประจำจังหวัด และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเข้าร่วมประชุม เพื่อให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และแสดงความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง สามารถแบ่ง เนื้อหาออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

๑) ผลการประชุมหารือกับผู้แทนผู้ตรวจการเลือกตั้ง

๑.๑) หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ การเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ ได้บัญญัติหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการเลือกตั้ง จำแนก เป็น ๓ ข้อ คือ

(๑) ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง

(๒) ตรวจสอบการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

และพรรคการเมือง

(๓) ตรวจสอบการกระทำใดที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็น โดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๕ ได้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่ของรัฐ และมีอำนาจแจ้งเตือนให้ปฏิบัติให้ถูกต้องได้ ถ้าไม่มีการดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ให้รายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้งทราบโดยเร็ว

(๒) ตรวจสอบการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(๓) เข้าไปในที่เลือกตั้ง หรือสถานที่นับคะแนนเลือกตั้ง เพื่อสังเกตการณ์หรือเมื่อมีเหตุอื่นใดที่อาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม โดยการเข้าไปดังกล่าวให้แสดงบัตรประจำตัวประชาชนพร้อมสำเนาคำสั่งหรือบัตรอื่นใดที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดออกให้ต่อกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(๔) ปฏิบัติงานอื่นตามระเบียบ คำสั่ง ประกาศ และมติของ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และตามที่ได้รับมอบหมาย

๑.๒) ประเด็นปัญหาและอุปสรรค

๑.๒.๑) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๑ กำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจการเลือกตั้งไว้ทั้งหมด ๒๓ ข้อ อย่างไรก็ตามลักษณะต้องห้ามบางประการ ได้แก่ (๑) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ (๒) เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าของหน้าที่ดินของรัฐ เป็นลักษณะต้องห้ามที่ค่อนข้างจำกัด เนื่องจากผู้ตรวจการเลือกตั้งไม่สามารถประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับลักษณะต้องห้ามดังกล่าวได้ในช่วงระยะเวลาห้าปีที่ขึ้นบัญชีผู้ตรวจการเลือกตั้ง จึงเป็นการตัดโอกาสการทำงานบางอย่าง ประกอบกับการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ตรวจการเลือกตั้งจะมีเฉพาะช่วงที่มีการเลือกตั้งเท่านั้น และจะต้องเป็นบุคคลที่ได้รับการจับสลากเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ดังนั้น ในช่วงระยะเวลาที่ขึ้นบัญชีผู้ตรวจการเลือกตั้ง บุคคลที่ไม่ได้รับการจับสลากเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด จะมีข้อจำกัดในการประกอบอาชีพบางอย่าง

๑.๒.๒) ผู้ตรวจการเลือกตั้ง และผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(๑) ผู้ตรวจการเลือกตั้ง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๙ บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการ คัดเลือกบุคคลซึ่งมีภูมิลำเนาในแต่ละจังหวัด จังหวัดละไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินแปดคน เพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยจัดทำเป็นบัญชีรายชื่อขึ้นไว้ให้ใช้ได้เป็นเวลาไม่เกินห้าปี

(๑.๑) จำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ด้วยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วย
ผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๒๔ กำหนดจำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด
ตามจำนวนเขตเลือกตั้ง ดังนี้

(๑.๑.๑) จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้งไม่เกินห้า
เขตเลือกตั้ง ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดห้าคน

(๑.๑.๒) จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้งหกถึงแปด
เขตเลือกตั้ง ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดหกคน

(๑.๑.๓) จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้งเก้าถึงสิบเอ็ด
เขตเลือกตั้ง ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดเจ็ดคน

(๑.๑.๔) จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้งตั้งแต่สิบสอง
เขตเลือกตั้งขึ้นไป ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดแปดคน

ทั้งนี้ จังหวัดที่มีขนาดใหญ่ มีจำนวนเขตเลือกตั้ง
มาก เช่น กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน ๕๐ เขตเลือกตั้ง แต่มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพียง
๘ คน จึงเป็นจำนวนที่ไม่สอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับ ซึ่งอาจส่งผลให้การตรวจสอบการปฏิบัติงาน
ของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง หรือการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้ไม่ทั่วถึง อีกทั้ง
ภารกิจของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีจำนวนมาก ประกอบกับระยะเวลาในการปฏิบัติงาน
เป็นระยะเวลาสั้น ๆ เฉพาะช่วงที่มีการเลือกตั้ง ดังนั้น จำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งที่กฎหมายกำหนด
ไว้จึงไม่เพียงพอ จึงควรเพิ่มจำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจ
ที่ได้รับมอบหมาย

อนึ่ง ระหว่างที่มีการดำเนินการเลือกตั้ง
คณะกรรมการการเลือกตั้งควรมอบหมายหรือมีคำสั่งให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งที่มีได้รับการแต่งตั้งเป็น
ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาของตนเอง โดยทำหน้าที่
สนับสนุน ช่วยเหลือผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ได้รับการแต่งตั้งในครั้งนั้น เพื่อให้ผู้ตรวจการ
เลือกตั้งทุกคนได้ปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มจำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งให้เพียงพอต่อภารกิจ
ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(๑.๒) ระยะเวลาการขึ้นบัญชีรายชื่อ

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการคัดเลือก
บุคคลซึ่งมีภูมิลำเนาในแต่ละจังหวัด จังหวัดละแปดคน เพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้ง

เพื่อควบคุม กำกับ ดูแลการเลือกตั้ง โดยให้จัดทำเป็นบัญชีรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งไว้ ซึ่งบัญชีดังกล่าวมีระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งแต่งตั้ง*

(๒) ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๐ บัญญัติให้การแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่ละจังหวัด จะต้องจับสลากจากบัญชีรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งตามมาตรา ๒๙ ซึ่งจะจับสลากบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดที่จะแต่งตั้งจำนวนสองคน และบุคคลที่มีได้มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้งให้ครบตามจำนวนที่กำหนดสำหรับจังหวัดนั้น โดยกำหนดจำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามจำนวนเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด

ตารางที่ ๙ แสดงจำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยจำแนกออกเป็น ๒ กลุ่ม

ลำดับ	เขตเลือกตั้ง	ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด	ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้ง	ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีได้มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้ง
๑	๑ - ๕ เขต	๕ คน	๒ คน	๓ คน
๒	๖ - ๘ เขต	๖ คน	๒ คน	๔ คน
๓	๙ - ๑๑ เขต	๗ คน	๒ คน	๕ คน
๔	๑๒ เขตขึ้นไป	๘ คน	๒ คน	๖ คน

(๒.๑) การจับสลาก

เมื่อมีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภา รวมถึงกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งไปปฏิบัติหน้าที่ในการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น และการออกเสียงประชามติ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยขึ้นบัญชีรายชื่อไว้ ทั้งนี้ เมื่อมีการเลือกหรือเลือกตั้งดังกล่าวมา คณะกรรมการการเลือกตั้งจะดำเนินการแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้ง เป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ด้วยวิธีการจับสลากบุคคลจากบัญชีรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้ง เพื่อให้ได้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ในการเลือกหรือเลือกตั้งครั้งนั้น ๆ ตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด จึงทำให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งมีโอกาสที่จะปฏิบัติหน้าที่ทั้งในภูมิลำเนาของตนเอง และมีใช้ภูมิลำเนาของตนเอง รวมถึงอาจจะไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ หากการจับสลากครั้งนั้นไม่มีชื่อของตนเอง

* คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๖๔/๒๕๖๑ เรื่อง การแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้ง สั่ง ณ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑

ทั้งนี้ การเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ผ่านมา การจับสลากบุคคลจากบัญชีรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น ๖๑๖ คน มีผู้ตรวจการเลือกตั้งที่ได้รับการจับสลากรายชื่อได้เพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดจำนวน ๔๑๓ คน และมีผู้ตรวจการเลือกตั้งที่ไม่ได้ถูกจับสลากรายชื่อเป็นผลให้ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในครั้งนั้น ๆ จำนวน ๒๐๓ คน ในจำนวนนั้นมีผู้ตรวจการเลือกตั้งที่ไม่ถูกจับสลากรายชื่อเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงไม่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดทั้งสองครั้ง ทำให้ตัดโอกาสการทำหน้าที่ผู้ตรวจการเลือกตั้งแม้ว่าจะมีความพร้อมและมีความสามารถในการปฏิบัติงานก็ตาม อีกทั้งยังทำให้เสียโอกาสในการประกอบอาชีพบางอาชีพในช่วงเวลาการดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการเลือกตั้ง เช่น เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากเป็นลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจการเลือกตั้ง นอกจากนี้ วิธีการแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดด้วยวิธีการจับสลาก ส่งผลให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งบางส่วนยังไม่เริ่มศึกษาข้อมูล กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งครั้งนั้นล่วงหน้า เพราะยังไม่มี ความชัดเจนว่าจะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือไม่

(๒.๒) ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มี

ภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้ง

การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้ง มีความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่เนื่องจากมีความคุ้นเคยกับผู้คน พื้นที่ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และการเมืองของจังหวัดนั้น ดังนั้น ในการหาข้อมูลเพื่อตรวจสอบการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง หรือการกระทำที่ไม่สุจริตเที่ยงธรรม จะมีความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากคนในพื้นที่ช่วยสืบค้นหรือแจ้งข่าว

(๒.๓) ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีได้

มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้ง

การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีได้มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้ง ประสบปัญหาการไม่คุ้นเคยพื้นที่และผู้คนในท้องถิ่นนั้น ดังนั้น เมื่อจะดำเนินการตรวจสอบการกระทำที่จะเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม จึงเกิดความลำบากว่าจะเริ่มต้นสืบหาจากบุคคลใด เนื่องจากไม่รู้จักคนในพื้นที่ เช่น หัวคะแนน บุคคลที่เป็นเครือข่าย เส้นทางที่ใช้ในการเดินทาง วิธีการเข้าถึงชุมชน จึงส่งผลให้โอกาสในการหาข้อมูลลดน้อยลง และการทำงานโดยเฉพาะในช่วงแรกมีความล่าช้า

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัดควรอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยเฉพาะผู้ตรวจการ
เลือกตั้งที่ได้มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่แต่งตั้ง เช่น การจัดหาแผนที่ ข้อมูลการเลือกตั้ง สถานที่ตั้ง
และหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

๑.๒.๓) ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ
การเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีผู้ตรวจการ
เลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่แต่ละจังหวัดเฉพาะในช่วงที่มีการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง คือระยะเวลาตั้งแต่
มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งจนถึงวันที่มีการประกาศผลการเลือกตั้งหรือภายหลังจากนั้นอีก
ไม่เกิน ๖๐ วัน การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งจึงเป็นเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งส่งผลต่อ
ประสิทธิภาพการทำงาน เนื่องจากผู้ตรวจการเลือกตั้งไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบการกระทำที่
จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากภารกิจตรวจสอบการกระทำทุจริตจะต้องใช้เวลาดำเนินการอย่าง
ต่อเนื่อง แต่การปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งถูกกำหนดไว้เพียงแค่ช่วงระยะเวลาสั้น ๆ อีกทั้ง
การทุจริตการเลือกตั้งอาจเกิดขึ้นได้แม้ไม่ใช่ช่วงเวลาที่มีการจัดการเลือกตั้ง ด้วยเหตุนี้ ในการเลือก
หรือเลือกตั้งแต่ละครั้ง ผู้ตรวจการเลือกตั้งจึงทำได้เพียงตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
ที่ดำเนินการเลือกตั้ง หรือตรวจสอบการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับกฎหมายการเลือกตั้ง
และพรรคการเมือง เช่น การหาเสียงเลือกตั้งเท่านั้น ดังนั้น อาจแก้ไขเพิ่มเติมระยะเวลา
การดำเนินงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดเช่นเดียวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ
จังหวัด เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

๑.๒.๔) ผู้ช่วยปฏิบัติงาน

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการ
เลือกตั้ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๗ กำหนดให้ผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัดสรรหาและแต่งตั้งผู้ช่วยปฏิบัติงานเพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการ
ปฏิบัติงานแก่ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่ละคน
มีผู้ช่วยปฏิบัติงานได้หนึ่งคน มีระยะเวลาการปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง และพ้นจาก
ตำแหน่งพร้อมกับผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยสรรหาจากบุคคลที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๔๐
และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๔๑ มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายใน
พื้นที่จังหวัดและสามารถใช้ภาษาท้องถิ่นในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี รวมทั้งควรมีความรู้เบื้องต้น
เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และพรรคการเมืองให้มีจำนวนเพียงพอที่จะแต่งตั้งโดยจัดทำเป็น

บัญชีรายชื่อไว้เพื่อเสนอให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาคัดเลือก เพื่อดำเนินการแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยปฏิบัติงานต่อไป

จากระเบียบดังกล่าวจึงอาจทำให้ประสบปัญหาดังนี้

(๑) การกำหนดให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสรรหาและแต่งตั้งผู้ช่วยปฏิบัติงาน โดยจัดทำเป็นบัญชีรายชื่อไว้เพื่อเสนอให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาคัดเลือกเพื่อดำเนินการแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยปฏิบัติงานต่อไป เป็นผลให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่ส่วนในการสรรหาผู้ช่วยปฏิบัติงานของตนเอง แต่จะต้องคัดเลือกจากบัญชีรายชื่อที่ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งสรรหาและแต่งตั้งไว้แล้ว จึงไม่ทราบประวัติของผู้ที่จะมาทำหน้าที่ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของตนเองในการเลือกหรือการเลือกตั้งแต่ละครั้ง

(๒) ผู้ช่วยปฏิบัติงานอาจมาจากเครือข่ายนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นนั้น ส่งผลให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่ทราบข้อเท็จจริง เนื่องจากถูกปกปิดหรือบิดเบือนข้อมูล หรืออาจทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่เป็นกลางได้

ทั้งนี้ ในการแต่งตั้งผู้ช่วยปฏิบัติงานผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่ควรกำหนดคุณสมบัติว่าจะต้องเป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดนั้น ๆ เพื่อให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งมีผู้ช่วยปฏิบัติงานที่ไม่ถูกรอบงำจากผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ และมีความเป็นกลางอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดควรมีส่วนในการสรรหาผู้ช่วยปฏิบัติงานผู้ตรวจการเลือกตั้ง เพื่อจะได้คัดเลือกบุคคลที่มีความสามารถตรงตามความต้องการของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่ละคน

๒) ผลการประชุมหารือร่วมกับผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๒.๑) การประชุมหรือการอบรมผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ผู้ตรวจการเลือกตั้งจะต้องประชุมหรืออบรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ การรายงานผลการปฏิบัติงานรวมถึงปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยมีการประชุมหรืออบรม ดังนี้

(๑) การประชุมผู้ตรวจการเลือกตั้งภายหลังจากมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้ง เพื่อเข้ารับฟังการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่และอำนาจที่เกี่ยวข้องจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย^๒

^๒ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๒๒

(๒) ให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจัดให้มีการประชุมผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อชี้แจงข้อมูลที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้แก่ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดก่อนการปฏิบัติหน้าที่^๓

(๓) ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะต้องประชุมร่วมกันเพื่อปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนข้อมูลเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละ ๒ ครั้ง และจัดทำรายงานการประชุมส่งให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดภายใน ๓ วัน นับแต่เสร็จสิ้นการประชุมเพื่อรายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบต่อไป^๔

นอกจากการประชุมข้างต้นอันเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดไว้ ยังมีการจัดประชุมระหว่างกลุ่มจังหวัด เช่น กลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ (กลุ่มภาคกลาง) ซึ่งจะมีการประชุมร่วมกันสองเดือนต่อหนึ่งครั้ง โดยมีประธานชมรมผู้ตรวจการเลือกตั้งจัดประชุมผู้ตรวจการเลือกตั้งเพื่อนำข้อสรุปปัญหา อุปสรรค และความคิดเห็น เพื่อเสนอไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับทราบ

๒.๒) การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดโครงการ ๔ ประสานด้านทุจริต มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ส่วนงานที่เกี่ยวข้องทำงานร่วมกับผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด เริ่มต้นครั้งแรกในการจัดการเลือกตั้งสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยเป็นการประสานความร่วมมือในการบูรณาการทำงานระหว่างผู้ตรวจการเลือกตั้งและส่วนงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม โดยโครงการดังกล่าวเป็นความร่วมมือระหว่าง ๔ ส่วนงาน ได้แก่

(๑) ผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ได้แก่ ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด อันมีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐

(๒) ชุดเคลื่อนที่เร็ว

ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งทำหน้าที่ดูแลการจัดการเลือกตั้ง ป้องปราม หาข่าว เผ่าระวัง จับกุม ระวังเหตุการณ์การกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

(๓) เจ้าหน้าที่ของรัฐ

ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน มีหน้าที่ให้การสนับสนุนข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ตรวจการเลือกตั้ง และพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการลงพื้นที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาข้อมูลการกระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้ง

^๓ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓๘

^๔ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓๘

(๔) ประชาชน

ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและกระบวนการจัดการเลือกตั้ง ในการตรวจสอบการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติเรื่องมาตรการคุ้มครองพยานในคดีเลือกตั้ง การกักขังบุคคลไว้เป็นพยาน และการจ่ายรางวัลนำจับแก่ผู้ชี้เบาะแส เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ให้เบาะแสดังกล่าว การกระทำผิดกฎหมาย อย่างไรก็ตาม มาตรการดังกล่าว ยังคงเป็นเรื่องใหม่ ทำให้ประชาชนไม่ทราบหรือไม่เข้าใจ จึงเกิดความไม่เชื่อมั่นในความปลอดภัยหากจะต้องเป็นพยานในคดีเลือกตั้ง ด้วยเหตุนี้ การตรวจสอบและจับกุมการกระทำผิดกฎหมายของผู้ตรวจการเลือกตั้งจึงเป็นไปได้ยาก เนื่องจากขาดความร่วมมือจากพยาน ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับมาตรการคุ้มครองพยานในคดีเลือกตั้ง ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้ประชาชนรับทราบและเกิดความเข้าใจ เพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในความปลอดภัย และเป็นพยานในคดีทุจริตการเลือกตั้ง

๒.๓) การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

(๑) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดเกี่ยวกับการจัดทำรายงานการปฏิบัติงานและการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งไว้ดังนี้

(๑.๑) รายงานการปฏิบัติงานประจำวัน

ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ต้องจัดทำรายงานการปฏิบัติงานประจำวัน ตามแบบ ผตล. จว. ๓ ส่งให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทุกสิ้นเดือน เพื่อรวบรวมรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ และใช้เป็นข้อมูลประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด^๔

(๑.๒) การประเมินผลการปฏิบัติงาน

คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการหรือมอบหมายให้สถาบันการศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยมีสำนักผู้ตรวจการเป็นส่วนงานรับผิดชอบการประเมินผลดังกล่าว^๕

^๔ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓๓

^๕ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๐

(๒) โครงการวิจัยประเมินผลการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒

จากการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดจ้างสำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ดำเนินการศึกษา วิจัย และประเมินผล โดยผลการศึกษาพบว่า ผู้ตรวจการเลือกตั้งไม่สามารถทำงานให้บรรลุผลตามหน้าที่และอำนาจที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ด้วยเหตุผลสำคัญ คือ

(๒.๑) ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีภารกิจงานเป็นการชั่วคราวเฉพาะช่วงเลือกตั้ง แม้ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดในการทำงาน แต่การทำงานระยะสั้น ขาดการเตรียมความพร้อม อาจส่งผลให้การทำงานไม่บรรลุผลได้

(๒.๒) ผู้ที่เป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดส่วนใหญ่ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญเรื่องกฎหมายเลือกตั้ง

(๒.๓) การตรวจการเลือกตั้งของผู้ตรวจการเลือกตั้งมีการสั่งการไม่สอดคล้องกับกฎหมาย และกฎ ระเบียบที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง จึงเป็นอุปสรรคต่อผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่เขตเลือกตั้งและหน่วยเลือกตั้ง

ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญคาดหวังให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งตรวจสอบกระบวนการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่สามารถทำตามวัตถุประสงค์ได้ เนื่องจากสำนวนการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งไม่มีสำนวนที่มาจากผู้ตรวจการเลือกตั้ง ซึ่งปัญหามาจากผู้ตรวจการเลือกตั้งเอง และจากปัญหาเชิงระบบที่กำหนดให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งส่วนหนึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ที่มีใช้ภูมิสำเนาของตนเองจึงไม่ชำนาญในพื้นที่ เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ การยกเลิกคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ทำให้เกิดปัญหาในการอำนวยความสะดวกการเลือกตั้งในจังหวัดซึ่งเดิมเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยหลายจังหวัดผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอาจไม่อาวุโสเพียงพอที่จะประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ ได้เท่าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(๓) การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งต่อการปฏิบัติหน้าที่การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการเลือกสมาชิกวุฒิสภา

ด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๙ วรรคหก กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสมัคร การคัดเลือก การประเมินผล

การปฏิบัติงาน และการพ้นจากตำแหน่งของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ประกอบกับระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง หรือหลายคณะ ตามความเหมาะสม หรืออาจมอบหมายให้สถาบันการศึกษาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควร เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดเมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติหน้าที่ และรายงานผลการประเมินให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาต่อไป โดยหลักเกณฑ์และวิธีการในการประเมินให้เสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนดำเนินการประเมิน และให้สำนักผู้ตรวจการเป็นส่วนงานรับผิดชอบการประเมินผล กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดผู้ใด ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานให้ตัดชื่อผู้นั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยสำนักผู้ตรวจการ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้จัดทำรายการประเมินและคะแนนประกอบด้วย ๕ รายการหลัก ได้แก่ การปฏิบัติงานในพื้นที่ จำนวน ๒๐ คะแนน การประชุมตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๑๐ คะแนน การรายงานตามแบบที่กำหนด จำนวน ๑๐ คะแนน พฤติกรรมในการปฏิบัติงาน จำนวน ๑๐ คะแนน และประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน จำนวน ๕๐ คะแนน รวม ๑๐๐ คะแนน โดยผู้ผ่านการประเมินต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๗๐

๒.๔) ปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย

เนื่องจากปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ส่วนหนึ่งมาจากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ แต่อย่างไรก็ตาม ระหว่างที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ยังกำหนดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้ง ควรมีการปรับปรุง การกำหนดหรือวางหลักเกณฑ์การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยนางบประมาณที่ใช้มาศึกษาและวิเคราะห์ถึงความคุ้มค่าด้วย และหากในอนาคตมีการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ควรเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑

๒.๕) งบประมาณ

จากการปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด พบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคด้านงบประมาณ ดังนี้

(๑) ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับค่าตอบแทน เฉพาะ ช่วงเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งเป็นระยะเวลาสั้น ๆ เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีระยะเวลา ดำเนินการ การเลือกสมาชิกวุฒิสภา มีระยะเวลาดำเนินการ

(๒) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ไม่มี ยานพาหนะสำหรับใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ จึงไม่สอดคล้องกับภารกิจของผู้ตรวจการเลือกตั้งที่มีอย่าง รอบด้าน

(๓) ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่สามารถยืมเงินสำรองจ่าย ในการปฏิบัติหน้าที่ได้ ทำให้ต้องนำเงินของตนเองสำรองจ่ายไปก่อน

(๔) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้ยกเลิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติงานแบบเหมาจ่ายตามระเบียบ เดิม ทำให้การบริหารงบประมาณสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งถูกจำกัด และขาด ความคล่องตัว

(๕) เมื่อเกิดกรณีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดประสบอุบัติเหตุ จากการเดินทางระหว่างปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด จะไม่ได้รับเงินชดเชยหรือ ช่วยเหลือ เนื่องจากระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ ไม่ได้ กำหนดเรื่องดังกล่าวไว้

๔.๑.๒ ผลการศึกษาดูงาน

จากการศึกษาดูงานสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็นราย จังหวัด ได้ดังนี้

(๑) การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดเชียงใหม่

(๑.๑) ปึงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓^๗

จากการศึกษาดูงาน ณ จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่เสาร์ที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๒ พบว่าผู้ตรวจการเลือกตั้งไม่สามารถเป็นผู้ช่วยในการปฏิบัติงานคณะกรรมการ การเลือกตั้งได้ตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ซึ่งสาเหตุเกิดจาก

๑) ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งบางรายไม่ทราบถึงขั้นตอนของ กระบวนการเลือกตั้ง ตามกฎหมายอย่างแท้จริง

๒) ไม่ทราบถึงหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของตนเอง

^๗ รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งกระทรวงยุติธรรม วุฒิสภา วันเสาร์ที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๒ ณ จังหวัดเชียงใหม่ หน้า ๒๘ - ๒๙.

๓) ไม่ชำนาญพื้นที่ ไม่ทราบขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ภาษา ในพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน

๔) เนื่องจากเป็นการแต่งตั้งเฉพาะกิจ ส่งผลให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน

๕) จำนวนมากเกินไปทำให้ขาดเอกภาพในการทำงาน

(๑.๒) ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕^๔

จากการศึกษาดูงาน ณ จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ณ จังหวัดเชียงใหม่ คณะกรรมการได้ติดตามการดำเนินงานของผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยได้รับทราบว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่ ได้มีการประสานความร่วมมือกับผู้ตรวจการเลือกตั้งในการจัดการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

(๒) การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดลำพูน^๕

จากการศึกษาดูงาน ณ จังหวัดลำพูน เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๒ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดลำพูน ได้ให้ข้อมูลดังนี้

ผู้ตรวจการเลือกตั้งมีทั้งข้อดีและข้อเสีย เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ซึ่งแต่งตั้งจากบุคคลในพื้นที่ซึ่งเป็นผู้ที่มีศักยภาพ เช่น ปลัดอำเภอ อัยการจังหวัด ที่มีความคุ้นเคยกับบุคคลในพื้นที่เป็นอย่างดี แต่มักพบปัญหาการมีส่วนได้ส่วนเสีย สำหรับผู้ตรวจการเลือกตั้ง ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติว่าส่วนหนึ่งจะต้องแต่งตั้งจากบุคคลที่ไม่ได้มีภูมิลำเนาในพื้นที่ จึงไม่มีความคุ้นเคยกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่อาจมีปัญหาด้านความเชี่ยวชาญพื้นที่ในจังหวัดที่ได้รับการแต่งตั้ง

(๓) การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดกาญจนบุรี^๖

จากการศึกษาดูงาน ณ จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาญจนบุรีได้ให้ข้อมูลถึงข้อดีและข้อเสียของผู้ตรวจการเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ดังนี้

^๔ รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือสรรตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา วันพุธที่ ๓ ถึงวันอาทิตย์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ณ จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน หน้า ๑๗.

^๕ รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือสรรตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา วันอาทิตย์ที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๒ ณ จังหวัดลำพูน หน้า ๒๒.

^๖ รายงานการเดินทางศึกษาดูงานและการสัมมนา เรื่อง “บทบาท หน้าที่ อำนาจ และแผนดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือสรรตามรัฐธรรมนูญ” ระหว่างวันศุกร์ที่ ๗ ถึงวันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ณ จังหวัดกาญจนบุรี หน้า ๒๔-๒๕.

๑) ผู้ตรวจการเลือกตั้ง สามารถมาจากบุคคลนอกพื้นที่ได้ ทำให้ไม่มีความเชื่อมโยงกับคนในพื้นที่และไม่มีระบบอุปถัมภ์ แต่มีข้อเสียคือผู้ตรวจการเลือกตั้งที่มีภูมิสำเนาในพื้นที่อาจไม่เข้าใจวัฒนธรรมในพื้นที่ ทำให้มีปัญหาเรื่องการประสานงานและการทำงาน

๒) คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีข้อดีเรื่องการเข้าใจวัฒนธรรม และคุ้นเคยกับพื้นที่จึงไม่มีปัญหาการประสานงานหรือทำงาน แต่มีข้อเสียคือมีความเชื่อมโยงกับคนในพื้นที่ อาจจะไม่เอื้อประโยชน์ให้กับคนบางกลุ่มได้

อย่างไรก็ดี ผู้ตรวจการเลือกตั้งมีความเหมาะสมกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เนื่องจากช่วยลดปัญหาการทุจริตได้มากกว่า

(๔) การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดแพร่^{๑๑}

จากการศึกษาดูงาน ณ จังหวัดแพร่ เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓ พบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง คือ ผู้ตรวจการเลือกตั้งบางส่วนไม่เข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพียงพอ ทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินงาน จึงควรยกเลิกบทบัญญัติที่กำหนดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้ง และเปลี่ยนมาเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามเดิม

(๕) การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดหนองคาย^{๑๒}

จากการศึกษาดูงาน ณ จังหวัดหนองคาย เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ ผู้แทนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหนองคายมีความคิดเห็นต่อผู้ตรวจการเลือกตั้งว่า ควรเปลี่ยนเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เนื่องจากผู้ตรวจการเลือกตั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทำให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีภารกิจเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้องให้ความช่วยเหลือผู้ตรวจการเลือกตั้ง

(๖) การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดอุดรธานี^{๑๓}

จากการศึกษาดูงาน ณ จังหวัดอุดรธานี เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุดรธานีให้ข้อมูลว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่ผ่านมา การปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี มีบุคคลที่มีความรู้ความสามารถหลากหลายประสบการณ์มาช่วยในการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติที่เป็นอิสระต่อกัน ผู้ตรวจการเลือกตั้งมาจากต่างพื้นที่ทำให้มี

^{๑๑} รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา วันพฤหัสบดีที่ ๙ ถึงวันเสาร์ที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดแพร่ หน้า ๓๑.

^{๑๒} รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ระหว่างวันพฤหัสบดีที่ ๖ ถึงวันเสาร์ที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดหนองคาย และจังหวัดอุดรธานี หน้า ๕๘.

^{๑๓} รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ระหว่างวันพฤหัสบดีที่ ๖ ถึงวันเสาร์ที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดหนองคาย และจังหวัดอุดรธานี หน้า ๕๗.

ความเป็นกลาง ไม่คุ้นเคยรู้จักกับนักการเมืองหรือผู้สมัครในพื้นที่ ต่างจากกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดบางคนที่มีความสนิทสนมกับนักการเมืองในพื้นที่

ทั้งนี้ แม้ผู้ตรวจการเลือกตั้งตามกฎหมายใหม่จะปฏิบัติงานอย่างเป็นอิสระ แต่พบว่าบางคนขาดความรู้ประสบการณ์ด้านการเลือกตั้ง การไต่สวนและการปฏิบัติงาน และไม่รู้จักพื้นที่ กลุ่มคน และยังไม่เข้าใจการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง ด้วยเหตุนี้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงควรแก้ไขระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้กำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน และควรจัดอบรมเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ เช่น ปีละ ๑ - ๒ ครั้ง

(๗) การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดเพชรบุรี^{๑๔}

จากการศึกษาดูงาน ณ จังหวัดเพชรบุรี เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๓ พบประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ไขเกี่ยวกับผู้ตรวจการเลือกตั้ง ดังนี้

๑) ประเด็นปัญหา

๑.๑) ภารกิจของผู้ตรวจการเลือกตั้งไม่คุ้มค่ากับงบประมาณที่ต้องใช้จ่ายในส่วนนี้ เนื่องจากผลงานยังไม่เป็นที่ประจักษ์ อีกทั้งภารกิจผู้ตรวจการเลือกตั้งซ้ำซ้อนกับภารกิจอื่นๆ ที่มีอยู่แล้ว อาทิ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด มีชุดเคลื่อนที่เร็ว การมีผู้ตรวจการเลือกตั้งจึงใช้งบประมาณไม่คุ้มกับภารกิจตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกำหนด

๑.๒) ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีได้มีภูมิสำเนาในจังหวัด ไม่คุ้นเคยพื้นที่และปัญหาจังหวัดที่ปฏิบัติหน้าที่ จึงขาดความรู้เกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตการเลือกตั้ง

๑.๓) การกำหนดคุณสมบัติให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งต้องไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐ ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดในเวลา ๕ ปีที่ผ่านมา ก่อนการแต่งตั้ง เป็นเงื่อนไขที่จำกัดเกินไป ทำให้ผู้มีความรู้ความสามารถบางส่วนไม่สามารถเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งได้

๒) แนวทางการแก้ไขปัญหา

๒.๑) ควรยกเลิกผู้ตรวจการเลือกตั้งและให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด. อย่างไรก็ตาม หากยังคงมีผู้ตรวจการเลือกตั้งควรปรับลดค่าตอบแทน และมีเฉพาะผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีภูมิสำเนาอยู่ในจังหวัดที่จะแต่งตั้ง

^{๑๔} รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งอิสระตามรัฐธรรมนูญ วันศุกร์ที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๓ ณ จังหวัดเพชรบุรี หน้า ๓๒.

๒.๒) ควรปรับแก้คุณสมบัติผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยลดเงื่อนไขระยะเวลาการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองก่อนการแต่งตั้งจาก ๕ ปีเป็น ๒ ปี และผู้ตรวจการเลือกตั้งสามารถเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาหน่วยงานของรัฐได้ เพราะการขึ้นบัญชีเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งมีระยะเวลาถึง ๕ ปี โดยระหว่างนั้นบางคนอาจไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจการเลือกตั้งเลย หากไม่ได้รับการจับสลากให้เป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(๘) การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดสงขลา^{๑๕}

จากการศึกษาดูงาน ณ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๓ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาได้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องการพิจารณาศึกษาเรื่อง ดังนี้

การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีภูมิสำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้ง มีการประสานงานและดำเนินงานเป็นไปได้อย่างดี เพราะคุ้นเคยกับภาษาวัฒนธรรมในพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน แต่มักพบปัญหาการมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียกับผู้ที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น สำหรับผู้ตรวจการเลือกตั้งที่ได้มีภูมิสำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้งช่วยลดปัญหาการมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียจากความคุ้นเคยกับนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ได้ แต่จะประสบปัญหาความไม่คุ้นเคยกับพื้นที่ ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งควรปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติงานและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ตรวจการเลือกตั้งให้ชัดเจน

(๙) การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดสกลนคร^{๑๖}

จากการศึกษาดูงาน ณ จังหวัดสกลนคร เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสกลนคร ได้ชี้แจงข้อดี ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ดังนี้

๑) ข้อดี

๑.๑) ผู้ตรวจการเลือกตั้งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่หลากหลาย ซึ่งประสานความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้เป็นอย่างดี

๑.๒) ผู้ตรวจการเลือกตั้งที่ได้มีภูมิสำเนาอยู่ในพื้นที่ที่จะแต่งตั้งมีความเป็นกลาง ไม่คุ้นเคยกับนักการเมืองหรือผู้สมัครในพื้นที่ โดยขึ้นตรงต่อคณะกรรมการ

^{๑๕} รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๓ ณ จังหวัดสงขลา หน้า ๔๓.

^{๑๖} รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสกลนคร เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดสกลนคร และจังหวัดมุกดาหาร ภาคผนวก ๓๐-๓๑.

การเลือกตั้ง ต่างจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ซึ่งอาจมีความสนิทสนมกับ
นักการเมืองในพื้นที่

๒) ปัญหา

๒.๑) ผู้ตรวจการเลือกตั้งบางส่วนไม่ค่อยมีความรู้หรือทักษะ
เกี่ยวกับงานด้านการเลือกตั้ง การไต่สวน และการปฏิบัติงานตามหน้าที่ซึ่งบัญญัติไว้ใน
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐

๒.๒) ผู้ตรวจการเลือกตั้งที่มีได้มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ที่จะแต่งตั้ง
ไม่รู้จักพื้นที่ กลุ่มคน หรือในพื้นที่จังหวัดที่ปฏิบัติหน้าที่

๒.๓) จำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดสกลนคร
ไม่เพียงพอกับพื้นที่ เนื่องจากมีจำนวน ๖ คนแต่ต้องดูแลพื้นที่จำนวน ๑๘ อำเภอ ประกอบกับ
ชุดเคลื่อนที่เร็วประสบปัญหาค่าเงินการล่าช้า เนื่องจากมีจำนวนเพียง ๓ ชุด

๒.๔) ผู้ช่วยปฏิบัติงานไม่คุ้นเคยในการปฏิบัติงานร่วมกับ
ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด เนื่องจากระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการ
เลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้สรรหา

๓) ข้อเสนอแนะ

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรกำหนดหน้าที่และ
อำนาจของผู้ตรวจการเลือกตั้งให้ชัดเจน และจัดอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้ตรวจการเลือกตั้ง
อย่างสม่ำเสมอ

(๑๐) การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดมุกดาหาร^{๑๑}

จากการศึกษาดูงาน ณ จังหวัดมุกดาหาร เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ ๒๗
ธันวาคม ๒๕๖๓ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมุกดาหารได้ให้ข้อมูล
ที่เกี่ยวข้องการพิจารณาศึกษาเรื่อง ดังนี้

๑) ปัญหาและอุปสรรค

๑.๑) บัญชีรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งถูกกำหนดให้ใช้ได้เป็นเวลา
ไม่เกิน ๕ ปี ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ค่อนข้างนาน เนื่องจากคุณสมบัติผู้ตรวจการเลือกตั้งต้องไม่รับ
เงินเดือนประจำหรือเป็นที่ปรึกษาหน่วยงานของรัฐ แต่การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งขึ้นอยู่กับ
การจับสลากแต่งตั้งในแต่ละครั้งที่มีการจัดการเลือกตั้ง จึงมีโอกาสได้ปฏิบัติได้ไม่ครบทุกครั้งที่มีการ
จัดการเลือกตั้ง หรืออาจไม่ได้ปฏิบัติงานเลยหากรายชื่อของตนไม่ได้รับการจับสลาก

^{๑๑} รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการอำนวยการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ระหว่างวันพฤหัสบดีที่ ๒๔
ถึงวันอาทิตย์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดสกลนคร และจังหวัดมุกดาหาร ภาคผนวก ๕๒-๕๓.

๑.๒) คุณสมบัติผู้ตรวจการเลือกตั้งที่มีเงื่อนไขมาก ทำให้มีบุคคลสนใจสมัครค่อนข้างน้อย

๑.๓) ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดบางคนไม่มีประสบการณ์และทักษะเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

๑.๔) ผู้ตรวจการเลือกตั้งที่มีได้มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ที่จะแต่งตั้งไม่รู้จักคุ้นเคยกับท้องถิ่นและคนในพื้นที่ ทำให้ไม่ได้รับข้อมูลเชิงลึก

๒) ข้อเสนอแนะ

๒.๑) คณะกรรมการการเลือกตั้งควรกำหนดหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการเลือกตั้งอย่างชัดเจน

๒.๒) ควรแก้ไขกำหนดระยะเวลาการขึ้นบัญชีรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้ง จากเดิมที่ให้มียุทธศาสตร์ไม่เกิน ๕ ปี เป็นระยะเวลาไม่เกิน ๒ ปี

๒.๓) ควรแก้ไขปรับปรุงคุณสมบัติของผู้ตรวจการเลือกตั้งให้สามารถเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐได้

(๑๑) การศึกษาดูงาน ณ จังหวัดแม่ฮ่องสอน^{๑๔}

จากการศึกษาดูงาน ณ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันศุกร์ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องการพิจารณาศึกษาเรื่อง ดังนี้

๑) การปฏิบัติหน้าที่

การปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้เกี่ยวข้อง โดยผู้ตรวจการเลือกตั้งมีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ที่หลากหลายสามารถปฏิบัติภารกิจที่เป็นอิสระต่อกัน อีกทั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีได้มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่ได้รับการแต่งตั้ง มีความเป็นกลาง ไม่คุ้นเคยกับนักการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่ และขึ้นตรงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ต่างจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่จะต้องมืองค์ประกอบเป็นคณะ และบางคนมีความสนิทสนมกับนักการเมืองในพื้นที่

๒) สภาพปัญหา

เนื่องจากการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งที่เป็นอิสระทำให้บางคนขาดความรู้ทักษะประสบการณ์ด้านการเลือกตั้งและการไต่สวนและการปฏิบัติงานจากผู้ตรวจการเลือกตั้งที่มาจากหลายจังหวัดหลายพื้นที่ ทำให้ไม่รู้จักพื้นที่ กลุ่มคน หรือผู้สนับสนุนในพื้นที่ และผู้ตรวจการเลือกตั้งบางส่วนยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง

^{๑๔} รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา วันพุธที่ ๓ ถึงวันอาทิตย์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ณ จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน หน้า ๕๑.

๓) ข้อเสนอแนะ

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรแก้ไขระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง ให้กำหนดบทบาทหน้าที่และอำนาจให้ชัดเจน และควรจัดอบรมเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ

๔.๑.๓ รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ

จากการพิจารณาศึกษารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การถอดบทเรียนการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้มีการพิจารณาศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังนี้

๑) ความเป็นมาหรือสภาพปัญหา

เมื่อพิจารณาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแล้วพบว่า มีหน้าที่และอำนาจสอดคล้องกัน แต่มีการกำหนดที่มาและวาระการดำรงตำแหน่งไว้แตกต่างกัน กล่าวคือ การแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่เพียงช่วงที่มีการเลือกตั้งจนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งเท่านั้น และกำหนดสัดส่วนของผู้ตรวจการเลือกตั้งไว้ทั้งบุคคลที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดและบุคคลที่ไม่มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้ง ส่วนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมาจากการสรรหาและแต่งตั้งจากผู้มีภูมิลำเนาในจังหวัดเป็นหลัก โดยให้คำนึงถึงความหลากหลายของอาชีพ การมีส่วนร่วมของสตรี และความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอดเวลา มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

๒) ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

การกำหนดที่มาของผู้ตรวจการเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดไว้แตกต่างกันย่อมมีข้อดีและข้อเสีย เนื่องจากการแต่งตั้งบุคคลในพื้นที่เป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งย่อมทำให้การดำเนินการ การประสานงานเป็นไปได้อย่างดี เพราะทราบและคุ้นเคยกับขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ภาษา ในพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน แต่มักพบปัญหาการมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย ซึ่งการแต่งตั้งบุคคลที่มีได้อยู่ในพื้นที่เป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งอาจลดปัญหาดังกล่าว แต่อาจ

เกิดปัญหาขาดความรู้และความคุ้นเคยเกี่ยวกับพื้นที่ และขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน เนื่องจากวาระการดำรงตำแหน่งจะมีแค่ช่วงที่มีการเลือกตั้งจนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งเท่านั้น

๓) ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้งควรปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติงาน และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ตรวจการเลือกตั้งให้ชัดเจน รวมทั้งแนวทางการประสานงาน กับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

๔.๑.๔ ผลการศึกษาเอกสาร

จากการพิจารณาศึกษาบทความที่เกี่ยวข้องกับผู้ตรวจการเลือกตั้ง ได้แก่ บทความ เรื่อง ผู้ตรวจการเลือกตั้งคือใคร ทำหน้าที่อะไร? โดยสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และบทความ เรื่อง ผู้ตรวจการเลือกตั้ง: บทเรียนจากการทำหน้าที่ตรวจสอบการเลือกตั้ง โดยสถาบันพระปกเกล้า ปรากฏข้อมูลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ดังนี้

๑) ที่มาของผู้ตรวจการเลือกตั้ง^{๙๙}

ด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้ง “คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด” ซึ่งมีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกและการออกเสียงประชามติ ที่กระทำภายในจังหวัดนั้น เสนอแนะการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งที่ใช้วิธีการแบ่งเขตเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวบรวมและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ เสนอแนะต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาแต่งตั้งบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ ต่อมาเมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ แทนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอยู่เช่นเดิม

ทั้งนี้ เนื่องด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ผ่านมา มีข้อครหาเกี่ยวกับการเชื่อมโยงฝ่ายการเมือง จึงอาจทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริต ด้วยเหตุนี้ เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงได้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ

^{๙๙} นัตรชัย ศรีเมืองกาญจนนา. (๒๕๖๑). ผู้ตรวจการเลือกตั้งคือใคร ทำหน้าที่อะไร? Hot Issue, กรกฎาคม, ๑.

การเลือกตั้งขึ้นใหม่ ซึ่งมีการปรับปรุงแก้ไขในหลายประเด็น รวมถึงการยกเลิกคณะกรรมการ
การเลือกตั้งประจำจังหวัด และให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่แทน

๒) ถอดบทเรียนการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ในการจัดการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒^{๒๐}

จากการศึกษาการทำหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดในการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒ สามารถถอดบทเรียนการปฏิบัติหน้าที่
ของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้ ๒ ประเด็น คือ

๒.๑) ประเด็นที่เป็นจุดแข็งในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

(๑) ผู้ตรวจการเลือกตั้งมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่

เนื่องจากผู้ตรวจการเลือกตั้งไม่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของ
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด จึงไม่มี
ประธานผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดของแต่ละจังหวัด ต่างจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัดที่มีประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ทั้งนี้การรายงานผลการตรวจสอบการ
กระทำการเลือกตั้งที่ไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรมของผู้ตรวจการเลือกตั้งแต่ละคน จึงไม่ต้องนำเข้า
ที่ประชุมผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อขอความเห็นชอบหรือลงมติก่อนเสนอเรื่องไปยัง
คณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๒) กลไกผู้ตรวจการเลือกตั้งมีความเป็นกลาง

ด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้งมีกลไกการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้มีความ
เป็นกลางทางการเมือง โดยการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดเมื่อมีการจัดการ
เลือกตั้ง จะมีการแบ่งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่ละจังหวัดออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ ผู้ตรวจการ
เลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้ง และผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ไม่ได้
มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้ง อีกทั้งกฎหมายยังกำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจการเลือกตั้ง
เช่น ไม่เป็นข้าราชการหรือดำรงตำแหน่งในหน่วยงานภาครัฐ ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดในเวลา
๕ ปีที่ผ่านมาก่อนการแต่งตั้ง เพื่อให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งมีความเป็นกลาง

(๓) การเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้ตรวจการเลือกตั้ง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้เตรียมความพร้อม
ให้แก่ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดก่อนปฏิบัติหน้าที่ โดยจัดงานสัมมนาเตรียมความพร้อมในการ
ปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๑๔ - ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ณ ห้องแกรนด์ ไดมอนด์
บอลรูม อาคารอิมแพ็คฟอรัมเมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และ

^{๒๐} กานต์ วรฉัตร. (๒๕๖๓). ผู้ตรวจการเลือกตั้ง: บทเรียนจากการทำหน้าที่ตรวจสอบการเลือกตั้ง. วารสารสถาบันพระปกเกล้า, ๑๘ (๒), ๔๐ - ๔๕.

อำนาจที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้จัดให้มีการประชุมผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดก่อนการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อชี้แจงข้อมูลที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่

๒.๒) ประเด็นที่ถือว่าเป็นจุดอ่อนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

(๑) ความอิสระในการปฏิบัติงานทำให้ขาดการประสานการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

การที่ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีความเป็นอิสระอย่างมากในการปฏิบัติงานจึงทำให้ขาดการประสานการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดเดียวกัน และเนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด จึงทำให้แต่ละคนมุ่งหวังทำผลงานของตน ดังนั้นการทำงานจึงเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อนกันในการปฏิบัติงาน เช่น การตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง

(๒) จำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่เพียงพอต่อภารกิจ หากนำพื้นที่จังหวัดและจำนวนประชากรมาพิจารณาเขตพื้นที่ที่ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะต้องปฏิบัติหน้าที่นั้น บางจังหวัด เช่น จังหวัดนครราชสีมา เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ ซึ่งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดต้องลงพื้นที่ให้ครอบคลุมเพื่อแสวงหาข้อมูลเบาะแสการทุจริตการเลือกตั้งในช่วงระยะเวลาการจัดการเลือกตั้ง จึงอาจทำให้ได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วน อีกทั้ง การออกแบบบทกลไกผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อมุ่งหวังให้มีความเป็นกลางทางการเมือง โดยเมื่อมีการจัดการเลือกตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องดำเนินการเพื่อแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้งจำนวน ๒ คน และแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีได้มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้งให้ครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด คือ ๓ - ๖ คน ได้กลายเป็นจุดอ่อนเนื่องจากผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีได้มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้งขาดความชำนาญในพื้นที่

(๓) การถูกรวบงำจากผู้ช่วยปฏิบัติงาน

ด้วยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๗ กำหนดให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสรรหาและแต่งตั้งผู้ช่วยปฏิบัติงาน ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดนั้น ทำหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติงานแก่ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด แต่มีความเป็นไปได้ว่าผู้ช่วยปฏิบัติงานอาจครอบงำผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยเฉพาะผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีได้มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้งได้

(๔) ผู้ตรวจการเลือกตั้งมีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอ

เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการสัมมนาเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ให้แก่ผู้ตรวจการเลือกตั้งก่อนปฏิบัติหน้าที่เพียงครั้งเดียว ซึ่งขณะนั้นระเบียบ กฎหมายเลือกตั้งหลายฉบับยังไม่ได้ประกาศใช้ แม้ต่อมาจะมีการประกาศบังคับใช้แล้ว แต่ผู้ตรวจการเลือกตั้งจะต้องไปศึกษาทำความเข้าใจเอง จึงทำให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่ละคนทำงานตามศักยภาพของตน กลายเป็นจุดอ่อนที่ทำให้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าผู้ตรวจการเลือกตั้งทำงานโดยขาดความรู้ ความเข้าใจระเบียบกฎหมายเลือกตั้งที่เกี่ยวข้อง

(๕) การปฏิบัติงานไม่เป็นรูปธรรม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ ได้กำหนดหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการเลือกตั้งไว้อย่างชัดเจน แต่ถึงอย่างนั้น ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดอาจเลือกปฏิบัติงานตามความถนัด และอาจยังไม่เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน จึงกลายเป็นจุดอ่อนที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าไม่สามารถตรวจสอบการกระทำความผิดตามกฎหมายเลือกตั้งได้

(๖) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

การที่ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีหน้าที่และมุมมองในเป้าหมายที่แตกต่างกัน โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมุ่งหวังให้การเลือกตั้งสำเร็จลงด้วยดี ในขณะที่ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดมุ่งเป้าหมายให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างสุจริตเที่ยงธรรม เมื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดไปตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง อาจทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความรู้สึกอึดอัดจึงเกิดความไม่พอใจ จึงเป็นจุดอ่อนที่ทำให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่า สร้างปัญหาให้กับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

๔.๒ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

จากการพิจารณาศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง จากการประชุม คณะอนุกรรมการ การศึกษาดูงาน การศึกษารายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ และการศึกษาเอกสาร สามารถสรุปปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งได้ดังนี้

(๑) การปฏิบัติหน้าที่ไม่มีความต่อเนื่องและแน่นอน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่แต่ละจังหวัด เฉพาะในช่วงที่มีการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง คือระยะเวลาตั้งแต่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งจนถึงวันที่มีการประกาศผลการเลือกตั้งหรือภายหลังจากนั้นอีกไม่เกิน ๖๐ วัน และในการจัดการเลือกตั้งแต่ละครั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งจะแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยวิธีการจับสลากรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งขึ้นบัญชีไว้

ทั้งนี้ เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๙ บัญญัติให้แต่ละจังหวัดมีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด จำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินแปดคน โดยขึ้นอยู่กับพื้นที่จังหวัด ดังนั้น เมื่อมีการจัดการเลือกตั้งในแต่ละครั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดจึงมีโอกาสที่จะปฏิบัติหน้าที่ทั้งในภูมิภาคของตนเอง และมีในภูมิภาคของตนเอง รวมถึงมีโอกาสที่จะไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ หากการจับสลากครั้งนั้นไม่มีชื่อของตนเอง

ด้วยเหตุนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งจึงไม่มีความแน่นอนและขาดความต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบการกระทำที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากภารกิจตรวจสอบการกระทำทุจริตจะต้องใช้เวลาดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และในความเป็นจริงแล้ว การกระทำที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม เกิดขึ้นตั้งแต่ก่อนมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้ง ด้วยเหตุนี้ ในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ผู้ตรวจการเลือกตั้งจึงทำได้เพียงตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง หรือตรวจสอบการกระทำที่ความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง เช่น การหาเสียงเลือกตั้ง เท่านั้น

(๒) ลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ด้วยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๑ กำหนดลักษณะต้องห้าม อาทิ เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าของที่ดินของรัฐ ดังนั้น ผู้ตรวจการเลือกตั้งจะไม่สามารถประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับลักษณะต้องห้ามที่ค่อนข้างจำกัดได้ในช่วงระยะเวลาห้าปีที่ขึ้นบัญชีผู้ตรวจการเลือกตั้ง จึงเป็นการตัดโอกาสการประกอบอาชีพบางอย่างไป

(๓) จำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งไม่สอดคล้องกับภารกิจ

ด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๙ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการคัดเลือกบุคคลซึ่งมี

ภูมิสำเนาในแต่ละจังหวัดจังหวัดละไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินแปดคน แต่ภารกิจตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการเลือกตั้งมีค่อนข้างมาก ประกอบกับบางจังหวัดมีพื้นที่ขนาดใหญ่ มีจำนวนเขตเลือกตั้งมาก เช่น กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีทั้งหมด ๕๐ เขตเลือกตั้ง แต่มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพียง ๘ คน จึงเป็นจำนวนที่ไม่สอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับ ซึ่งอาจส่งผลให้การตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง หรือการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้ไม่ทั่วถึง

(๔) ผู้ตรวจการเลือกตั้งไม่คุ้นเคยพื้นที่และผู้คน

ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีได้มีภูมิสำเนาในจังหวัดที่แต่งตั้ง จะประสบปัญหาการไม่คุ้นเคยพื้นที่ รวมถึงการไม่คุ้นเคยกับผู้คนในท้องถิ่น ดังนั้น เมื่อจะดำเนินการตรวจสอบการกระทำที่จะเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม จึงเกิดความลำบากว่าจะเริ่มต้นสืบหาจากบุคคลใด เนื่องจากไม่รู้จักคนในพื้นที่ เช่น หัวคะแนน บุคคลที่เป็นเครือข่าย จึงส่งผลให้โอกาสในการหาข้อมูลลดน้อยลง

(๕) ค่าใช้จ่ายงบประมาณที่จำกัด

คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดสรรงบประมาณผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดอย่างจำกัด โดยจะได้รับค่าตอบแทนเฉพาะช่วงเวลาปฏิบัติหน้าที่ซึ่งเป็นระยะเวลาสั้น ๆ เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อีกทั้งค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติงานมีอย่างจำกัด จึงไม่สอดคล้องกับภารกิจของผู้ตรวจการเลือกตั้งที่มีอย่างรอบด้าน

(๖) ปัญหาด้านการสรรหาผู้ช่วยปฏิบัติงานผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสรรหาและแต่งตั้งผู้ช่วยปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่จะปฏิบัติหน้าที่ติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน นับถึงวันที่ได้รับการแต่งตั้ง โดยจัดทำเป็นบัญชีรายชื่อไว้เพื่อเสนอให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาคัดเลือกเพื่อดำเนินการแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยปฏิบัติงานต่อไป ทั้งนี้ ข้อกำหนดดังกล่าวอาจทำให้ได้ผู้ช่วยปฏิบัติงานซึ่งมาจากเครือข่ายนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นนั้น ส่งผลให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่ทราบข้อเท็จจริง เนื่องจากถูกปกปิดหรือบิดเบือนข้อมูล หรืออาจทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่เป็นกลางได้

(๗) ปัญหาด้านการบริหารจัดการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่อำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานสำหรับผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยเฉพาะ

ผู้ที่มีได้มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่แต่งตั้ง เช่น แผนที่จังหวัด ข้อมูลการเลือกตั้ง สถานที่ตั้งและหมายเลข โทรศัพท์ติดต่อหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

(๘) ปัญหาการคุ้มครองพยานในคดีเลือกตั้ง

ด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติเรื่องมาตรการคุ้มครองพยานในคดีเลือกตั้ง การกันบุคคลไว้เป็นพยาน และการจ่ายรางวัลนำจับแก่ผู้ชี้เบาะแส เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ให้เบาะแสการกระทำผิดกฎหมาย อย่างไรก็ตามมาตรการดังกล่าว ยังคงเป็นเรื่องใหม่ ทำให้ประชาชนไม่รับทราบหรือไม่เข้าใจ จึงเกิดความไม่เชื่อมั่นในความปลอดภัยหากจะต้องเป็นพยานในคดีเลือกตั้ง ด้วยเหตุนี้ การตรวจสอบและจับกุมการกระทำผิดกฎหมายของผู้ตรวจการเลือกตั้งจึงเป็นไปได้ยาก เนื่องจากขาดความร่วมมือจากพยาน

๔.๓ แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

จากการพิจารณาศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง จากการประชุม คณะอนุกรรมการ การศึกษาดูงาน การศึกษารายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ และการศึกษาเอกสาร สามารถสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งได้ดังนี้

๔.๓.๑ เพิ่มหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรเพิ่มหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยอาจนำมาจากหน้าที่และอำนาจบางประการของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เช่น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพื่อเป็นการแบ่งเบาการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และระหว่างที่มีการดำเนินการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งควรมอบหมายหรือมีคำสั่งให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งที่มีได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาของตนเอง โดยทำหน้าที่สนับสนุน ช่วยเหลือผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ได้รับการแต่งตั้งในครั้งนั้น เพื่อให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งทุกคนได้ปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มจำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งให้เพียงพอต่อภารกิจ ซึ่งจะทำการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๔.๓.๒ แก้ไขเพิ่มเติมลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

เพื่อเป็นการลดข้อจำกัดในการประกอบอาชีพของผู้ตรวจการเลือกตั้งระหว่างที่ไม่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ควรยกเลิกลักษณะต้องห้ามบางประการของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ได้แก่ (๑) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ (๒) เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ซึ่งจะทำการปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจการเลือกตั้งที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจการ

เลือกตั้งประจำจังหวัดในช่วงที่มีการดำเนินการเลือกตั้ง หรือในช่วงที่ไม่มีการจัดการเลือกตั้ง ในช่วงระยะเวลา ๕ ปีที่ขึ้นบัญชีรายชื่อเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้ง

๔.๓.๓ เพิ่มจำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้สอดคล้องกับภารกิจ

ด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๙ บัญญัติให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่น้อยกว่า ๕ คน แต่ไม่เกิน ๘ คน แต่เนื่องจากในบางจังหวัดที่มีขนาดใหญ่และมีเขตเลือกตั้งมาก เช่น กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน ๕๐ เขตเลือกตั้ง ดังนั้น จึงควรเพิ่มจำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดในจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายในช่วงที่มีการจัดการเลือกตั้งซึ่งเป็นระยะเวลาสั้น ๆ

๔.๓.๔ เพิ่มระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ควรแก้ไขเพิ่มเติมระยะเวลาการดำเนินงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งให้เป็นเช่นเดียวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากภารกิจตรวจสอบการกระทำอันไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรมจะต้องใช้เวลาดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แต่การปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งถูกกำหนดไว้เพียงแค่ช่วงระยะเวลาสั้น ๆ อีกทั้งการทุจริตการเลือกตั้งอาจเกิดขึ้นได้แม้ไม่ใช่ช่วงเวลาที่มีการจัดการเลือกตั้ง

๔.๓.๕ การสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดควรอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยเฉพาะผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ไม่มีภูมิภานาในจังหวัดที่ปฏิบัติหน้าที่ เช่น การจัดหาแผนที่ ข้อมูลการเลือกตั้ง สถานที่ตั้ง หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด รวมทั้งให้ความรู้และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจและรับทราบประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้ง เช่น มาตรการคุ้มครองพยานในคดีเลือกตั้ง การกันบุคคลไว้เป็นพยาน และการจ่ายรางวัลนำจับแก่ผู้ชี้เบาะแสเพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในความปลอดภัย และเป็นพยานในคดีทุจริตการเลือกตั้ง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ ที่บัญญัติให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

๔.๓.๖ การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรบูรณาการการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเลือกตั้ง ดังเช่นการจัดทำโครงการ ๔ ประสานด้านทุจริต ซึ่งเป็นการสนับสนุนการดำเนินงาน

ของผู้ตรวจการเลือกตั้งระหว่างที่มีการจัดการเลือกตั้ง หรืออาจจัดโครงการอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งควรจัดอบรมเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ เช่น ปีละ ๑ - ๒ ครั้ง

๔.๓.๗ การสรรหาผู้ช่วยปฏิบัติงานผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ควรกำหนดให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีส่วนในการสรรหาผู้ช่วยปฏิบัติงานผู้ตรวจการเลือกตั้ง เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความสามารถตรงตามความต้องการของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่ละคน อีกทั้งยังเป็นการป้องกันมิให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดถูกรวบงำจากผู้ช่วยปฏิบัติงานที่อาจมาจากเครือข่ายนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นนั้น

๔.๓.๘ งบประมาณของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

เนื่องจากผู้ตรวจการเลือกตั้งมีความคิดเห็นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดสรรงบประมาณผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดอย่างจำกัด อีกทั้งจะได้รับค่าตอบแทนเฉพาะช่วงเวลาที่ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ซึ่งจะปฏิบัติงานเฉพาะช่วงที่มีการจัดการเลือกตั้งซึ่งเป็นระยะเวลาสั้น ๆ เท่านั้น ต่างจากความคิดเห็นของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เห็นควรให้มีการปรับลดค่าตอบแทนเนื่องจากภารกิจของผู้ตรวจการเลือกตั้งไม่คุ้มค่ากับงบประมาณที่ตั้งไว้ ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงควรนำงบประมาณของผู้ตรวจการเลือกตั้งมาศึกษาวิเคราะห์ถึงความคุ้มค่า โดยอาจเปรียบเทียบกับงบประมาณของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

บทที่ ๕

สรุปผล ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะ

การพิจารณาศึกษาเรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมา กระบวนการแต่งตั้ง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง และประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง สรุปได้ดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลและข้อสังเกต

๕.๑.๑ สรุปผล

๑) ความเป็นมาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ผู้ตรวจการเลือกตั้ง เกิดจากแนวคิดของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้กลไกในการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเป็นกลาง ไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของนักการเมืองในพื้นที่ ซึ่งเป็นปัญหาที่พบในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดด้วยเหตุนี้ เมื่อมีการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงแก้ไขปัญหาด้วยการยกเลิกคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ซึ่งเดิมบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ และกำหนดให้มี “ผู้ตรวจการเลือกตั้ง” ขึ้น

ผู้ตรวจการเลือกตั้ง มีรูปแบบ หน้าที่และอำนาจแตกต่างไปจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหลายประการ เช่น การให้ปฏิบัติหน้าที่เฉพาะช่วงที่มีการจัดการเลือกตั้งเท่านั้น โดยใช้วิธีจับสลากแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งเป็น “ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด” สำหรับปฏิบัติหน้าที่เฉพาะช่วงที่มีการจัดการเลือกตั้งครั้งนั้น ๆ และจำแนกผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดออกเป็น ๒ ประเภท คือ ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้ง และผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ไม่ได้มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดที่จะแต่งตั้ง โดยกำหนดสัดส่วนผู้ตรวจการเลือกตั้งซึ่งเป็นคนในพื้นที่ให้มีจำนวนน้อยกว่าผู้ตรวจการเลือกตั้งที่มาจากต่างพื้นที่ การบัญญัติให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง การกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง ซึ่งต่างจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ที่มีหน้าที่และอำนาจในลักษณะที่เป็นการประสานความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ

จังหวัด เช่น การอำนวยการเลือกตั้ง การเสนอแนะต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาแต่งตั้งบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันการเกิดปัญหาความไม่เป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ และอยู่ภายใต้อิทธิพลของนักการเมืองในพื้นที่ดังที่ผ่านมา โดยหน้าที่และอำนาจ คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้าม รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งนั้น เป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมถึงระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

๒) กระบวนการแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้ง

(๑) ผู้ตรวจการเลือกตั้ง

การแต่งตั้ง “ผู้ตรวจการเลือกตั้ง” ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะประกาศรับสมัครบุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อคัดเลือกเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยกระบวนการแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งนั้น คณะกรรมการคัดเลือกผู้ตรวจการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัดจะดำเนินการคัดเลือกบุคคลซึ่งมีภูมิลำเนาในแต่ละจังหวัด จังหวัดละ ๘ คน เพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยให้จัดทำเป็นบัญชีรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งไว้มีระยะเวลา ๕ ปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งแต่งตั้ง

(๒) ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

การแต่งตั้ง “ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด” คณะกรรมการการเลือกตั้งจะแต่งตั้งขึ้นเมื่อมีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นการทั่วไปหรือกรณีที่มีการเลือกตั้งเพิ่มเติม การเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง การออกเสียงประชามติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควรให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่ โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งจะคัดเลือกจากบัญชีรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งด้วยวิธีการจับสลาก เพื่อให้มีจำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดในแต่ละจังหวัด จำนวนจังหวัดละไม่น้อยกว่า ๕ คน แต่ไม่เกิน ๘ คน ตามหลักเกณฑ์ที่ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดไว้ซึ่งใช้จำนวนเขตเลือกตั้งของจังหวัดนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ แล้วจับสลากเพื่อแบ่งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่ละจังหวัดออกเป็น ๒ ประเภท คือ ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้ง จำนวน ๒ คน และผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ไม่ได้มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้งให้ครบตามจำนวนที่กำหนดสำหรับจังหวัดนั้น โดยผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ได้รับการแต่งตั้งจะมีระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่คำสั่งแต่งตั้ง ซึ่งต้องไม่ช้ากว่า ๑๐ วันนับแต่

วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งหรือการเลือกมีผลใช้บังคับ แต่ต้องไม่เร็วกว่า ๓๐ วันก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งมีผลใช้บังคับจนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๕ ของเขตเลือกตั้งทั้งหมดหรือวันประกาศผลการเลือกสมาชิกวุฒิสภาแล้วแต่กรณี

๓) ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

(๑) การปฏิบัติหน้าที่ไม่มีความต่อเนื่องและแน่นอน

เนื่องจากผู้ตรวจการเลือกตั้งจะได้ปฏิบัติหน้าที่ต่อเมื่อได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดด้วยวิธีการจับสลากรายชื่อที่ผู้ตรวจการเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งขึ้นบัญชีไว้ โดยปฏิบัติหน้าที่เฉพาะในช่วงที่มีการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง คือระยะเวลาตั้งแต่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งจนถึงวันที่มีการประกาศผลการเลือกตั้งหรือภายหลังจากนั้นอีกไม่เกิน ๖๐ วัน ประกอบกับผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่ละจังหวัดมีจำนวน ๕ ถึง ๘ คน ซึ่งส่วนใหญ่จะมีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดจำนวน ๕ คน ดังนั้น เมื่อมีการจัดการเลือกตั้งในแต่ละครั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดจึงมีโอกาสที่จะปฏิบัติหน้าที่ทั้งในภูมิลำเนาของตนเอง และมีใช้ภูมิลำเนาของตนเอง รวมถึงมีโอกาสที่จะไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ หากการจับสลากครั้งนั้นไม่มีชื่อของตนเอง ด้วยเหตุนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งจึงไม่มีความแน่นอนและขาดความต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งไม่สามารถดำเนินการตรวจสอบการกระทำที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากภารกิจตรวจสอบการกระทำทุจริตจะต้องใช้เวลาดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

(๒) การกำหนดลักษณะต้องห้ามที่มีข้อจำกัดเกินสมควร

ผู้ตรวจการเลือกตั้งไม่สามารถประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับลักษณะต้องห้ามได้ในช่วงระยะเวลา ๕ ปีที่ขึ้นบัญชีผู้ตรวจการเลือกตั้ง เช่น เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ซึ่งการกำหนดข้อห้ามดังกล่าวทำให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากข้อจำกัดดังกล่าวทำให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งมีโอกาสในการเลือกประกอบอาชีพน้อยลง ประกอบกับค่าตอบแทนในการปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจการเลือกตั้งจะได้รับเฉพาะ ระหว่างเวลาที่มีการดำเนินการเลือกตั้งเท่านั้น

(๓) จำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งไม่สอดคล้องกับภารกิจ

เนื่องจากภารกิจตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการเลือกตั้งมีค่อนข้างมาก ประกอบกับบางจังหวัดมีพื้นที่ขนาดใหญ่ มีจำนวนเขตเลือกตั้งมาก เช่น กรุงเทพมหานคร มีทั้งหมด ๕๐ เขตเลือกตั้ง หรือบางจังหวัดมีภูมิประเทศเป็นลักษณะเฉพาะ เช่น จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเขา แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพียง ๕ - ๘ คน จึงเป็นจำนวนที่ไม่สอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับ ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง หรือการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้ไม่ทั่วถึง

(๔) ผู้ตรวจการเลือกตั้งไม่คุ้นเคยพื้นที่และผู้คน

ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีได้มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่แต่งตั้งไม่คุ้นเคยพื้นที่และผู้คนในท้องที่ ดังนั้น เมื่อจะดำเนินการตรวจสอบการกระทำที่จะเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม จึงเกิดความลำบากในการสืบค้นข้อมูล ส่งผลให้โอกาสในการหาข้อมูลลดน้อยลง

(๕) ค่าใช้จ่ายงบประมาณที่จำกัด

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งได้รับค่าตอบแทนเฉพาะช่วงเวลาที่ใช้ปฏิบัติหน้าที่ คือช่วงที่มีการจัดการเลือกตั้งเท่านั้น แต่ด้วยภารกิจของผู้ตรวจการเลือกตั้งที่มีอย่างรอบด้าน ค่าตอบแทนบางอย่างอาจไม่สอดคล้องกับภารกิจที่รับผิดชอบ เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตาม แม้ผู้ตรวจการเลือกตั้งจะได้รับค่าตอบแทนเฉพาะช่วงที่มีปฏิบัติหน้าที่ แต่หากพิจารณาเปรียบเทียบงบประมาณที่ใช้ระหว่างผู้ตรวจการเลือกตั้งกับคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแล้ว กลับพบว่าผู้ตรวจการเลือกตั้งใช้งบประมาณที่สูงกว่า

(๖) ปัญหาด้านการสรรหาผู้ช่วยปฏิบัติงานผู้ตรวจการเลือกตั้ง

เนื่องจากผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้สรรหาและแต่งตั้งผู้ช่วยปฏิบัติงานให้แก่ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ข้อกำหนดดังกล่าวอาจทำให้ได้ผู้ช่วยปฏิบัติงานซึ่งมาจากเครือข่ายนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นนั้น ส่งผลให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่ทราบข้อเท็จจริง เนื่องจากถูกปกปิดหรือบิดเบือนข้อมูล หรืออาจทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่เป็นกลางได้

(๗) ปัญหาด้านการบริหารจัดการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่อำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานสำหรับผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยเฉพาะผู้ที่มีได้มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่แต่งตั้ง เช่น แผนที่จังหวัด ข้อมูลการเลือกตั้ง สถานที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

(๘) ปัญหาการคุ้มครองพยานในคดีเลือกตั้ง

เนื่องจากมาตรการคุ้มครองพยานในคดีเลือกตั้ง การกั้นบุคคลไว้เป็นพยาน และการจ่ายรางวัลนำจับแก่ผู้ชี้เบาะแส ยังคงเป็นเรื่องใหม่ ทำให้ประชาชนไม่ทราบหรือไม่เข้าใจ จึงเกิดความไม่เชื่อมั่นในความปลอดภัยหากจะต้องเป็นพยานในคดีเลือกตั้ง ด้วยเหตุนี้ การตรวจสอบและจับกุมการกระทำผิดกฎหมายของผู้ตรวจการเลือกตั้งจึงเป็นไปได้ยาก เนื่องจากขาดความร่วมมือจากพยาน

๕.๑.๒ ข้อสังเกต

จากการพิจารณาศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการมีข้อสังเกตต่อปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ดังนี้

๑) หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งเพื่อปฏิบัติหน้าที่เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภา หรืออาจปฏิบัติหน้าที่เมื่อมีการเลือกตั้งเพิ่มเติมหรือการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง การออกเสียงประชามติ หรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยผู้ตรวจการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง และการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม แล้วรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งรับทราบเพื่อดำเนินการต่อนั้น เป็นการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่สามารถแก้ปัญหาทุจริตการเลือกตั้งได้ เนื่องจากหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการเลือกตั้งเน้นไปที่การรายงานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง หรือรายงานเมื่อพบการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเท่านั้น แต่ไม่มีหน้าที่และอำนาจอื่น เช่น การตัดสินหรือลงโทษผู้กระทำผิด การอำนวยความสะดวกในการแต่งตั้งบุคคลเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมกับ

ประชาชนในการส่งเสริมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ดังนั้น ด้วยหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการเลือกตั้งที่ค่อนข้างจำกัด ทำให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งไม่ค่อยมีบทบาทเมื่อมีการจัดการเลือกตั้งในแต่ละครั้ง รวมถึงบทบาทในการสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

๒) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ มิได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ตรวจการเลือกตั้งว่าจะต้องเป็นผู้มีความรู้ด้านกฎหมาย หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้งอันจะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง จึงอาจเป็นผลให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการทำหน้าที่ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง และการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมที่เพียงพอ แม้ว่าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีการจัดอบรมก่อนการปฏิบัติหน้าที่แล้วก็ตาม

๓) โอกาสในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ผู้ตรวจการเลือกตั้งจะปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อเมื่อได้รับแต่งตั้งเป็น “ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด” เท่านั้น โดยการคัดเลือกใช้วิธีการจับสลากเพื่อให้ได้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดในแต่ละจังหวัดตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด (จังหวัดละไม่น้อยกว่า ๕ คน แต่ไม่เกิน ๘ คน) แต่ผู้ตรวจการเลือกตั้งที่ได้รับการแต่งตั้งไว้มีจำนวนจังหวัดละ ๘ คน ดังนั้นผู้ตรวจการเลือกตั้งจึงไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ครบทุกคนในการจัดการเลือกตั้งแต่ละครั้ง อีกทั้งยังจำแนกผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดออกเป็น ๒ ประเภท คือ ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่ที่จะแต่งตั้ง กับผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีได้มีภูมิลำเนาในพื้นที่ที่จะแต่งตั้ง ดังนั้น จะเห็นได้ว่ากระบวนการคัดเลือกค่อนข้างยุ่งยาก มีเงื่อนไขและข้อจำกัดมาก การได้ปฏิบัติหน้าที่หรือไม่และปฏิบัติหน้าที่ ณ พื้นที่ใดจึงขึ้นอยู่กับโอกาสที่จะได้รับการจับสลาก อีกทั้งวิธีการคัดเลือกดังกล่าวอาจไม่ได้บุคคลที่มีความเหมาะสมที่สุดมาปฏิบัติหน้าที่ ส่วนผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้ปฏิบัติหน้าที่โดยเฉพาะผู้ตรวจการเลือกตั้งที่มีได้มีภูมิลำเนาในพื้นที่ที่จะแต่งตั้ง อาจไม่มีเวลาเพียงพอในการเตรียมความพร้อมเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย ประกอบกับผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีจำนวนไม่มาก และระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่เป็นช่วงระยะเวลาสั้น ๆ คือเฉพาะช่วงที่มีการจัดการเลือกตั้ง จึงอาจกลายเป็นข้อจำกัดในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพได้

๔) ผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งที่ผ่านมา

ที่ผ่านมาผู้ตรวจการเลือกตั้งได้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง และการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ได้แก่ การเลือกตั้งสมาชิกองค์กรบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี การเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง เช่น ช่วงที่มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒ ผลงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งส่วนใหญ่ยังคงเป็นลักษณะการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง หรือการตรวจสอบป้ายหาเสียงผู้สมัครรับเลือกตั้ง ยังไม่ค่อยปรากฏผลงานด้านการตรวจจับการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือการกระทำที่เป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือมิชอบด้วยกฎหมาย อย่างไรก็ตาม แม้ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะจัดอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่ผู้ตรวจการเลือกตั้งเมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเข้าใจหน้าที่และอำนาจ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และแนวทางการปฏิบัติงานมากขึ้น แต่ผลการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนการทุจริตเลือกตั้งที่มีเพิ่มมากขึ้นนั้น กลับยังไม่ได้เป็นข้อมูลเชิงลึกที่นำไปสู่การตรวจจับการกระทำความผิดกฎหมายได้มากนัก

๕) การปฏิบัติงานร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

การปฏิบัติงานระหว่างผู้ตรวจการเลือกตั้งกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่ได้เป็นลักษณะการทำงานร่วมกันดังเช่นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เนื่องจากหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการเลือกตั้งที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมากนัก จึงนำมาสู่การขาดความสัมพันธ์ที่ดีและความร่วมมือระหว่างกัน นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะต้องให้ความช่วยเหลือผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีได้มีภูมิสำเนาในพื้นที่ที่จะแต่งตั้ง ที่ต้องให้ความช่วยเหลือค่อนข้างมาก เนื่องจากไม่คุ้นชินพื้นที่และไม่รู้จักผู้คนในท้องถิ่นที่ปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พยายามแก้ไขปัญหาการปฏิบัติของผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยจัดโครงการเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้ง เช่น โครงการ ๔ ประสานด้านทุจริต ด้วยการบูรณาการทำงานกับหน่วยงานต่าง ๆ อาจเป็นการเพิ่มภาระให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้น

๖) ความคุ้มค่าด้านงบประมาณ

ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะได้รับคำตอบแทนเฉพาะช่วงที่มีการจัดการเลือกตั้ง แต่เนื่องจากคำตอบที่ค่อนข้างสูง อีกทั้งยังมีคำตอบของผู้ช่วยปฏิบัติงาน คำตอบแทนสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เสี่ยงภัยและค่าเบี้ยเลี้ยงของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้ช่วยปฏิบัติงาน รวมทั้งตั้งแต่มีการแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ เป็นต้นมานั้น นอกจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งในการจัดการเลือกวุฒิสภาและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป คณะกรรมการการเลือกตั้งยังกำหนดให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้งอื่น ๆ ด้วย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพบว่าใช้งบประมาณมากกว่า แต่ภารกิจและช่วงเวลาการปฏิบัติหน้าที่กลับน้อยกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ประกอบกับการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งที่ผ่านมายังไม่มีประสิทธิภาพที่เพียงพอ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงจะต้องใช้งบประมาณในการจัดอบรมหรือการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของผู้ตรวจการเลือกตั้งอีกด้วย

๗) ปัญหาเชิงโครงสร้างของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

จากปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งดังกล่าวมา คณะกรรมาธิการมีข้อสังเกตว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งที่ผ่านมายังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอนั้น มิได้เกิดจากปัญหาระดับบุคคลที่แก้ไขด้วยการอบรมให้ความรู้หรือการหาแนวทางต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความสามารถของผู้ตรวจการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพ แต่เกิดจาก **ปัญหาเชิงโครงสร้างของผู้ตรวจการเลือกตั้ง** ที่ไม่อำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งสามารถช่วยเหลือหรือแบ่งเบาภารกิจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ในการควบคุมดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งเป็นหน้าที่และอำนาจสำคัญของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ทั้งนี้ แม้ว่าผู้ตรวจการเลือกตั้งจะเป็นกลไกใหม่ของการเลือกตั้งที่เกิดจากแนวคิดของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญซึ่งถูกนำมาใช้แทนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อแก้ปัญหาความไม่เป็นกลาง หรือการตกอยู่ในอิทธิพลของนักการเมืองในพื้นที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แต่ภายหลังจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งในการจัดการเลือกหรือการเลือกตั้งตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ จนถึงปัจจุบัน กลับยังไม่มีกรณียืนยันว่าปัญหาความไม่เป็นกลางตามข้อห่วงกังวลของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้รับการแก้ไขอย่างแท้จริงด้วยการให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่แทนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือไม่ แต่กลับพบปัญหาอื่น ๆ ของผู้ตรวจการเลือกตั้งที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งว่าเป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง ด้วยเหตุนี้ การยังคงให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งแม้จะมีการปรับแก้ข้อกำหนดบางประการเพื่อให้การทำงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงไม่ใช่การแก้ปัญหาจากต้นเหตุ นั่นคือ ปัญหาเชิงโครงสร้างในการกำหนดกลุ่มบุคคลเพื่อทำหน้าที่สนับสนุนและแบ่งเบาภารกิจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

อนึ่ง การที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ยกเลิกคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และกำหนดให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่แทนนั้น สาเหตุสำคัญมาจากการดำเนินงานที่ผ่านมาของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีข้อครหาเกี่ยวกับการเชื่อมโยงกับฝ่ายการเมือง ซึ่งอาจนำไปสู่การปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่เที่ยงธรรมได้ แต่หากพิจารณาถึงหน้าที่และอำนาจ ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ และความคุ้มค่าด้านงบประมาณของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแล้ว พบว่าช่วยสนับสนุนงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้มากกว่าด้วยรูปแบบการทำงานเป็นลักษณะงานประจำทำให้ปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งใช้งบประมาณน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมาธิการจึงมีข้อเสนอแนะ ๒ ประการ ดังนี้

๑) แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐

เนื่องจากปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งเป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง ดังนั้นจึงต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อยกเลิกผู้ตรวจการเลือกตั้ง และให้นำคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมาดำเนินการแทน โดยกำหนดหน้าที่และอำนาจให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น และไม่ซ้ำซ้อนกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เน้นการส่งเสริมและการสนับสนุนการปฏิบัติงานให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยเพิ่มเติมหน้าที่และอำนาจด้านการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง และการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ซึ่งเป็นหน้าที่และอำนาจเดิมของผู้ตรวจการเลือกตั้ง เพื่อช่วยส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการจัดการเลือกตั้งให้สุจริตและเที่ยงธรรม

สำหรับประเด็นที่ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นกลไกในการสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ได้แก่

(๑) การกำหนดคุณสมบัติของกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๗ กำหนดลักษณะต้องห้ามของกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประการหนึ่งว่าจะต้องไม่เป็นข้าราชการการเมือง แต่มิได้กำหนดห้ามบุคคลที่เป็นข้าราชการประจำเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ทั้งนี้ กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดส่วนใหญ่เป็นข้าราชการประจำ ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการมาประชุมหรือปฏิบัติงานในส่วนของการเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น หากกำหนดให้กลับมามีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จะต้องกำหนดลักษณะต้องห้ามเพิ่มเติมให้รวมถึงข้าราชการประจำด้วย เพื่อให้กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปฏิบัติงานในหน้าที่และอำนาจได้อย่างเต็มเวลา

(๒) การสรรหากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

การสรรหากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ผ่านมา พบปัญหาการแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์ที่มีอิทธิพลทางการเมือง ซึ่งอาจเป็นเพราะระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๒๕ กำหนดว่าหากมีผู้สมัครเข้ารับการแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่ครบจำนวนคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจทาบทามบุคคลแล้วพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้ ซึ่งอาจทำให้เกิดข้อครหาได้ว่าเป็นการเลือกจากพวกพ้อง ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นกลางได้ ดังนั้น จึงควรมาจากการเปิดรับสมัคร หรืออย่างน้อยควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบข้อมูลรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว

(๓) การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องคัดค้านการเลือกตั้ง

การทำหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องคัดค้านการเลือกตั้งพบว่าที่ผ่านมากระบวนการสืบสวนสอบสวนเรื่องคัดค้านการเลือกตั้งมักประสบปัญหาอำนาจการเมืองแทรกแซงกระบวนการสืบสวนสอบสวน ส่งผลให้การวินิจฉัยคดีมีความคลาดเคลื่อน ทำให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ด้วยเหตุนี้ จึงไม่ควรกำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้มีความเกี่ยวข้องกับการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องคัดค้านการเลือกตั้ง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาความไม่เป็นกลางในการวินิจฉัยคดี

๒) เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ระหว่างที่ยังไม่มีการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ดังนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง

พ.ศ. ๒๕๖๑

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑ ในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว เช่น คำตอบแทนผู้ตรวจการเลือกตั้งที่ควรกำหนดให้มีความเหมาะสมกับภารกิจที่ได้รับ การกำหนดให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีส่วนในการสรรหาผู้ช่วยปฏิบัติงาน เพื่อจะได้คัดเลือกบุคคลที่มีความสามารถตรงตามความต้องการ และเป็นบุคคลที่ไม่ถูกรวบงำจากผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ ซึ่งอาจ ช่วยลดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งได้

(๒) จัดอบรมหรือจัดโครงการเพื่อสนับสนุนการทำงานของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ที่ผ่านมาคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความพยายามแก้ไขปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ของ ผู้ตรวจการเลือกตั้งเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การจัดอบรมผู้ตรวจการเลือกตั้งภายหลังเสร็จสิ้น การปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้ง การทำงานแบบบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยการจัด โครงการ ๔ ประสานด้านทุจริต เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้ง หากผลการประเมิน ปรากฏว่าผู้ตรวจการเลือกตั้งทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ควรดำเนินโครงการดังกล่าว อย่างต่อเนื่องและมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการทุกครั้ง ทั้งนี้ อาจเพิ่มเติมโครงการหรือกิจกรรมอื่นที่ เป็นการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง และมีแบบทดสอบเพื่อประเมินผลผู้ตรวจการ เลือกตั้งว่ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง

(๓) การบริหารจัดการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดควรอำนวยความสะดวกในการ จัดเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานสำหรับผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยเฉพาะผู้ที่มีได้ มีภูมิสำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้ง เช่น แผนที่จังหวัด ข้อมูลการเลือกตั้ง สถานที่ตั้งและหมายเลขโทรศัพท์ ของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง เช่น มาตรการคุ้มครองพยานในคดีเลือกตั้ง ให้แก่ประชาชนได้รับทราบและเกิดความเข้าใจ ซึ่งจะเป็นการ ส่งเสริมการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งได้อีกทางหนึ่ง

หน้าว่าง

บรรณานุกรม

หนังสือทั่วไป

ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร. รายงานผลการปฏิบัติงานการเลือกสมาชิกวุฒิสภา กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๖๑.

ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดสมุทรปราการ. รายงานผลการปฏิบัติงานการเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสมุทรปราการ วันอาทิตย์ที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒.

บทความและวารสาร

กานต์ วรรณิตร. ผู้ตรวจการเลือกตั้ง: บทเรียนจากการทำหน้าที่ตรวจสอบการเลือกตั้ง. วารสาร สถาบัน พระปกเกล้า, ๒๕๖๓.

ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนนา. ผู้ตรวจการเลือกตั้งคือใคร ทำหน้าที่อะไร?. Hot Issue, กรกฎาคม ๒๕๖๑

รายการเอกสารกฎหมายสำคัญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๒

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๑

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๑ ในคณะกรรมการกิจการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ครั้งที่ ๒๒/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓

บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๑ ในคณะกรรมการกิจการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ครั้งที่ ๒๔/๒๕๖๓ วันจันทร์ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๑ ในคณะกรรมการกิจการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ครั้งที่ ๒๕/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๓

- บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ ๑ ในคณะกรรมการกิจการ
องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา ครั้งที่ ๒๘/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓
- รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการกิจการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา
ณ จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๒
- รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการกิจการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา
ณ จังหวัดลำพูน เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๒
- รายงานสรุปผลการเดินทางศึกษาดูงาน ประชุมหารือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของคณะกรรมการ
กิจการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญระหว่างวันพฤหัสบดีที่ ๙ ถึงวันเสาร์ที่ ๑๑ กรกฎาคม
๒๕๖๓ ณ จังหวัดแพร่
- รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการกิจการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา
ระหว่างวันพฤหัสบดีที่ ๖ ถึงวันเสาร์ที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ จังหวัดหนองคาย และจังหวัด
อุดรธานี
- รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการกิจการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา
ณ จังหวัดเพชรบุรี วันศุกร์ที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๓
- รายงานสรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงาน ประชุมหารือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของคณะกรรมการ
กิจการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา วันอาทิตย์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๓ ณ จังหวัดสงขลา
- รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการกิจการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา
ณ จังหวัดสกลนคร และจังหวัดมุกดาหาร ระหว่างวันพฤหัสบดีที่ ๒๔ ถึงวันอาทิตย์ที่ ๒๗
ธันวาคม ๒๕๖๓
- รายงานการเดินทางศึกษาดูงานของคณะกรรมการกิจการองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา
ณ จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ระหว่างวันพุธที่ ๓ ถึงวันอาทิตย์ที่ ๗ พฤศจิกายน
๒๕๖๔

หน้าว่าง

ภาคผนวก

แบบแจ้งเตือนการปฏิบัติงาน

เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่ของรัฐ

วันที่ เดือน พ.ศ.

วันนี้ เวลา นาฬิกา ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว

ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ได้ปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของ
(ระบุ ชื่อ - สกุล และตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง)

หรือ (ระบุ ชื่อ - สกุล และตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐ)

ในการ (ระบุประเภทการเลือกตั้ง)

ในพื้นที่ เขตเลือกตั้งที่ อำเภอ / เทศบาล ตำบล

หมู่ที่ สถานที่

พบว่า

เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้งปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามที่กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกำหนด

เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการหรืองดเว้นการกระทำใดอันอาจเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดย
สุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ในเรื่อง (ระบุพฤติการณ์ ข้อกฎหมาย และระเบียบ ที่ยังปฏิบัติไม่ถูกต้อง หรือการกระทำที่พบเห็น)

ลงชื่อ ผู้แจ้งเตือน ลงชื่อ ผู้ถูกแจ้งเตือน

()

()

ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

แบบรายงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

วันที่ เดือน พ.ศ.

กราบเรียน / เรียน

ด้วยข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว

ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ได้ตรวจสอบการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่ของรัฐ

พบว่า มีการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามที่กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง หรือกระทำการหรืองดเว้นการกระทำใดอันอาจเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และได้แจ้งเตือนให้ปฏิบัติให้ถูกต้องแล้ว แต่ไม่มีการดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ปรากฏรายละเอียดตามสำเนาแบบแจ้งเตือนการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (แบบ ผตล.จว. ๑) ที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงกราบเรียน / เรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ลงชื่อ

()

ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

แบบรายงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ผู้สมัคร พรรคการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ / ผู้ใด

วันที่ เดือน พ.ศ.

กราบเรียน / เรียน

ด้วยข้าพเจ้า นาย /นาง /นางสาว

ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ขอรายงานเหตุ ดังนี้

ได้พบการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย โดยมีรายละเอียดพฤติการณ์ กล่าวคือ

เมื่อวันที่ เวลา นาฬิกา

(ระบุ ชื่อ - สกุล ตำแหน่งและสถานะ ผู้กระทำความผิด ว่ากระทำความผิดตามกฎหมายใด

มาตราใด หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย โดยให้บรรยายพฤติการณ์ของการกระทำ)

แบบรายงานการปฏิบัติงานประจำวัน

วันที่ เดือน พ.ศ.

กราบเรียน ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ข้าพเจ้า ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ขอรายงานการปฏิบัติงานประจำวัน จากการเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบการเลือกตั้ง
(ระบุประเภทการเลือกตั้ง) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เวลา นาฬิกา ได้ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ เขตเลือกตั้งที่

อำเภอ/เทศบาล ตำบล หมู่ที่
(บรรยายรายละเอียดสภาพเหตุการณ์ที่ตรวจพบ)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๒. เวลา นาฬิกา ได้ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ เขตเลือกตั้งที่

อำเภอ/เทศบาล ตำบล หมู่ที่
(บรรยายรายละเอียดสภาพเหตุการณ์ที่ตรวจพบ)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๓. เวลา นาฬิกา ได้ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ เขตเลือกตั้งที่

อำเภอ/เทศบาล ตำบล หมู่ที่
(บรรยายรายละเอียดสภาพเหตุการณ์ที่ตรวจพบ)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๔. เวลา นาฬิกา ได้ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ เขตเลือกตั้งที่

อำเภอ/เทศบาล ตำบล หมู่ที่
(บรรยายรายละเอียดสภาพเหตุการณ์ที่ตรวจพบ)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ ผู้รายงาน
(.....)
ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด

หมายเหตุ ให้รวบรวมส่งให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทุกสิ้นเดือน

ฝ่ายเลขานุการประจำคณะ

จัดทำโดย

เจ้าหน้าที่ประจำกลุ่มงานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ๓ โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๙๔ - ๕

๑. นางสาวสุพร นิลทัพ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน
	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒. นางธัญญา ศรีสุพรรณ	นิติกรเชี่ยวชาญ
	นักกฎหมายนิติบัญญัติ ชั้นที่ ๒
	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
๓. นางสาวสรญา โสภาเจริญวงศ์	นิติกรชำนาญการพิเศษ
๔. นายฤทธิเดช ลิ้มพิพิธสุวรรณ	นิติกรปฏิบัติการ
๕. นางสาวจันทน์ ดีล้อม	นิติกรปฏิบัติการ
๖. นางสาวบงกช วงษ์ไทย	วิทยากรเชี่ยวชาญ
๗. นางสาวพัชรี ทองอ่อน	วิทยากรชำนาญการ
๘. นางสาวธิดารัตน์ มุลลา	วิทยากรปฏิบัติการ
๙. นางสาวสมพร ลากชุมศรี	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๑๐. นางสาวธนพร จิตต์อารีย์	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๑๑. นางสาวกาญจนา พิศชะสีห์	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ผู้รับผิดชอบ :

คณะกรรมการการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา

ปีที่พิมพ์ :

พ.ศ. ๒๕๖๕

เบอร์โทร :

๐ ๒๘๓๑ ๙๑๙๔ - ๕

จัดพิมพ์โดย :

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักงานการพิมพ์

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๕๘๘๘ - ๙, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๒, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๑๔

ออกแบบและพิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
๐ ๒๘๓๑ ๙๔๑๕, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๖๖,
๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๒, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๖